M. Mažvydo Biblioteka

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 22 (1373) 1976 GEGUŽĖS - MAY 27 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. 275 - 4672

Jie mus kaltina...

Mus, lietuvius, daug kas kaltina. Didžiųjų prokurorų balsai pasigirdo ypač ryšium su II D. karu. Pirmiausia kaltino lenkai už tai, kad neturėjome su jais diplomatinių santykių. Jiems atstatyti pasiuntė ultimatumą . . . Sovietiniai rusai, įvedę savo karines įgulas Lietuvon, kaltino lietuvius sovietinių karių grobimu — didžioji jų armija esą atsidūrė pavojuje . . . Vokiečiai, okupavę mūsų šalį, kaltino lietuvius neištikimybe Fuehreriui, atsisakymu kovoti už jo karalystę. Dėlto daug lietuvių nukentėjo . . . Grįžę sovietiniai rusai kaltino lietuvius pataikavimu Hitleriui, vadino juos "fašistais", "buržuaziniais nacionalistais", masiškai trėmė Sibiran, naikino milicine ir karine jėga . . . Visi jie buvo dideli prokurorai, kaltinę Lietuvą vien dėlto, kad turėjo didelį apetitą. O kuris gi vilkas nekaltina ėriuko už tai, kad nori ėsti . . . Prie jų prisidėjo dar vienas prokuroras, bet jau kitokio pobūdžio ir dėl kitokių motyvų, būtent, žydai. Jie pakėlė balsą vis didėjančiu intensyvumu ir platėjančiu mastu prieš lietuvius, kurių šalyje šimtmečiais gyveno. Esą lietuviai sunaikino savo krašto žydus, kurių buvo apie ketvirtį milijono, o liko tiktai kelios dešimtys tūkstančių. Kaltinimas mažai tautai yra nepaprastai didelis ir giliai smingąs.

* * *

Pastaruoju metu paaiškėjo, kad Jeruzalės hebrajų universiteto žydų instituto vedėjas Dov Levin yra parašęs studiją apie lietuvių-žydų santykius. Jos ištrauka buvo išspausdinta periodiniame leidinyje "Journal of Baltic Studies" VI tome, 4 nr. Iš mokslo žmogaus reikėtų laukti objektyvios studijos, nešališkai gvildenančios tokią jautrią problemą. Deja, kiek matyti iš paskelbtos dalies, tokio objektyvumo nėra. Autorius remiasi daugiausia savo tautiečių šaltiniais, gerai supranta jų galvoseną, jų elgesio motyvus, bet nesupranta lietuvių. Jisai sutinka, kad nepriklausomoje Lietuvoje žydai turėjo pilnutinę laisvę ir su lietuviais gerai sugyveno, bet kai prieina prie klausimo, kodėl įvyko toks radikalus pasikeitimas, nuvedęs į kerštingas žudynes, neduoda įtikinamo atsakymo. Jis tik mini, jog žydai sovietinę santvarką laikę mažesniu blogiu už nacionalsocialistinę. To permaža. Jeigu įvyko žudynės, kuriose dalyvavo ir kaikurie lietuviai, tai visų pirma dėlto, kad gausūs kompartijos žydai pirmieji pradėjo naikinti lietuvius, ypač talkindami sovietiniams rusams. Žydų įnašas į lietuvių naikinimą sovietinėje okupacijoje buvo toks svarus ir skaudus, kad, pasikeitus sąlygoms, išsaukė apgailėtiną reakciją. Tai buvo abipusė tragedija, kuria niekas negali didžiuotis. Deja, jinai iki šiol nėra objektyviai nušviesta. Iš žydų pusės nuolat girdėti kaltinimai lietuviams, bet tai nėra šviesa, kurios sruogos galėtų dalyką išaiškinti, pasiekti ateitį ir ją koreguoti.

* * *

Jeigu jau Lietuvos žydai savo kaltinimais veda lietuvius į pasaulio teismą, neturėtume jo vengti. Kadangi žydai apie lietuvių kaltumą yra prirašę gana daug ir tai įvairiomis kalbomis, privalo pasisakyti ir lietuviai. Žydai tuo klausimu yra parašę ir studijų, kuriose iškelia savąjį požiūrį, bet lietuviai iki šiol rimtos studijos nėra paruošę, nors praslinko jau per 30 metų. Kažkodėl nė viena institucija nesiėmė tokio darbo organizuoti. Kadangi lietuvių-žydų klausimas visų pirma yra politinis bei visuomeninis, derėjo tokios iniciatyvos imtis VLIKui. Nevieno asmens jam tai buvo primenama, tačiau iki šiol nieko konkretaus nepasirodė. Negeriau buvo ir privačios iniciatyvos srityje, jei neskaityti vieno kito leidinėlio ar straipsnio išeivijoje ir Lietuvoje. Kad ir pavėluotai, reikėtų visiem sukrusti ir paruošti pilnavertę studiją anglų bei kitom kalbom. Joje turėtų būti atskleisti duomenys bei faktai, rodą žydų atsakomybę lietuvių naikinime ir atvirkščiai. Atskleistieji faktai parodytų, kad daug kaltinimų, skiriamų lietuviams, yra nepagrįsti. Kaikurių lietuvių dalyvavimas nusikaltime dar nepadaro visos tautos nusikaltėle, kaip kad kaikurie žydų autoriai mano. Jei ir buvo nusikaltėlių, tai kur kas gausesni buvo žydų gelbėtojai. Nusikaltėlių savajai tautai netrūko ir pačių žydų tarpe. Visa tai tebelaukia rankos, kuri moksliniu tiesumu atskleistų tikrovę ir pasaulio teismui parodytų pilną tiesą.

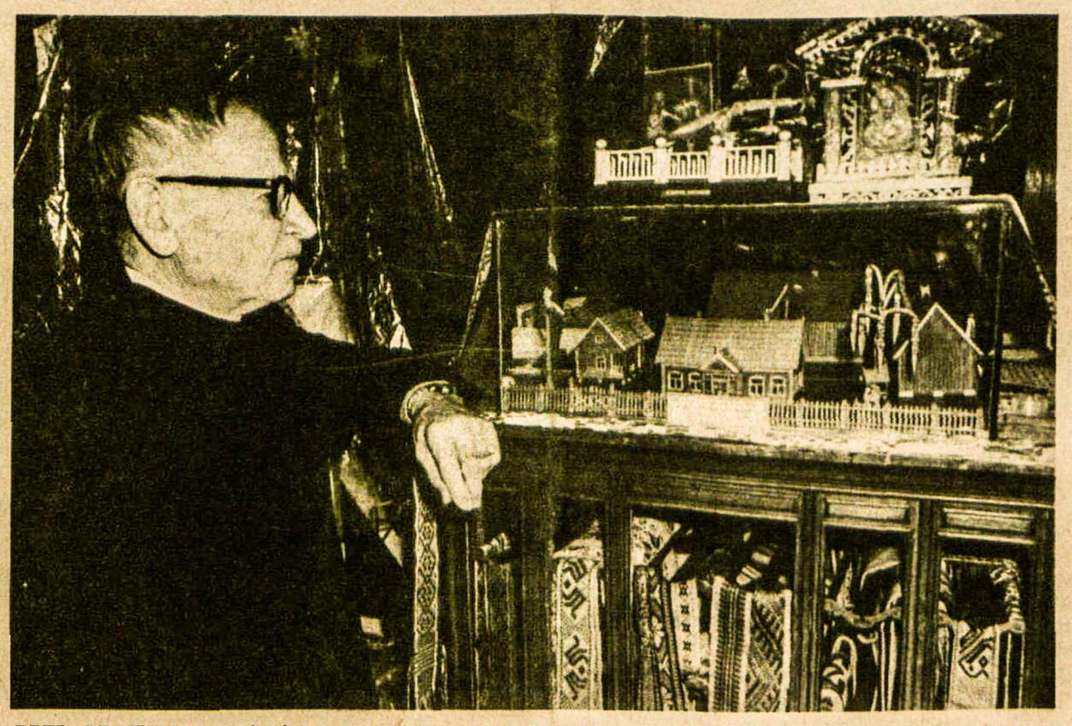

PREL. PR. JURAS savo įsteigtame etnografiniame muzėjuje Putname, Conn., prie lietuviškos tautodailės rodinių. Šią nuotrauką išspausdino "The Hartford Times" kartu su rašiniu apie jo darbus įvairiose srityse

Lietuva rusinama plačiu mastu

Didžiuosiuose miestuose visiškai surusintos aptarnavimo įstaigos, namų valdybos, autobusų ir geležinkelių stotys, orinės linijos, paštas, milicija • Elektrėnai — rusiškas miestas

VLADISLOVAS ŽILIUS

Didžiarusinis šovinizmas, visuotinai išplitęs, yra palaikomas bei remiamas komunistinių valdžios įstaigų. Šalia ginkluoto okupacinio teroro, didžiarusinis šovinizmas yra antras savo galingumu ginklas Sovietų Sąjungos tautinių mažumų bei okupuotų Pabaltijo tautų engimui. Kiekviena proga rusui, taip neseniai atkutusiam lietuviška duona po ilgų badavimo ir alkoholizmo metų savo "plačioje tėvynėje", laisvai leidžiama tyčiotis iš lietuvių ir jų kalbos. "Pora tebe naušitsia govoritj čelovečeskim jazykom, — tvojevo sobačjevo ja neponimaju!" (laikas tau išmokti kalbėti žmonių kalba — šuniškos tavo kalbos aš nesuprantu). Arba: "zakroj mordu, tvoj jazyk gnijuščyj!" (užčiaupk snukį, tavo kalba pūvanti). Panašių šiandieninės "plačiųjų masių" rusų kalbos perlų pavyzdžių, "draugiškai" adresuotų lietuviams Lietuvos miestų gatvėse, galima būtų pateikti daug. . . .

Visa, ką sovietinis rusas rado Lietuvoj pozityvaus ir augštesnio, spėjo labai greit, bent paviršutiniškai, įsisavinti. Ir štai rezultatas: "My vas osvobodili, my vam prinesli kulturu (!) spasli vas ot goloda, my vam podarili istoriju!" (mes jus išvadavom, mes jums atnešėm kultūrą (!), išgelbėjom jus nuo bado, mes jums davėm istoriją!).

Pasižiūrėkim įdėmiau, kas už šitų įžūlių frazių skydo matosi nuogoje tiesos plynėje. Mat, rusas ir lietuvis tai supranta skirtingai.

* * *

"My vas osvobodili" reiškia — mes jus okupavom, sunaikinom Lietuvos valstybingumą, diplomatinį korpusą, apiplėšėm ir išvežėm Maskvon Lietuvos valiutą, apiplėšėm gyventojus, konfiskuodami jų turtą bei vežėdami juos į Sibirą, kolchozindami ūkius. "My vas osvobodili" reiškia — sunaikinom Lietuvos inteligentiją, kad tauta liktų be galvos, nes pavergtieji (tai jau žinojo ir senovės Maskva) be šviesesnės sąmonės kibirkšties lengviau apiplėšiami ir valdomi.

Šitoj "kilnioj" frazėj slypi ir slaptas Maskvos planas Lietuvą surusinti, nes lietuviai pasirodė esą nedėkinga tauta "išvaduotojams" ir sunkiai pasiduodanti savęs sunaikinimo agitacijai. Geriau ir ramiau bus rusams, jei lietuvių nebus iš viso. Planingai, kasmet į visus didžiuosius Lietuvos miestus atvežama po keletą tūkstančių rusų šeimų. Jos be eilės aprūpinamos butais ir darbu. Lietuvis Vilniuje gali gyventi 10-15 metų ir buto negauti. Tai nieko nestebina, tai normalu: perėjūnas, atsibastęs vakar ar šiandien iš Rusijos, buta turi gauti tuoj pat to lietuvio sąskaiton, kuriam gimtajame krašte pradeda trūkti vietos.

Atėjūnai įžūlūs. Sąmoningai atvežama pati tamsiausia recidyvistinė masė, nes Maskva žino, kad tokie žmonės gali lengviau sudoroti "pradvokusius Vakarų kultūra" lietuvius.

Rusinamos įstaigos bei gamyklos. Ten vadovaujantis personalas — rusai; dokumentacija atliekama rusų kalba. Lietuviai, dirbantys tarp rusų, privalo kalbėti rusiškai. Vilniuje, Klaipėdoje, Panevėžyje, Šiauliuose ir iš dalies Kaune visiškai surusinta: visos žemesnio rango aptarnavimo įstaigos, namų valdybos, autobusų ir geležinkelio stotys, oro transporto įstaigos, paštas, milicija. Kaikur dėl dekoracijos viršininku skiriamas lietuvis, bet jo pavaduotojas būtinai turi būti rusas, kuris yra "božyj glaz" (Dievo akis) ir faktinė valdžia. Ypač toji taisyklė privaloma partinėj visos Lietuvos administracijoj ir marionetinėj valdžioj (Charazovo šešėlyje Griškevičiaus funkcijos — grynai marionetinės).

* * *

Sunku lietuviui, atvykusiam iš provincijos, esant griežtai enkavedistinei registracijos sistemai, apsigyventi mieste. Iš jo reikalaujama 13 m² gyvenamojo ploto ir pažymėjimo apie įsidarbinimą. Bet be prisiregistravimo atžymos pase lietuvis įsidarbinti negali, o be įsidarbinimo pažymos negali būti priregistruotas! Verskis kaip sugebi! Rusas nuo šių ir daugelio kitokių biurokratinių formalumų atleidžiamas, nes namų valdybose ir pasų skyriuose sėdi jau "savi".

Su A. Sniečkaus, o dabar Griškevičiaus pritarimu steigiami Lietuvoj "grynieji" rusinimo centrai. Pastatytas Elektrėnų miestas Vievio elektros jėgainei aptarnauti. Miestas pastatytas rusams. Beveik 100% gyventojų — rusai. Lietuvių kalbos čia neišgirsit. Miestas sparčiai plečiasi: kasmet vis atvyksta naujų "specialistų" ir giminaičių. Prievartavimų, plėšimų ir žmogžudysčių banga plačiai sklinda po apylinkes, pasiekdama ir aplinkinius miestus. Veltui paskui Vilniuje ar Kaune po eilinio apiplėšimo ar nužudymo jieškomi galvažudžiai: jie ramiai ilsisi Elektrėnuose. Auga ten ir jaunoji karta, sėkmingai perimanti "revoliucinį" savo tėvų patyrimą. Panašūs centrai sparčiai auga Kėdainiuose, Mažeikiuose ir kitur, Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos jau ir neminint.

* * *

"My vas osvobodili" reiškia — 100.000 jaunų lietuvių kasmetinį mobilizavimą į rusų armiją. Ten jie bandomi nužmoginti. Neretai jie verčiami dalyvauti purvinose rusų teroristinėse operacijose. Daug lietuviukų negrįžo 1956 m. iš Vengrijos, negrįžo ir iš Čekoslovakijos 1968-siais, negrįžta kaikas ir nuo Kinijos sienos šiandien. Enkavedistų varomi daliniai į Če-

(Nukelta į 2-rą psl.)

Penktosios tautinių šokių šventės meninės programos vadovai — Galina Gobienė ir Juozas Karasiejus aptaria būsimos šventės planus Nuotr. Pr. Gobio

Pasaulio įvykiai

ATLANTO SĄJUNGOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIAI SIOS ORGANIZACIJOS problemas aptarė Oslo mieste įvykusioje konferencijoje. Norvegijos premjeras O. Nordlis savo įvadiniame žodyje atkreipė dėmesį į vidinius nesutarimus, kurie gali pažeisti Atlanto Sąjungos pagrindus. Sėkmingą tokių nesutarimų sprendimą skatino ir Atlanto Sąjungos gen. sekr. J. Lunasas. Jiems, be abejonės, didžiausią rūpestį sudaro Islandijos ir Britanijos kova dėl žvejybos teisių, rakštimi Graikijai ir Turkijai tapęs Kipro klausimas, Italijos parlamento rinkimai birželio 20 d., kuriuose stipriausia partija gali tapti komunistai. Nerimą Atlanto Sąjungos nariams kelia ir JAV prezidento rinkimai bei galimas užsienio politikos pasikeitimas su valstybės sekr. H. Kissingerio pasitraukimu. Pastarasis betgi užtikrino, kad esminio pasikeitimo nebus net ir tuo atveju, jeigu rinkimus laimėtų demokratų kandidatas. Baltieji Rūmai ir toliau laikysis atolydžio linijos, taiką stengdamiesi išsaugoti jėgos principu. Pasak H. Kissingerio, Sovietų Sąjunga savo veiksmais Angoloje pažeidė logišką atolydžio sampratą, pasiųsdama apie 15.000 kubiečių karių ir parūpindama $300 milijonų vertės ginklų. Tai liudija, kad Maskva yra pasiruošusi pasinaudoti agresijai palankiomis progomis ir kad tokius veiksmus tegali sustabdyti pakankamai tvirta karinė Atlanto Sąjungos atsvara. Kaip tik prieš šią konferenciją pasaulio spaudoje pasirodė pranešimas apie naująją amerikiečių torpedą, kurios gamyba jau esanti pradėta. Ši "miegančioji" torpeda jūros dugne lauks sovietų povandeninių laivų ir puolimą pradės, atpažinusi specifinį jų variklių garsą. Karo atveju tokiomis torpedomis Atlanto Sąjunga lengvai galės užblokuoti sovietų povandeninį laivyną šiaurinėje Norvegijos jūroje, sąsiauryje tarp Danijos ir Norvegijos, Viduržemio jūroje. Atlanto Sąjungos laivams torpeda nebus pavojinga, nes jie bus aprūpinti jos aktyvumą sustabdančiu signalu.

SERBSKIO INSTITUTE

Ukrainietis istorikas Valentinas Morozas gegužės 9 d. iš kalėjimo buvo pervežtas į KGB administruojamą Serbskio institutą patikrinti sveikatos. Šią žinią pranešė dienraštis "Toronto Star", kurio atstovai turėjo telefoninį pasikalbėjimą su disidento žmona. Kadangi tas institutas yra net užsienyje pagarsėjusi psichiatrinio kankinimo institucija, ji prašo visus kovoti, kad jos vyras būtų grąžintas kalėjiman ar darbo stovyklon. Paties V. Morozo teigimu žmonai, perkėlimo Serbskio institutan jis susilaukė dėl perdidelio religingumo. Už tautines apraiškas Ukrainoje ginančius raštus V. Morozas 1965 m. buvo nubaustas ketveriais metais pataisos darbo stovyklos. Išleistas 1969 m. rudenį, sekančiais metais jis vėl atsidūrė slaptame teisme. Šį kartą jam buvo paskirti šešeri metai kalėjimo ir aštuoneri priverčiamų darbų stovyklos. 1974 m. V. Morozas paskelbė bado streiką, trukusį 145 dienas. Šis jo protestas pasiekė laisvąjį pasaulį, iššaukdamas demonstracijas prieš Sovietų Sąjungą. Prieš ketvertą metų V. Morozą peilio dūriu į pilvą sužeidė vienas kriminalinis nusikaltėlis. KGB pareigūnai dabar teigia, kad tokio užpuolimo nėra buvę ir kad V. Morozas tą žaizdą pats pasidarė. Dėlto, esą, jam yra būtinas psichiatrinis patikrinimas. Iš tikrųjų V. Morozas sekantį mėnesį turėjo užbaigti šešerių metų kalėjimo bausmę ir turėjo būti pervežtas į darbo stovyklą, bet atsidūrė Serbskio institute.

SEKA PAŽEIDIMUS

Fizikas Jurijus Orlovas Maskvoje sudarė stebėtojų grupę, kuri seks žmogaus teisių pažeidimus Sovietų Sąjungoje ir surinktus faktus pateiks Helsinkio gaires pasirašiusių valstybių ambasadoms. Ši grupė, nepaisydama KGB įspėjimo nepažeisti konstitucijos, jau paskleidė medžiagą apie totorių Mustafą Džemilijovą, kovojusį už savo tautiečių grįžimą Kryman ir už tai susilaukusį pustrečių metų darbo stovyklos. J. Orlovo teigimu, ši bausmė sulaužo Europos saugumo konferencijos Helsinkyje pasirašytas gaires, užtikrinančias minties laisvę ir teisę laisvai spręsti savo ateitį. Šia teise, atrodo, pasinaudojo Italijon išleistas 22 metų amžiaus sovietų pianistas U. Jegerovas. Jis turėjo dalyvauti Brescia mieste vykstančiame festivalyje, bet atsidūrė Romoje ir pasiprašė politinės globos.

PREZIDENTO VIESNAGĖ

Beveik savaitę JAV viešėjo Prancūzijos prez. V. G. d'Estaingas, Vašingtonan atskridęs už garsą greitesniu "Concorde" lėktuvu. Jo vizitas buvo skirtas JAV nepriklausomybės 200 metų sukakčiai. Susitikime su prez. G. Fordu buvo pabrėžti abiejų kraštų geri santykiai, Prancūzijos parama JA Valstybėms nepriklausomybės siekimo laikotarpyje, JAV parama Prancūzijai II D. kare. Prez. V. G. d'Estaingas taipgi tarė žodį JAV kongreso nariams, gindamas atolydžio politiką ir užmiršdamas prez. G. Fordo naująjį taikos per jėgą principą, padiktuotą rinkiminio vajaus. Spaudos konferencijoje New Orleans mieste jis pabrėžė Prancūzijos pasiūlymą pilietinį Libano karą užbaigti prancūzų karių pasiuntimu taikai prižiūrėti. Libanas prieš II D. karą yra buvęs Prancūzijos protektoratu. Prancūzų kariuomenės daliniai betgi bus ten pasiųsti tik tokiu atveju, jeigu jų pagalbos paprašys naujasis Libano prez. E. Sarkis.

ŽEMĖS DREBĖJIMAI

Sovietinę Uzbekistano provinciją Sibire sukrėtė žemės drebėjimas, gerokai stipresnis už žemės drebėjimą Italijoje gegužės 6 d. Daugiausia nuostolių turėjo Gazlio miestelis, kurį jau buvo sugriovęs ankstesnis žemės drebėjimas balandžio 8 d. Oficialiuose pranešimuose prasitariama, kad 10.000 šio miestelio gyventojų prarado pastogę. Žuvusių skaičius neskelbiamas, bet prisipažįstama, kad kaikuriems gyventojams Tardžikistane ir Turkmenijoje mirtį atnešė dėl žemės drebėjimo ir liūčių įvykusi kalnų griūtis. Didieji Taškento, Samarkandos ir Bucharos miestai nenukentėjo.

POPIEŽIAUS ĮSPĖJIMAS

Popiežius Paulius VI per Italijos vyskupų konferenciją įspėjo visus katalikus, kad sekančiuose parlamento rinkimuose kiekvienam teks pasisakyti už ištikimybę nepakeičiamiems principams. Katalikams turi būti aiškūs kaikurių grupių antireliginiai bei antibažnytiniai nusiteikimai. Jis taipgi pritarė Italijos vyskupų konferencijos pirmininko kardinolo A. Pomos įspėjimui katalikų intelektualams, kad jų laukia ekskomunika, jeigu jie rems kompartiją. Šie žodžiai buvo skirti pustuziniui katalikų veikėjų, pasiskelbusių nepriklausomais kandidatais komunistų sąrašuose. Vatikano specialistų nuomone, popiežiaus Pauliaus VI raštą galima suprasti kaip raginimą katalikams sudaryti bendrą frontą prieš komunistus.

KANADOS ĮVYKIAI — Darbo unijos

Kanados Darbo Kongresas metiniame savo atstovų suvažiavime Kvebeko mieste paskelbė ir vienbalsiai patvirtino ekonominį manifestą, reikalaujantį lygaus balso su vyriausybės ir pramonės atstovais Kanados ekonomijos planavime. Jame netrūksta gražių minčių apie kiekvieno kanadiečio teisę į darbą, lygesnį pajamų paskirstymą, naujų darbų parūpinimą, bendrą kovą su infliacija. Kongreso atstovų nuoširdumu betgi verčia abejoti su manifestu susietas kitas reikalavimas, kad premjero P. E. Trudeau vyriausybė tuojau pat atšauktų kainų bei atlyginimų kontrolę. Suvažiavime taipgi buvo priimta rezoliucija, įgaliojanti KD Kongreso vadus organizuoti visuotini streiką Kanadoje, jeigu minėtoji kontrolė nebus atšaukta. Spaudos puslapiai liudija, kad didžiausią triukšmą dėl Antiinfliacinės Tarybos sprendimų, apribojančių atlyginimų didinimą, kėlė ir tebekelia naujas sutartis pasirašančios unijos, įpratusios reikalauti 50-60% padidinimo per porą metų. Kanados Darbo Kongresas jungia unijas, turinčias apie 2,2 milijono narių. Visame krašte betgi yra apie 8,5 milijono dirbančių kanadiečių. Taigi, unijos apima maždaug ketvirtadalį. O kaip su tais kanadiečiais, kurie šiandien gauna valdžios nustatytą minimalų atlyginimą, kaip su kanadiečių dauguma su gerokai mažesniu atlyginimu už unijų narius? Atlyginimų kėlimo suvaržymas jiems yra gerokai skaudesnis, negu unijų nariams, bet jų skundų spaudoje nesimato. Iš mažesnių darbovietų neįmanoma reikalauti 50-60% atlyginimų padidinimo, nes toks žingsnis baigtųsi bankrotu. Visų kanadiečių atlyginimų sulyginimas su didžiųjų unijų masteliu reikštų bankrotą Kanadai.

Valdžios, pramonės ir unijų atstovų pasiūlytą ekonominį triumviratą kritiškai sutiko Toronto dienraštis "The Globe and Mail". Vedamajame pastebima, kad valdžią renka visi kanadiečiai ir ją gali pakeisti sekančiais parlamento rinkimais. Tuo tarpu pramonininkų niekas nerenka, o unijų vadus renkasi tik jų nariai. Dėl šios priežasties būtų netikslu triumvirato nariams suteikti lygų balsą. Kanados Darbo Kongresas negali atstovauti visiem dirbantiem kanadiečiam, savo eilėse jų turėdamas tik vieną ketvirtadalį. Pasak "The Globe and Mail" ve-

(Nukelta į 6 psl.)

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis
2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata $10.00, pusmetinė—$6.00. Rėmėjo prenumerata $15.
Skelbimai ruošiamam numeriui primami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra.
Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: $10.00 per year, $6.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

★ **"AID TO THE CHURCH IN NEED" Anglijos skyrius, turįs 3000 narių, ryžosi rinkti parašus, kad Nijolės Sadūnaitės bausmė — treji metai darbo stovyklos ir treji metai tremties būtų panaikinta. Š.m. birželio 17 d. sueina metai, kai N. Sadūnaitė buvo nuteista. Ji buvo suimta 1974 m. rugpjūčio 27 d. ryšium su "LKB Kronikos" platinimu. Minėta anglų organizacija, kurios būstinė yra St. Norbert's, Heathfield Road, Keston, Kent, BR2 6BA, Britain, platina Sadūnaitės kalbos vertimą "No Greater Love". Sovietų valdžios grąžintų Sadūnaitei adresuotų kalėdinių atviručių reikalu kreiptasi į Britanijos parlamentą. Britai pažadėjo ir toliau šiuo reikalu informuoti Amerikos Lietuvių Tarnybą, kuri nuo š.m. kovo 1 d. įsikūrė naujose patalpose: 64-09 56th Rd., Maspeth, N.Y. 11378, USA. Tel. 212-894-7351.**

★ **VYSK. JAMES RAUSCH, JAV vyskupų konferencijos sekretorius, pakvietė Simą Kudirką padaryti pranešimą vyskupams apie žmogaus teisių paneigimą Sovietų Sąjungoje ir Lietuvoje. Tai jis kviečiamas padaryti žodžiu ir raštu š.m. liepos 14 d. JAV vyskupų konferencijoj, pavadintoj "The Bicentennial Convocation on Global Justice". Ji bus Maryknoll, N.Y., kunigų seminarijos patalpose ir truks 3 dienas. Kudirką šiam reikalui vyskupams pasiūlė Amerikos Lietuvių Katalikų Tarnyba, į kurią vyskupų atstovas kreipėsi, prašydamas asmens, galinčio, kad ir per vertėją, liudyti vyskupams apie žmogaus teisių padėtį Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje.**

★ **VENGRIJOS VYSKUPIJOS pirmą kartą po 30 metų visos turi oficialiai paskirtus vyskupus. Paskutinioji vyskupija susilaukė savo naujo ganytojo praėjusį mėnesį po Vatikano atstovo vysk. Luigi Poggi ilgų pasitarimų su komunistine valdžia. Vysk. Kornel Pataky paskirtas naujuoju Gyor vyskupu. Ajka kasyklų apylinkės klebonas kun. Laszlo Toth paskirtas Veszprem vyskupijos vyskupu pagalbininku.**

★ **LENKŲ KATALIKŲ TIKĖJIMAS įžiebia vilties žvakutes ir kitiems, kurie yra skaudžiai bandomi, pareiškė mons John Tracy Ellis, žymus JAV istorikas, kalbėdamas Romoje Velykų metu maldininkams. JAV katalikams skirtoje Šv. Zuzanos šventovėje per pamokslą jis iškėlė žiaurų tikinčiųjų persekiojimą tokiuose kraštuose, kaip Kinija, Čekoslovakija ir Lietuva. Tačiau, pasak jo, kartas nuo karto ten švysteli viltis, kuria gyvena Lenkijos tikintieji, spindėdami kaip žvakės Europos rytams. Tai esąs spindesys, kuris liudija prisikėlimą visiems, ar jie būtų Europoje, ar Azijoje, Rytuose ar Vakaruose.**

★ **LENKIJOS VYSKUPAI oficialiu raštu apkaltino komunistinę Lenkijos valdžią visišku nesiskaitymu su jų patarimais, rengiant naująją Lenkijos konstituciją, ypač asmens teisių srityje.**

★ **VELYKŲ RYTĄ LENKIJOJE kard. Stefan Wyszynski stipriai pasisakė prieš komunistų valdžios elgesį šventovių atžvilgiu, kalbėdamas Varšuvos katedroje ir dar kitoje laikinai iš lentų sukaltoje pamaldų patalpoje. Jo pasisakymą iššaukė laikinės šventovės Gorky apylinkėje nugriovimas ir atšaukimas leidimo naujos pastovios šventovės statybai. Ta vieta yra apie 10 mylių nuo Varšuvos. Ji lenkams yra nepaprastai brangi, nes vokiečių okupacijos metu naciai ten sunaikino stovėjusią šventovę ir sušaudė apie 200 žmonių, kai patyrė, kad apylinkėje slepiasi lenkų rezistencinio tinklo centrinė. Po karo lenkai paskubom pastatė nacių sunaikintos šventovės vietoje laikinę šventovę ir buvo gavę iš komunistinės valdžios leidimą statyti pastovią šventovę — paminklą žuvusiųjų atminimui. Pasirodo, leidimas buvo atšauktas, kai atstovas iš rusų ambasados įsakė lenkų valdžiai tą leidimą atšaukti ir laikinę šventovę nugriauti.**

★ **AMERIKOS ŽYDŲ KONGRESAS dvimetiniame savo suvažiavime, kuriame dalyvavo 500 atstovų iš visų JAV valstijų, pasisakė už abortus. Pasak jų, įstatymai prieš abortus prieštaraujantį pagrindinėm tikėjimo, privatumo ir lygybės laisvėm. Ta proga jie visi pasižadėjo veikti, ypač švietimo srityje, abortų naudingumo populiarinimui. Nellie J. Gray, Žygio už Gyvybę pirmininkė, išreiškė savo pasibaisėjimą tokiu žydų sprendimu. Pasak jos, žydai patys dar visai neseniai buvo tautžudystės aukos, o dabar tokiomis aukomis nori paversti kitą žmonijos dalį — negimusius vaikus. Jie tuo ne tik pareiškia savo norą negimusius vaikus žudyti, bet ruošiasi imtis visų priemonių, kad ir kiti tų gyvybių išgelbėti negalėtų.**

★ **UKRAINIEČIŲ KATALIKŲ VYSKUPIJA TORONTE pasiuntė Vatikanui apeliaciją trijų suspenduotų savo vyskupijos vedusių kunigų reikalu. Vysk. Isidore Borecky savo rašte Vatikanui ne tiktai gina suspenduotuosius kunigus, bet ir savo pagalbininko vysk. Michael Rusnak teisę juos šventinti kunigais. Jis aiškina, kad Rytų apeigų katalikai Kanadoje nori tęsti savo istorinį paprotį, nežiūrint lotynų apeigų katalikų opozicijos bei varžtų, ir šventinti vedusius vyrus kunigais. Ligšiolinė Vatikano laikysena, pasak vysk. I. Borecky, nuo 1929 m. neleidžianti vedusiems Rytų apeigų kunigams eiti kunigiškų pareigų Amerikos bei Australijos kontinentuose be specialaus Vatikano leidimo, — daugelį tikinčiųjų yra atstūmusi nuo Katalikų Bendrijos ir nuvedusi į Ortodoksų Bendriją. Pagal jo turimus duomenis, dabar JAV ir Kanadoje ukrainiečių ir rusų ortodoksų bendrai yra apie 1.5 milijono; iš jų 90% yra buvę katalikai. Ukrainiečių apeigų katalikų tuo tarpu bėra likę abiejose valstybėse 700,000. Norėdami sustabdyti ukrainiečių katalikų perėjimą į ortodoksus, jau kuris laikas ukrainiečiai vyskupai šventino vedusius vyrus kunigais be Vatikano žinios. Net ir pats kard. Josip Slipyj yra įšventinęs vieną vedusį ukrainietį kunigu Romoje ir pasiuntęs darbuotis į P. Ameriką.**

★ **UKRAINIEČIŲ KLIERIKAMS ROMOJE Paulius VI pasakė labai gražią kalbą ukrainiečių švenčiamų Velykų metu. (Šiais metais jų Velykos buvo švenčiamos savaite vėliau nei lotynų apeigų katalikų). Nežiūrint įtemptų Vatikano santykių su ukrainiečių hierarchija, popiežius pagyrė ukrainiečių lojalumą Šv. Sostui ir apgailestavo jų Bendrijos persekiojimą Sovietų Sąjungoje.**

★ **BENDRA VISŲ KRIKŠČIONIŲ DATA VELYKOMS švęsti bus nustatyta, kai visuotinis ortodoksų suvažiavimas pareikš savo sutikimą. Visos kitos krikščioniškosios grupės tai minčiai jau yra pritarusios. Paskiros ortodoksų bendruomenės — patriarchatai jau irgi senokai tai minčiai pritaria, bet nori visi kartu tą sprendimą padaryti. Iki šiol Rytų apeigų krikščionijos Velykų data visada skirdavosi nuo Vakarų apeigų datos ne vien tik dėl skirtingo kalendoriaus, bet ir todėl, kad nuo pirmųjų amžių Mažojoje Azijoje krikščionys Velykas šventė žydiškųjų Velykų — Perėjimo Dieną, o visur kitur — sekmadienį po žydiškųjų Velykų. Antrojo šimtmečio pabaigoje popiežius Viktoras I buvo pirmasis bandęs Velykų datą krikščionių tarpe suvienodint, tačiau nei jam, nei vėlesniais amžiais kitiems tai nepavyko.**

★ **PASTARUOJU METU lietuviai gauna laiškus įvairių asmenų, užsiimančių netikrų pranašysčių skleidimu ir prašančių aukų. Tokių tarpe yra ir kun. J. Gaudzė, gyvenąs Meksikoje. Jis skleidžia tariamos regėtojos Cochita - Portavoz iliuzines pranašystes ir nekreipia dėmesio į K. Bendrijos autoritetus, perspėjusius jų skleidėjus. Tokie aukų prašytojai nenusipelno tikinčiųjų paramos.**

KUN. J. STS.

Lietuva rusinama plačiu mastu

(Atkelta iš 1-mo psl.)

koslovakiją 1968 m. invazijoje didele dalim buvo suformuoti iš Pabaltijo karių.

Nebenori rusai Europoj rodytis vien su savo mongoliniais veidais. Nauda keleriopa: okupuojamas kraštas, parodoma europietiškų veidų armija ir... supjudomos tautos, neturinčios viena kitai jokių piktų kėslų. Maskvai naudingiau, kai čekoslovakai ar vengrai manys, kad lietuviai, estai, latviai taip pat yra jų priešai.

Iš dalies rusai tai jau yra pasiekę: išbraukė Lietuvą iš pasaulio žemėlapių, su daugiametės įnirtingos propagandos pagalba įteigė jau Rytų Europos tautoms (deja, ne tik Rytų Europos), kad jokios Lietuvos nėra ir niekada nebuvo, kad Lietuva kaip savarankiška valstybė yra tik "buržuazinių nacionalistų kliedesys". Žmonių veidai pasidaro nedraugiški, kai šiandien keleivis pvz. Jugoslavijoj, Vengrijoj, Čekoslovakijoj ar Lenkijoj pasisako esąs lietuvis iš Lietuvos. Pirmą sekundę pašnekovas sumyšta (?!), bet po papildomos informacijos, kad Lietuva yra prie Baltijos jūros, kad šalia Lenkija, Latvija, — darosi priešiškas ir seka frazė: "a, žinom, žinom, Rusija; tai jūs — rusai!..."

Lietuviams, kuriems po kruopštaus KGB atsijojimo pavyksta su turistine grupe išvykti į užsienį, yra griežtai uždrausta ten sakyti, kad jie lietuviai ir kad iš Lietuvos. Instrukcija leidžia prisistatyti kaip turistams iš Sovietų Sąjungos (pažodžiui — "mes tarybiniai turistai"). Kiekvieną tokią grupę lydi KGB "vadovai" iš Maskvos arba iš Vilniaus. Jų uždavinys būti "visamatančiais ir visagirdinčiais", akylai stebėti kiekvieną išvykos narį (kelionėj, mieste, parduotuvėj, bare, viešbutyje), kad neatsiliktų nuo grupės, kad nenueitų kur nors vienas, kad su kuo nors nesusitiktų. Jei kuris, "angelų sargų" nelaimei, iš grupės pakviečiamas privačiai į svečius, tai kartu į ten vyksta ir jis — prižiūrėtojas, nors ir nebuvo kviestas. Grįžę namo, apie kiekvieną išvykoj dalyvavusį asmenį jie privalo Saugumui pateikti žodinę ir rašytinę ataskaitą.

Nekaip vyriausiam būrio prižiūrėtojui baigiasi karjera, jei kas iš jo ganomos bandos užsienyje pabėga ir pasiprašo politinės globos. Lietuvoje prasideda ilgos tardymų dienos. Tardomi pasilikusiojo artimi ir tolimi giminės, tardoma įstaigos, kurioje pastarasis dirbo, gausi administracija — partorganizacija, kadrų skyriaus šefas, direktorius ir t. t. Neretai kas nors iš jų išmetamas iš darbo. Tardomi draugai ir pažįstami, kodėl iš anksto nebuvo demaskuotas "liaudies priešas" ir "tėvynės išdavikas".

* * *

"My vam prinesli kulturu" (mes jum atnešėm kultūrą). Tas "kultūros atnešimas" skausmingas lietuvių tautai. Nukirtimas tautai galvos — Lietuvos inteligentijos sunaikinimas skaudžiai atsiliepė Lietuvai ilgiems dešimtmečiams. Visa, kas buvo sukurta per ilgus Lietuvos valstybės gyvavimo amžius, o ypač per 22 paskutiniuosius laisvės metus, okupanto buvo paskelbta negaliojančiu dalyku. Kūrybinis žmogaus pradas yra gyvybės ženklas. Tautos, karų ar kitų nelaimių suniokotos, bet likusios laisvos, greitai atstato savo kultūrinį (ir ekonominį) gyvenimą. Lietuviams ta galimybė buvo atimta.

Ginklu sunaikinus visa, kas lietuviška, grasinant Sibiru, buvo brutaliai imta diegti visa, kas sovietiška-rusiška. Pradėta nuo "raudonųjų kampelių". Visdėlto įsibrovėlių (ir lietuvių kolaborantų) viltis baigėsi visišku bankrotu. Mat, jie manė, jog tai pakeis ir užpildys, uždarius šventoves, žmogaus dvasinio gyvenimo tuštumą. Sumirgėjo raudonos drobės gabalai, išmarginti "didžiojo vado" ir partijos bedvasėm citatom, sumirgėjo tų "vadų" ir vienadienių soc. darbo didvyrių portretai, pasipylė iš tribūnų (būtinai iš tribūnų) "revoliucinė" agitacija apie augščiausią kiekvieno piliečio moralinę pareigą įgyvendinti komunistinės kultūros ir moralės principus, rauti su šaknim visa, kas "buržuaziškai" lietuviška. Buvo pateikiami augšto bolševikinio sąmoningumo pavyzdžiai, kuriuose Rusijos vaikai išdavinėjo savo tėvus mirčiai. Nesuvokiama buvo tai lietuviams tada, nesuvokta liko tokia "moralė" ir šiandien: kaip galima išdavinėti savo tėvus, besipriešinančius užpuolikui?

* * *

Apiplėšiamos ir uždaromos šventovės. Daugelis jų paverčiamos sandėliais. Sunaikinama arba išvežama Maskvon didžioji dalis kultūrinių-meno vertybių buvusių jose: paveikslai, skulptūros, altoriai, vargonai, ištisi interjerai (tiesiog neįkainojamos vertės). Kaip vieną iš daugybės okupacinio vandalizmo pavyzdžių, galima paminėti Šv. Jono šventovę Vilniuje, išnuomojimą "Belorusfilm" kino studijai. Šventovėje buvo filmuojamas karo fragmentas: ant altorių sproginėjo granatos, sprogstančių sviedinių skeveldros draskė freskas ir vitražus, nuo postamentų griuvo ir dužo skulptūros... Kaip patogu — viskas tikra! Nereikėjo eikvoti lėšų statant panašias dekoracijas (kaip daroma visame pasaulyje) paviljonuose. Toje pačioje šventovėje anksčiau dar rusų kareiviai sunaikino vienus iš geriausių Europoje vargonus kaip paniekos vertą kulto objektą.

Dar būdamas studentu, ilgai stovėdavau priešais sunaikintus Bernardinų šventovės altorius, talentingo skulptoriaus sukurtus ir išdrožinėtus iš taurios medžiagos — tamsaus ąžuolo. Kokios tai vertės kūriniai, kas pasakys? Sudaužytais vingrių ornamentų segmentais, išplėštomis dalimis, užversti Dailės Instituto sandėlių šlamštu, jie skaudžiai liudijo vieną iš daugelio komunistinės "kultūros" rezultatų.

* * *

Paskutinį rudenį, prieš išvykdamas iš Lietuvos, bendradarbiavau Vilniaus jaunimo teatre. Teatro direkciją paprašiau leidimo apžiūrėti dekoracijų sandėlius. Nuvykom prie geležinkelio stoties. Pasirodo, teatro dekoracijų sandėliai buvo nedidelėj XVII š. šventovėj (nežinau pavadinimo). Šventoriuj — sunkvežimiai, vienur kitur ant skardos nupiešti kažkokie raudoni šūkiai, metaliniai vamzdžiai, kyšantys iš langų kiaurymių, vienu žodžiu, įprasta šventovės išorė, kaip daugelio Vilniaus uždarytų šventovių. Bet ką pamačiau viduje, prašoko betkurio pasaulinio garso siurrealisto lakiausią fantaziją. Blyškioj prietemoj, kiek akys užmato, nuo grindų iki sunaikintų skliautų kraupiai dunksojo makabriškas savo netikėtumu ir absurdu teatro dekoracijų kapinynas. Seni, savo paskirtim mirę sulaužyti daiktai, gąsdinančių formų raizginyje dunksojo kalnai, nukloti tirštu dulkių ir purvo sluogsniu, uždengdami kažkada buvusius altorius, vargonų pakylą. Vargonų nė žymės, grindys išplėštos, tarp laužo kalnų siauruose tarpuose telkšo vanduo, nes kiauras stogas. Veltui dairiausi jieškodamas nors užuominos likusių senovinių freskų — duobėm žiojėjo nuogų plytų sienos; net ir tinkas nuluptas. Taip apstulbusiam besidairant, kilo manyje keista ir liūdna mintis: "Dieve, nejaugi Tu tebesi čia?" Klausiau save ir pasimetęs neradau atsakymo...

* * *

Lauke du suvargę senukai maišė kalkes — ruošėsi dažyti šventovės kampą. Po trisdešimties su viršum metų, kai viskas sunaikinta, kam tas vulgarus melas?! Mat, vasarą atvyks į Vilnių svečių iš užsienio. Aišku, niekas jų čia ir neprileis prieiti arčiau, bet iš toli švies lyg ir naujai dažytas šventovės kampas, iliuzija... Naivuoliai dažnai patiki.

Tikyba persekiojama valstybės. Tikintis žmogus neišvengiamai atsiduria persekiojimo ir rafinuoto teroro situacijoje. Kartais netenka darbo. Studentai pašalinami iš studijų. Dailininkas, išdrįsęs nupiešti šventovei paveikslą ar imtis šventovės vidaus atnaujinimo darbų, neišvengiamai pašalinamas iš dailininkų sąjungos ir netenka galimybės gauti darbo kitur. Dėlto ir dainininkai, ir muzikantai nesiryžta, kad ir retom progom, giedoti ar groti šventovėje. Niekam nedovanojamas vienoks ar kitoks tikėjimo palaikymas.

PRANEŠIMAS IŠ AUSTRALIJOS

Kultūriniai laimėjimai

IGNAS ALEKNA

Lietuvių radijo programa

Melburne Australijos valdžios (Broadcasting Commission) įsteigtoje 3ZZ Acces radijo stotyje inž. Vivo Aleknos iniciatyva gautas lietuvių pusvalandis, kuris pastaruoju metu veikia pirmadieniais 10.30 v.v. ir antradieniais 10.30 v.r. Pusvalandžio metu duodama lietuviškos muzikos (chorų, solistų dainos ir kt) ir pranešimai vietos reikalais.

Pusvalandžiu pasinaudoti kviečiamos visos lietuviškos organizacijos ir visi suinteresuotieji. Jau turėjome lietuvių jaunimo, lituanistinių kursų dalyvių, parapijos savaitgalio mokyklos mokinių, Motinos Dienos minėjimo, Pauliaus Rūtenio paruoštas programas, taip pat įvairių organizacijų pranešimus.

"3ZZ Acces" radijo stoties planavimo komitete lietuviams atstovauja S. Stankūnavičius. Lietuvių programų sudaryme dirba Viva ir Vida Aleknos, Alena Karazijienė, Jonas Mašanauskas, Jurgis Žalkauskas, Gabrielius Žemkalnis, Venta Žemkalnytė ir kiti.

Lietuvių kalbos kursai

Viktorijos švietimo departamento žinioje ir priežiūroje veikia šeštadieniniai moderniųjų kalbų kursai. Korp. "Romuva" rūpesčiu, ypač fil. Stasio Stankūnavičiaus dėka, minėtoje mokykloje 1971 m. įsteigti lietuvių kalbos kursai. Dabar tų kursų mokytojai yra: Alekna, Karazijienė, Jonas Meiliūnas, jn., Petras Sungaila (kursų vedėjas).

Korp. "Romuva" kursų administravimą prieš porą metų perdavė kasmet renkamam tėvų komitetui, kuriam šiuo metu vadovauja K. Mieldažys.

Malonus faktas, kad po tam tikrų pastangų Australijos universitetai jau pripažįsta lietuvių kalbą kaip mokomąjį dalyką — svetimą kalbą, ir stojantiems į universitetus kursuose gautas augštas lietuvių kalbos pažymys teikia žymių pirmenybių.

Kursų lankytojams paskatinti skiriamos, pagal egzaminų duomenis, premijos iš JAV Lietuvių Fondo, Korp. "Romuvos" ir Australijos Lietuvių Fondo.

Tikimasi, kad iš jaunimo, lankančio lietuvių kalbos kursus, Australijos Lietuvių B-nė sulauks aktyvių vadovų.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte
Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA.
P. Lubys. Tel. WA2-7981, 922-8112.

PARDUODAME LIETUVIŠKUS SŪRIUS, estišką duoną. Didelis mėsos gaminių pasirinkimas.
SUPERIOR SAUSAGE CO.
1004 Dundas St. West,
Toronto. Tel. 531-8422

Simon's TELEVISION
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS
2385 Dundas St. W., Toronto. Tel. 532-8772
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor - Dundas požeminio.
Kalkuliatoriai ir kiti suvenyrai į Lietuvą papiginta kaina.
Didelis pasirinkimas "stereo"
■ TAISOM ■ PARDUODAM ■ NUOMOJAM

Mohawk Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbimo mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės
Nemokamas pristatymas į namus.
KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. 699-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Mylimai MAMYTEI
Lietuvoje mirus,
jos sūnui
VYTAUTUI KASTYČIUI-TVARDAUSKUI
nuoširdžią užuojautą reiškia —
Krikšto vaikai:
Sandra Levickaitė ir Petras Tutlys

Mylimai Mamytei
A†A
Emilijai Rašymienei
Lietuvoje mirus, sūnų KOSTĄ RAŠYMĄ su šeima bei kitus artimuosius Lietuvoje nuoširdžiai užjaučiame —
E. P. Lukavičių šeima S. J. Andrulių šeima
A. Birgelienė ir vaikai

Mirus
a†a Algirdui Čuplinskui,
nuoširdžią užuojautą reiškiame skausmo prislėgtai motinai VALERIJAI, broliui EUGENIJUI, seseriai GRAŽINAI ir jų šeimoms —
Elena ir Tomas Šiurnos

Mylimai Mamytei
A†A
IRENAI DIMSKIENEI
mirus, sūnų ALGĮ, marčią AURELIJĄ bei kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučia —
Toronto "GINTARAS"

A†A
Irenai Dimskienei
mirus, jos vyrui JUOZUI, dukterims ir sūnui reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime —
B. J. Leliai

Brangiai sesutei
A†A
Eugenijai Petrauskienei
mirus, Z. K. LEMBERTŲ ir O. K. ASEVIČIŲ šeimoms bei jų artimiesiems reiškiame gilią užuojautą —
S. M. Girčiai

Mūsų kredito unijos nariui
a†a Kazimierui Spaičiui
mirus, jo žmonai ROŽEI, sūnui EDVARDUI, dukrai JANINAI ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia
Montrealio Lietuvių Kredito Unijos "Litas" valdyba

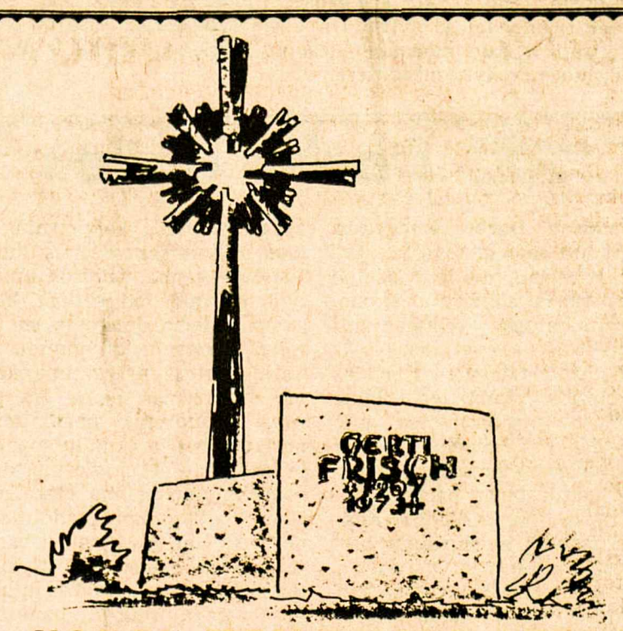

YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**
Gifts International Inc.
2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424
Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

RAMONA SIMINKEVIČIŪTĖ vainikuojama šių metų iškiliąja Toronto lietuvaite "Miss Vilnius" Nuotr. St. Dabkaus

Laiškas bičiuliui

MIELAS KAIMYNE,

taip norėtųsi išsakyti viską, kas metų metais skaudina širdį, tik ar Tu suprasi?!

Mėgstu stebėti gyvenimą, žmones, įvairius įvykius ir lietuviškas šventes. Džiaugiuosi, kai skamba salėse, šventovėse ir stovyklose lietuviška daina, giesmė ir jaunas juokas. Ašarą iš džiaugsmo nubraukiu ir išdidžiai pakeliu galvą... Įvertinu ir vyresniuosius, kurie dirba lietuvybės labui. Laikraščiuose, žurnaluose daug puikių straipsnių, pritaikytų visokio išsilavinimo ir amžiaus lietuviui. Tik skaityk ir džiaukis!

Praėjusiais metais minėjom dvi reikšmingas sukaktis: dail. M. K. Čiurlionio ir vysk. M. Valančiaus. Gražiai buvo paminėtas M. K. Čiurlionis, gal netaip įspūdingai vysk. M. Valančius. Labai gaila, kad retai laikraščiuose matėsi išsamesni straipsniai apie vysk. M. Valančių kaip blaivybės apaštalą anų laikų rusų skriaudžiamoj Lietuvoj. Jis gi pirmasis išdrįso vargšui lietuviui sušukti: sustok, ką darai!? Būk pagaliau žmogus! Užteks skriausti save ir savo šeimą. Užteks moterų ašarų ir vaikų riksmo! Vysk. M. Valančius norėjo lietuvį matyti ne girtuoklį, iškraipytu veidu, bet padorų žmogų...

"Aidų" žurnale buvo išspausdintas įdomus Pauliaus Jatulio straipsnis apie vysk. M. Valančiaus veiklą lietuvybės ir blaivybės srityje. Taip pat nuosaikiai prabilo ir dr. O. Gustainienė "Tėviškės Žiburiuose" savo straipsniu "Ar alkoholis kenkia sveikatai".

Leisk paklausti, kaimyne, ar skaitei? O gal buvai pavargęs nuo stikliuko kilnojimo?

Taigi, ar ne laikas vėl pradėti kalbėti apie stikliuko žalą, daromą žmogui. Būtų gerai, jei mūsų gydytojai, pedagogai ir kiti, kurie turi daugiau žinių apie alkoholio kenksmingumą, vis dažniau prašnektų į mielus tautiečius, o svarbiausia — į jaunimą.

Dažnai jau kaltiname jaunimą, kad nelietuviškas, kad suvažiavimuose ar kongresuose ramsto sienas, kad visur jiems persiauros durys...

O kaip Tu, kaimyne, manai? Juk ir mūsų stalai lūžta nuo "kilnių" gėrimų linksmaisiais savaitgaliais. Skamba dainos, net gatvės ir vasarvietės aidi. Ir ežerai suklūsta tokį nepaprastą dainavimo būdą išgirdę...

Kokia nauda mūsų vargšei Lietuvėlei ir mielam jaunimui iš tokio lietuvio, kaimyne, kuris apsiašarojusiu veidu, po stalu gulėdamas traukia "Lietuva brangi"...

Kas metai ruošiami Motinos Dienos minėjimai. Gal neblogai būtų nors kartais prisiminti, pagerbti "pijokėlio" žmonos—Motinos dieną. Motinos, kuri viena ranka glosto papurusią vaiko galvutę, antrąja — saugojasi nuo girto vyro smūgių ar drebančia širdimi klausosi nepaprasto riksmo, baisių žodžių, nuo kurių širdis jau net nebekūkčioja, bet akmeniu pavirsta...

Artėja vakaras. Rožės žiede sublizga rasa, tik Motinos akys sausos. Ranka, kuri norėtų paglostyti mylimą veidą, lūpas, kurios prisiekė būti amžinu draugu, nusvirusi. Draugo nėra. Vienui vienas gyvenimo platybėse. Viena naktyje. Tik iš tolumos atplaukia seniai girdėti žodžiai: "Vakarai būna klaikūs. Būna darganos pilkos. Tavo ilgesio nieks, Tu žinai, neišraus. Ir Tu klaidžioji vienas. Vėjas švilpauja medžiuos. Ir Tu ieškai, bet nerandi ŽMOGAUS".

Na, užteks! Lik sveikas, kaimyne! Kada nors vėl parašysiu.

Tavo kaimynė **Salomėja**

Sovietinėj parduotuvėj

Neseniai pergyventas epizodas

Rytas. Vienoje Kauno miesto parduotuvėje ilgoka žmonių eilė. Dauguma skuba į darbą. Kiekvienas su palengvėjimu atsidūsta, kai pirmasis su pirkiniais išsineria iš eilutės. Tada visi pirkėjai, lyg vienas iš atskirų narelių sudėtas gyvas padaras, paslenka vieną žingsnį pirmyn.

Šį kartą tas padaras slinko vėžio žingsniu, nes jauna, daili pardavėja dirbo nepaprastai lėtai. Ji neskubėdama pjovė dešrą, lyg atžagariom rankom vyniojo tą mažytį mėsos gabalėlį į didžiulį storą popierių; staiga nelauktai energingai metė jį ant svarstyklių, ir jų strėlei dar nesustojus, vėl lėtu judesiu dėjo pirkinį ant prekystalio. Ta pati istorija kartojosi su sūriu, sviestu ir kitais sveriamais maisto gaminiais.

Atleidusi tokiu būdu keletą pirkėjų, pardavėja visai išnyko. Niekas eilutėje dėlto nenustebo. Tai įprasta. Už poros minučių sugrįš. Tačiau ir penkiom minutėm praslinkus jos nebuvo. Visi intensyviai ėmė žvilgčioti į laikrodžius ir į duris už prekystalio. Pagaliau apysenis vyriškis paklausė:

— Kažin kur ta mūsų prekybos darbuotoja nuėjo?

— Matau, kavą geria, — atsiliepė moterėlė, stovinti prieš pat atviras duris į kambarėlį už parduotuvės.

Vėl visi tyli. Laukia. Kiekvienas galvoja apie save ir tyliai keiksnoja tokią tvarką. Staiga už tų durų, už kurių pardavėja ramiai gėrė kavą, pasigirsta šiurmulys: kažkas varsto parduotuvės duris į kiemą; girdėti vyriški ir moteriški žingsniai.

— Turbūt prekes atvežė, — su beviltiškumo gaidele balse sako vidutinio amžiaus moteris.

— Dabar tai jau galim eiti namo. Kol iškraus, kol priims... — sako kita.

— Neatvežė. Kažkoks vyriškis atėjo, — paaiškina viską užkulisyje matanti moterėlė.

Jos kalbą nutraukė gana garsus pardavėjos juokas ir žodžiai:

— Jei sakau, kad aš su tavim šiandien į kiną neisiu, tai ir neisiu.

— Eisi kaip didelė, — atsako grubus savimi pasitikintis vyriškas balsas.

Paskui vėl žingsniai, durų trinktelėjimas. Tyla. O už prekystalio vis nieko nėra.

— Nebeturiu laiko, — piktai pareiškia energingo veido moteris ir išsiplėšusi iš eilės pustekinė išbėga iš parduotuvės. Likusių pirkėjų nervai iki kraštutinumo įtempti. Visi mintyse skaičiuoja minutes ir sekundes, kurias dar gali pastovėti. O tos minutės ir ilgos, kaip šimtmečiai, ir nepaprastai trumpos.

Ir pagaliau, pagaliau, kai daugumai eilutės narelių ėmė rodytis, kad jie basi stovi ant karštų žarijų, pasirodė ji, laukiamoji.

Ramiai, lyg niekur nieko, ji priėjo prie prekystalio ir tarė pirmai stovinčiai eilėje savo įprastinį "prašau".

— Kur jūs taip ilgai buvot? Mes jau 20 minučių jūsų laukiam. Mums į darbą...

Gal ir daugiau ką būtų pasakiusi ta moterėlė, bet pardavėjos veidas staiga iki mėlynumo paraudo. Buvo aišku, kad ji labai supyko.

— Š-kt, — atrėžė ji.

Daugiau jau niekas nieko nebeišdrįso paklausti, ginčytis ar bartis. Viskas buvo aišku. O, be to, visi skubėjo ir iš patyrimo žinojo, kad su prekybos darbuotojais Sovietų Sąjungoje pyktis neapsimoka.

K. Murkis

Ruošiasi didžiajai šventei

Niagaros pusiasalio tautinių šokių grupė "Nemunas"

ALFONSAS NAKAS

Palyginus su dideliais lietuvių telkiniais Kanados ir JAV miestuose, Niagaros pusiasalyje mūsų tautiečių tėra saujelė. Bet gal kaip tik todėl jie nepaprastai aktyvūs. St. Catharines veikėjų darbų aprašymais mirga ne tik abu Kanados savaitraščiai, bet ir abu Čikagos dienraščiai. Nenuostabu, kad čia veikia ir tautinių šokių grupė, kuri rugsėjo 5 įsilies į penktosios tautinių šokių šventės dalyvių srovę. Su šia grupe skaitytojus ir norime supažindinti.

Grupę įsteigė 1970 m. Petras Balsas. Pilnas pavadinimas — Niagaros Pusiasalio Tautinių Šokių Ansamblis "Nemunas". Šiuo metu jame tautinius šokius šoka 34 jaunuoliai, po lygiai mergaičių ir berniukų. Repertuare jau turi 18 šokių.

"Nemunas" susideda iš dviejų būrelių — vyresniųjų ir vaikų. Vyresniųjų mokytoja ir grupės vadovė — Stasė Zubrickienė, jaunesniųjų (vaikų) — Nijolė Zeliznak. Anksčiau vyr. būreliui yra vadovavę Jeronimas Bieliūnas, Nijolė Gverzdytė, Vaidilutė Šetikaitė ir Vytautas Masiulionis. Vaikus ketverius metus mokė St. Zubrickienė. Akordeonistas — Sigitas Zubrickas.

Kelionė į Čikagą nemuniečiams nebus pirmoji. Prieš ketverius metus jie šoko ketvirtojoje tautinių šokių šventėje. Be to, pernai dalyvavo pirmojoje Kanados lietuvių dainų ir tautinių šokių šventėje Hamiltone. Buvo ir daugiau išvykų, kurios visos savaip svarbios bei įdomios. Štai keletas, kur grupės šokta: kultūrininkų suvažiavime Toronte; WKBW televizijoje ir Buffalo tautybių festivalyje; Bradfordo regioniniame festivalyje; Hamiltono Tautos Fondo koncerte; nekartą dalyvauta St. Catharines tautybių festivaliuose, vynuogių festivaliuose, vietinės lietuvių kolonijos šventėse.

"Nemunas" nepasitenkina vien tautiniais šokiais, nors jie ir yra pagrindinė ansamblio specialybė; atskiromis progomis pasireiškia ir su montažais, ir su vaidinimėliais, ir su eilėraščių deklamacijomis. Neveltui grupės tikslai yra nusakyti šiais žodžiais: "ugdyti lietuviškumo jausmą ir mūsų tautinių šokių tradicijas jaunimo širdyse bei skleisti svetimtaučių tarpe..."

Paklausta, kodėl "Nemunas" dalyvaus penktojoje tautinių šokių šventėje, jo vadovė Stasė Zubrickienė atsakė: džiaugiamės, galėdami ir mes bent maža dalele prisidėti prie šios didžiulės lietuviškos manifestacijos.

"Nemuno" šokėjai, kurių amžius svyruoja tarp 7 ir 18 metų, visą vasarą intensyviai dirbs, kad Čikagoje gerai pasirodytų. Jų pavardžių šiame trumpame reportažėlyje nebeminime, nes jas rastite penktosios tautinių šokių šventės leidinyje. O juk į tą šventę suvažiuosime visi — iš Kanados ir JAV, nes ši šventė rengiama ypatinga proga, būtent, JAV dušimtosiose metinėse.

St. Catharines nemunietės rengiasi penktajai tautinių šokių šventei, kuri įvyks Čikagoje š. m. rugsėjo 5 dieną

Pokalbis su filmų žvaigžde

ALGIRDAS GUSTAITIS

Gloria Swanson yra filmų žvaigždė, geriau žinoma vyresniajai kartai. Naujausias jos filmas yra "Airport 1975". Anksčiau ji yra vaidinusi filmuose "Sunset Boulevard", "Three for Bedroom C" (1952).

G. Swanson negeria nei kavos nei arbatos, nei kitų "nuodų". Atvykusi į spaudos konferenciją, nurijo porą gurkšnių tyro vandens, pirma paklaususi, ar tai tikras vanduo. Mat, dabar esą viskas apnuodyta chemikalais — vaisiai, daržovės, maistas. Dėlto dabar daug kas serga. Ji nuo pat jaunystės nevalganti apnuodyto maisto. Be to, prasitarė, kad savo 75 m. amžiaus sukakties proga iš Prancūzijos gavusi skanų, sveiką tortą.

Pasak jos, pasaulis pasikeitęs į blogąją pusę. Pasikeitęs ir Hollywoodas. Nėra idealizmo, poezijos, romantiškos meilės. Reikėtų daugiau vaizduotės. Bloga vaikams, kai jų tėvai neturi laiko vaikams, kai prasnaudžia brangiausią laiką prie televizijos, žiūrėdami visiškus niekus.

Pasikeitus filmų kokybei, pasikeitė — pablogėjo žmonija. Reikėtų pakeisti daugelį filminių vadovybių, kitaip jie dar ilgai žlugdys pasaulį.

Filmuose dalyvauti pradėjo būdama 14,5 metų. Norėjo ir nori, kad vyrai būtų tvirtesni už moteris ir būtų galima jais pasikliauti. Ji taip pat nori, kad žmonės suprastų gyvenimo prasmę, būtų sveiki ir laimingi. Vienas asmuo esą daug ką gali pakeisti. Reikia pasitikėti savimi. Dabar jaunimas nenori dirbti, nes tėvai jiems duoda perdaug ir pergreitai, be jokio vargo. Tegul jie patys dirba, pavargsta, tada bus geresni.

Spauda esanti svarbiausia pasisekimo ar nepasisekimo priežastis. Užbaigus filmą, jo pasisekimas ar nepasisekimas priklauso nuo spaudos. Bloga sapuda ugdo blogus filmus.

Apgailestavo, kad dabar jaunimas taip prastai, be jokio skonio rėdosi, mergaitės eina net be stanikėlių, tarsi būtų beždžionaitės, o vaikinai avi teniso batukais ir mūvi kiauromis ar užlopytomis kelnėmis, kol visai suplyšta. Nepaprastai artėjama prie gyvulių. Tik tokie jaunuoliai yra daug bolgesni už laukinius gyvulius. Negeresni yra ir jų tėvai, leidžią išlepintiems vaikams pavirsti gyvuliukais ir gyventi kaip zoologijos sode.

Užbaigus spaudos pasikalbėjimą su Gloria Swanson, nuolatos pertraukiamą plojimais ir juokais, atskirai prie kito stalo galėjome kiekvienas su ja padaryti nuotrauką ir pasikeisti vienu kitu žodžiu. Sužinojusi mane esant lietuvių spaudos atstovu, visų akivaizdoje ištiesė ranką, pasveikino ir prašė jos geriausius linkėjimus perduoti lietuvių spaudai. "Apie lietuvius esu daug girdėjusi, ir tik gero! Labai malonu sutikti gyvą lietuvį ir išgirsti malonius Jūsų žodžius", — baigė Gloria Swanson.

Filmų žvaigždė Gloria Swanson su Algirdu Gustaičiu spaudos konferencijoje

Laisvosios Europos parlamentas

V. SLIOGERIS

Europos seimą — European Parlamentary Assembly buvo nutarta išrinkti 1957 m. pagal Romos susitarimą. Tada buvo įsteigta ir European Economic Community — Ekonominė Europos Bendruomenė. Europos seimas pirmą kartą susirinko Strasburge 1958 m. Ten vyksta dauguma jo posėdžių. Laikinoji jo būstinė yra Liuksemburge; projektuojama ją perkelti į Briuselį. Ekonominė Europos Komisija — vykd. organas yra Briuselyje.

1962 m. Europos seimas pasivadino Europos parlamentu. Jį sudaro EEB valstybės: V. Vokietija, Britanija, Prancūzija, Italija, Olandija, Belgija, Danija, Airija, Liuksemburgas. Jis atstovauja apie 230 milijonų žmonių V. Europoje.

Šio parlamento paskirtis — nagrinėti veiklą ir kritikuoti kitas EEB institucijas: vykdomąją valdžią — EEB Komisiją, kuri yra stipriai integracionistinė, t.y. siekianti didesnio tų 9 valstybių sujungimo; ir Europos Ministerių Tarybą, kuri yra labai nacionalistiškai nusiteikusi. Pastarojoje kiekviena valstybė kovoja už pirmenybes savo valstybei.

* * *

Europos parlamentas turi teisę reikalauti, kad visais EEB įstatymdavystės klausimais būtų atsiklausta jo nuomonės. Įstatymų projektus paruošia EEB Komisija, kuri juos ruošdama dažnai kviečia EP narius pareikšti savo nuomonę. Nors EP turi teisę prieštarauti EEB Komisijos sprendimams, tačiau neturi veto teisės. Taigi, EEB Komisija turi sprendžiamąją galią.

Iš kitos pusės, EP turi teisę atleisti iš pareigų EEB Komisiją. Tam reikia ⅔ narių daugumos. Nuo 1970 m. EP turėjo teisę pakeisti EEB biudžetą bet tik iki 3%. Tas biudžetas jau išaugo ir 1976 m. siekia per $6.000 mil. dolerių. 1975 m. liepos mėn. buvo pasirašytas susitarimas, kad EP turi teisę atmesti visą biudžetą. Susitarimas dar nėra visų narių-valstybių patvirtintas. EP gavo taip pat teisę pakeisti biudžetą iki 20%. Tai buvo padaryta stiprios narių-valstybių finansų ministerių opozicijos dėka.

* * *

Dabar Europos parlamentą sudaro 198 nariai, atstovaujantieji devynioms valstybėms. Jie nėra išrinkti tiesioginiu balsavimu, bet deleguoti atskirų valstybių parlamentų. EP visumos posėdžiai vyksta kas mėnesį ir trunka apie savaitę laiko.

EP turi dvylika nuolatinių komitetu (kiekvienas iš 18-35 narių), kurie svarsto politinius, teisinius, ekonominius, finansinius, socialinius ir kitokius klausimus.

1957 m. Romos susitarimas pavedė EP paruošti pasiūlymus tiesioginiams, visuotiniams rinkimams į EP, kad būtų atliekami pagal vienodą procedūrą visose valstybėse. 1960 m. gegužės mėn. EP pateikė EEB tarybai susitarimo projektą, kaip tuos rinkimus pravesti. Buvo pasiūlyta išrinkti į parlamentą 426 narius iš tuomet buvusių šešių EEB narių-valstybių. Be to, buvo pasiūlytos pagrindinės rinkimų taisyklės ir nuostatai, kurie sustiprintų EP galią. 1973 m. EEB padidėjo trimis nariais-valstybėmis: įstojo Britanija, Danija ir Airija. 1975 m. buvo sutarta, kad EP sudarys 355 atstovai, numatant, kad į EEB dar įsijungs Ispanija ir Graikija. Visi nariai-valstybės pasižadėjo, kad balsavimai bus visuotini, laisvi, lygūs ir slapti. Kadangi kaikurie nariai-valstybės turi skirtingas balsavimų sistemas, nutarta palaukti su rinkimų sistemų suvienodinimu.

EP pasiūlė, kad pirmieji rinkimai būtų įvykdyti iki 1978 m. pirmojo gegužės sekmadienio pagal savo balsavimų sistemą. Taip pat EP pasižadėjo paruošti pasiūlymą vienodai rinkimų sistemai įgyvendinti iki 1980 m. Skaitant, kad EP kadencija bus penkeri metai, tai pirmieji tiesioginiai Europos rinkimai į EP galėtų įvykti 1983 m.

Europos taryba (valstybių ar vyriausybių galvos) 1975 m. gruodžio mėn. susirinkusi Romoje principe susitarė siekti tiesioginių rinkimų į EP 1978 m. Nėra tikras dalykas ar tai pavyks, nes kliudo didelė problema, būtent, kiek kuri valstybė turės atstovų. Prancūzija ir Britanija priekaištauja, kad pagal pateiktą projektą mažos valstybės bus atstovaujamos perdidelio skaičiaus parlamentarų. Prancūzija nori proporcinio skaičiaus, nustatyto pagal gyventojų skaičių. Airija pageidauja mažoms valstybėms privilegijos — daugiau parlamentarų. Britanija bijo ginčų namie, jei mažoms valstybėms bus duota privilegija.

* * *

Kad Europos Parlamentas galėtų veiksmingai vykdyti savo uždavinius, turės būti organizuotas aiškiai nustatytais pagrindais — pagal ideologijas ar politinių partijų susigrupavimus. Dabar 198 EP parlamentarai yra pasidalinę į 6 blokus ir kelis nepriklausomus. Pagal tai, kuriai partijų grupei parlamentaras priklauso, atitinkamai jis ir sėdi posėdžių salėje. Taigi, grupuojamasi pagal ideologinį pasiskirstymą, bet ne pagal valstybinį. Dabartinės grupės — blokai susidarė iš 53 tautinių partijų.

Komunistai. Tai prancūzų ir italų partiečiai, vienas olandas ir vienas kairysis socialistas iš Danijos (iš viso 15). Jie kartu atstovauja 15 mil. arba 10% balsuotojų. Ši grupė siekia geresnės EEB socialinės politikos, daugiau demokratinių institucijų, atolydžio su R. Europa.

Socialistai. Tai ne tik didžiausia grupė (66 atstovai), bet ir vienintelė, kurioje yra narių iš visų devynių valstybių. Ji atstovauja 44 mil. arba 31% visų rinkėjų. Ši grupė stipriai kritikuoja Europos integraciją.

Krikščionys demokratai apima visas didesnes EEB krikščionių dem. partijas, prancūzų centro demokratų uniją ir Airijos "Fine Gael" partiją. Grupė turi 51 narį ir atstovauja 35 mil. arba 25% balsuotojų. Grupė palaiko Europos valstybių integraciją, tačiau nesutaria kiek daug valstybė gali kištis į pramonės reikalus.

Liberalai apima keturioliką partijų iš aštuonių valstybių. Jie turi 26 narius ir atstovauja 16 mil. arba 11% balsuotojų. Kadangi grupė apima daug partijų, tai balsuoja įvairiai.

Pažangieji Europos demokratai apima 11 prancūzų gaulistų, 5 airių "Fianna Fail" narius ir 1 daną. Šios grupės trys sekcijos turi mažai bendro tarpusavyje. Jie susigrupavo, kad gautų atlyginimą ir darbą parlamente.

Konservatoriai apima 16 britų ir vieną daną. Grupė atstovauja 12 mil. arba 9% balsuotojų.

Nepriklausomi. Šeši parlamentarai neprisijungę prie jokios grupės. Jų tarpe yra škotų nacionalistų viena atstovė. Visi kartu atstovauja 3 mil. arba 2% visų balsuotojų.

* * *

Netolimi rinkimai paskatino daugumą grupių išsiaiškinti ir nustatyti aiškią bendrą politiką. Veiklios pasirodė socialistų partijos. Dešiniosios partijos laikosi pasyviai. Nei britų konservatoriai, nei prancūzų gaulistai nedaro rimtesnių žygių, kad sudarytų didesnį EEB dešiniojo sparno bloką.

Krikščionys demokratai sudarė naują organizaciją, apimančią visas krikščionių dem. partijas jų grupėje. Tikslas — laikantis bendros programos, būsimuose rinkimuose varžytis su kitomis grupėmis. Jie tikisi, kad vėliau kitos centro bei dešiniosios partijos prisijungs prie jų. Vokiečių krikščionys demokratai stengiasi gauti paramos dar platesniam susigrupavimui vardu "Demokratinė Europos Unija". Jos programos projektas platinamas kitų kraštų centro ir deš. partijų eilėse. Dabar Europos parlamente centro ir dešiniojo sparno partijos retai kada sudaro bendrą susigrupavimą. Dėlto aiškią daugumą praktikoje turi kairiojo sparno partijos. Atrodo, kad dėl didelio nacionalizmo dešiniosios partijos negalės susigrupuoti į vieną bloką.

Dabar tarp EEB narių-valstybių eina derybos, kiek atstovų EP turės kiekviena valstybė. Atrodo, jau nebetoli tas laikas, kada laisvoji Europos dalis turės bendrą pilnateisį parlamentą.

• **ISTORIJA moko, kad pirmoji emigrantų karta tik retai pasiekia tuos tikslus, dėl kurių paliko savo kraštą. Svarbu tad užkrėsti ir kitą generaciją savo idealų meile, uždegti įpėdinius.** **J. ERETAS**

Canadian Art Memorials Ltd.

176 LAKESHORE ROAD WEST
(kampas Mississauga Road N.)
Port Credit, Ont. Tel. 278-2757

LOUIS TEMPORALE — oficialus skulptorius — Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniškį darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

GRĮŽO DR. I. RUDAITIS

Rentgenologas dr. Izidorius Rudaitis, atlikęs bausmę sovietinėje griežto režimo stovykloje, grįžo į Lietuvą. Jis buvo nuteistas kalėti trejus metus vadinamojoj kraštotyrininkų byloj 1974 m. vasario 18 — kovo 5 d. d. Vilniuje. Bausmę jau turėtų būti atlikęs ir Kauno politechnikos instituto studentas Aloyzas Mackevičius, kuriam teismas buvo paskyręs dvejus metus Pravieniškių stovykloje. Tokią pačią dvejų metų bausmę sovietinėje sustiprinto režimo stovykloje buvo gavęs ir inžinierius - technologas Vidmantas Povilonis. Bausmių dar nėra spėję atlikti du šios bylos kaltinamieji: Kauno medicinos instituto VI kurso studentas Šarūnas Žukauskas ir Kauno politechnikos instituto vokiečių kalbos dėstytojas Antanas Sakalauskas. Pirmajam buvo paskirti šešeri metai griežto režimo stovyklos, antrajam — penkeri. Visi jie buvo apkaltinti pogrindžio organizacijos įsteigimu, išskyrus A. Mackevičių, žinojusį apie šią veiklą, bet nepainformavusį KGB. Š. Žukauskas prisipažino vadovavęs savišvietos organizacijai, rinkusiai literatūrą. Teisiamieji taipgi buvo kaltinami atsišaukimų paskleidimu Vasario 16 proga, ruošimu pogrindinio leidinio "Naujasis Varpas".

LENKTYNIAVIMO SUTARTIS

Gegužės 5 d. Vilniuje buvo pasirašyta penkių miestų — Minsko, Rygos, Talino, Vilniaus ir Kauno socialistinio lenktyniavimo sutartis dešimtajam penkmečiui. Pasak Vilniaus kompartijos komiteto I sekr. V. Sakalausko, ji pratęs kolektyvų darbo rungtyniavimo, kūrybinio bendradarbiavimo, broliškos paramos vieni kitiems tradicijas, kurios buvo skirtos neseniai įvykusiam XXV-jam sovietų kompartijos suvažiavimui. Pagrindinys dėmesys teksiąs gamybos efektyvumui bei gaminių kokybei, bet nebus užmirštas ir idėjinis - politinis miestų gyvenimas. Jam išjudinti planuojami bendri partinių komjaunimo organizacijų sekretorių, profsąjungų komitetų pirmininkų seminarai, draugystės vakarai, saviveiklininkų pasirodymai, sportininkų rungtynės, dalijimasis idėjinio-auklėjamojo darbo patirtimi. Lietuva jau turi atskirą socialistinio lenktyniavimo sutartį su Gudija.

AMBULATORIJA STUDENTAMS

Žaliakalny, Kauno politechnikos instituto studentų miestely, atidaryta profilaktoriumu vadinama ambulatorija, kurioje, nenutraukdami mokslo, galės gydytis 130 būsimųjų inžinierių. Instituto studentų profkomiteto pirm. B. Ascilos teigimu, medicininė pagalba bus taip pat teikiama medicinos ir kūno kultūros institutų bei kitų augštųjų mokyklų studentams. Miestelyje šiuo metu statomas devintasis 195 vietų bendrabutis. Į planus taipgi yra įtraukti dar du bendrabučiai ir naujos patalpos lengvosios pramonės fakultetui.

VADOVŲ SĄSKRYDIS

Pirmasis respublikinis pionierių vadovų sąskrydis įvyko Vilniuje gegužės 4-5 d. d. Dalyvių susilaukta apie 600 iš visos Lietuvos. Pranešimą "Vyresnysis pionierių vadovas ir pionierių organizacija" skaitė komjaunimo centro komiteto I sekr. V. Baltrūnas. Jo duomenimis, kas ketvirtas pionierių vadovas dabar jau yra kompartijos narys arba kandidatas į narius. Specialus sveikinimas buvo gautas iš vilniškės kompartijos centro komiteto, giriantis mokyklose steigiamus naujus Lenino kambarius, kovinės šlovės ir internacionalinės draugystės klubus bei kampelius. Komjaunimo vadovams L. Brežnevo žodžiais primenamas jų propagandinio darbo atsakingumas. Komjaunimo tarybos pirmininkė ir centro komiteto sekr. G. Šalteniėnė vadovus supažindino su sovietų kompartijos XXV-jo suvažiavimo iškeltais uždaviniais. Sąskrydyje taipgi buvo išrinkti Lietuvos pionierių atstovai į sąjunginį suvažiavimą Maskvoje. Juos priėmė kompartijos centro komiteto I sekr. P. Griškevičius.

LANKĖSI AMBASADORIUS

Gegužės 5-6 d. d. Vilniuje lankėsi N. Zelandijos ambasadorius Sovietų Sąjungoje B. S. Lendramas su žmona. Svečius iš Maskvos su Lietuvos ekonominiais, kultūriniais ir moksliniais laimėjimais d e v i n t a j a m e penkmetyje supažindino augščiausiosios tarybos prezidiumo pirm. A. Barkauskas, paliesdamas ir ateities planus, kurie bus vykdomi pagal sovietų kompartijos XXV suvažiavimo nutarimus. Šiame pokalbyje dalyvavo ir užsienio reikalų ministerio pavaduotoju savo vadinantis V. Zenkevičius. Svečiai taipgi buvo užsukę ir į užsienio reikalų "ministeriją", kur "buvo aptarti abi puses dominantys klausimai". Ši "ministerija" taipgi suruošė specialius pietus ambasadoriui B. S. Lendramui pagerbti. N. Zelandijos darbiečių vyriausybė, sekdama Australijos darbiečių premjeru G. Whitlamu, pripažino Baltijos respublikų įjungimą į Sovietų Sąjungą. Sekančius parlamento rinkimus darbiečiai pralaimėjo ir Australijoje, ir N. Zelandijoje. Australijos liberalų premjeras M. Fraseris šį pripažinimą atšaukė, bet šios baltiečiams žalingos klaidos vis dar nėra atitaisęs N. Zelandijos konservatorių premjeras R. Muldoonas. Jo ambasadoriaus B. S. Lendramo Vilniuje aptarti abi puses dominantys klausimai greičiausiai lietė šio gėdingo pripažinimo tęsimą.

SUKČIAI RENKA PINIGUS

Prokuroras Alfonsas Kairelis "Tiesos" 92 nr. atkreipia skaitytojų dėmesį į pasipinigauti norinčius sukčius. Jų nevainikuotu karaliumi tapo Vladas Karlas, dirbęs Vilniaus "Dailės" kombinate ir iš 32-jų vilniečių išviliojęs net 120.000 rublių už pažadą tuojau pat parūpinti kooperatinį butą. Rublius jam klojo ne tik tie, kuriem iš tikrųjų reikia buto, bet ir juos turintieji, numatydami, kad ateityje butų reikės jų vaikams. Prieš porą metų apie 50.000 rublių surinko vilniečiai Albertas ir Julius Baikščiai, žadėdami paskirti butus ir parūpinti automobilius. Automobilių karaliene betgi tapo kaunietė Birutė Smirnova, už pažadėtą parūpinti be eilės parduodamą automobilį susižėrusi net 80.000 rublių. Prokuroras A. Kairelis, peikdamas sukčius ir jų lengvatikes aukas, užmiršta, kad pagrindinė kaltė tenka sovietinei sistemai, kuri vis dar neįstengia patenkinti gyventojų poreikių. Jeigu jie galėtų betkada įsigyti naujus butus, automobilius ir kitas gėrybes, sukčiai tuojau pat prieitų liepto galą.

VASAROS BELAUKIANT

"Komjaunimo Tiesa" gegužės 6 d. paskelbė pasikalbėjimą su keliais pareigūnais apie praėjusią vasarą pastebėtų trūkumų pašalinimą paplūdimiuose. Centrinį Alytaus paplūdimį, nepakankamą gyventojams, numatoma praplėsti. Žirmūnų paplūdimys bus radiofikuotas, susilauks atitverto skyriaus vaikams. Jo galutinis sutvarkymas bus atliktas kartu su dešiniąja Neries pakrante. Ekskursantai, vykstantieji Palangon, bus supažindinami su saugiu elgesiu jūroje. Jiems ruošiamasi išleisti elgesio prie vandens atmintinę. Paplūdimiuose prie turistinių bazių bei stovyklaviečių budės gelbėjimo tarybos darbuotojai. Palangos vidaus reikalų skyriaus viršininko pavaduotojas A. Navogreckas iš moterų paplūdimio pažadėjo išvaikyti spekuliantes, prekiaujančias gintaro dirbiniais. Joms sudrausminti bus sudaryta speciali liaudies draugovė. Nevėžio paplūdimiai Panevėžyje, pagarsėję alkoholinius gėrimus vartojančiais poilsiautojais, susilauks griežtos kontrolės, kurią vykdys liaudies draugovininkai. V. Kst.

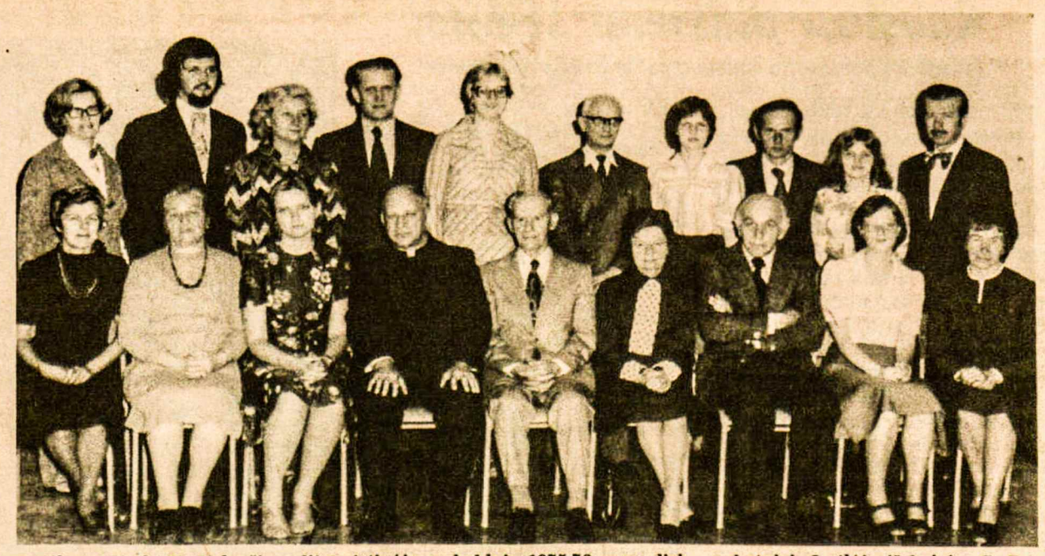

Hamiltono Vysk. M. Valančiaus lituanistinėje mokykloje 1975-76 m.m. dirbę mokytojai: I eilėje iš kairės: G. Repčienė, J. Juozapavičienė, D. Bilevičiūtė, prel. dr. J. Tadarauskas, vedėjas J. Mikšys, A. Mikšienė, J. Stanius, D. Pajarskaitė, tėvų komiteto pirm. D. Vaitiekūnienė; II eilėje: L. Stungevičienė, M. Gudinskas, A. Matulienė, tėvų komiteto narys J. Sadauskas, R. Šiūlytė, A. Mikalauskas, L. Lukavičiūtė, tėvų komiteto iždininkas V. Kvedaras, D. Lukavičiūtė ir K. Norkus. Jie tikisi, kad mokyklos dėka užaugs sąmoninga lietuvių karta

HAMILTON, ONT

GIMINIŲ IR ARTIMŲJŲ būryje gimtadienį atšventė kūrėjas-savanoris Bronius Milašius. Jis aktyviai dalyvauja šaulių ir veteranų organizacijose, negaili laiko piniginėms vietos Tautos Fondo rinkliavoms, pėsčiomis lankydamas hamiltoniečius jų namuose. Susirinkusiųjų vardu pasveikino vietinės TF atstovybės pirm. A. Patamsis. Sugiedojus "Ilgiausių metų", svečiai buvo pakviesti prie puikiai žmonos Emos (ji turėjo restoraną Tauragėje) paruošto stalo.

ROBERTAS TOLYS, išlaikęs egzaminus, gavo vedėjo padėjėjo darbą "People Jewellers" krautuvėje Brantforde. K. B.

AUTOMOBILIŲ PLOVIMAS ("car wash") — šeštadienį, birželio 5, "Esso" gazolino stotyje, Main ir Sanford gatvių sankryžoje. Automobilius plaus moksleiviai ateitininkai nuo 9 v.r. iki 6 v.v. Prašom paremti mūsų veiklą! Kuopos valdyba

AV PARAP. CHORO banketas praėjo labai pakilioje nuotaikoje. Vaišių metu buvo loterija, kuriai vertingus fantus skyrė: prel. J. Tadarauskas—laikrodį-radiją, L. Skripkutė — ispaniško konjako bonką, par. komiteto pirm. inž. J. Kšivickis — dėžę šveicariško šokolado. Choristai labai dėkoja nuoširdiems rėmėjams. Su sibiriniu trėmimu minėjimu birželio 13, sekmadienį, choras užbaigs savo veiklos sezoną ir išsiskirstys vasaros atostogų.

ONUTĖ IR ADOLFAS GODELIAI sekmadienį pakrikštijo savo sūnų Adomuką. Savo pirmgimiu besidžiaugiantys tėvai iškėlė šaunias krikštynas. Krikštatėviais buvo Onutės sesuo E. Balytienė ir Alg. Augustinavičius iš Toronto. Savotišku parinkimu ar sutapimu kūmos tėvas prieš daugelį metų dar Lietuvoje yra krikštijęs patį naujagimio tėvelį. Pas savo svainį į krikštynas buvo atvykęs iš Detroito su šeima ir dr. Vyt. Majauskas. K. M.

STUDENTĖ JŪRATĖ ZUBRICKAITĖ š.m. balandžio 24 d. St. Catharines miesto arenoje surengtame tautybių vakare demonstravo tautinius lietuvių drabužius Nuotr. St. Ulbino

St. Catharines, Ont.

SIAME MIESTE kas metai vyksta tautybių ir vynuogių festivaliai. Be to, miestas šiemet mini šimtmečio sukaktį. Vyksta įvairūs tautinių grupių renginiai. Mūsų kolonijai atstovauja tautinių šokių grupė "Nemunas", vadovaujamas Stasės Zubrickienės ir Nijolės Lataukaitės-Zeliznak.

Balandžio 24 d. miesto arenoje 18 tautinių grupių demonstravo savo drabužius. Lietuviams atstovavo stud. Jūratė Zubrickaitė. Balandžio 29 d. įvyko spaudos vakaras Multicultural Centre. Spaudos baliuje dalyvavo kanadiečių laikraščių, radijo, televizijos atstovai iš Niagaros pusiasalio, Hamiltono ir Buffalo. Dalyvavo ir keli tautinių grupių laikraščių atstovai. Atstovaudami tautinei grupei, jie užmezga pažintis su vietos laikraščių reporteriais, radijo programų vedėjais ir, esant reikalui, lengviau gali per juos patekti į vietos spaudą bei radiją. Per kelerius metus inž. Steponas Šetkus, kaip "T. Žiburių" atstovas, sumaniai atstovavo lietuviams.

Be to, šiame spaudos vakare iškilioji mūsų lietuvaitė "Miss Lithuanian Community" stud. Vaidilutė Šetikaitė atstovavo lietuvių kolonijai, o J. Zubrickienė ir V. Žemaitienė pasirodė su lietuviškais kolūnais. Spaudos vakare dalyvavo per 300 asmenų. Vaišės ir gėrimai buvo nemokami. Visas išlaidas apmokėjo Molsono alaus bendrovė. J. Š.

Ottawa, Ontario

MOKYKLOS SUKAKTIS. Mūsų Dr. V. Kudirkos šeštadieninė mokykla mokslo metus baigė gegužės 8 d. Rytojaus dieną Our Lady of Perpetual Help parapijos salėje įvyko užbaigimo sueiga, kartu paminint ir mokyklos 25-rių metų įsteigimo sukaktį. Mokyklos šventė buvo sujungta su Motinos Dienos minėjimu. Šventės programa pradėta pamaldomis, kurias laikė kun. dr. V. Skilandžiūnas. Iškilmes parapijos salėje pradėjo tėvų k-to pirm. prof. G. Procuta.

Motinos Dienai pritaikytą žodį tarė mokyt. A. Paškevičienė, o mokykla atliko atitinkamą programą. Programą nelaukai papildė maža priešmokyklinio amžiaus vaikučių grupelė, vad. Ramūnos MacDonald.

Mokslo metų užbaigimą pravedė mokyt. V. Balsevičius. Mokiniams pažymėjimus įteikė tų klasių mokytojai. Be to, kiekvienas mokinys dar gavo baigimo proga po dovanėlę: vyresniųjų klasėj — po lietuvišką knygutę, o jaunesniųjų — po įrėmintą vytį. Dovanas įteikinėjo tėvų komiteto pirm. prof. G. Procuta. Dovanėles parūpino prof. Procuta ir L. Fondo įgaliotinis Paškevičius.

25-rių metų mokyklos įsteigimo sukakties paminėjimą pravedė mokyt. A. Paškevičienė. Buvo peržvelgti svarbesnieji tarpsniai.

Mokykla buvo įsteigta 1951 m. kun. dr. J. Razučio, pirmosios mokyklos vedėjos dr. M. Ramūnienės ir apyl. v-bos pastangomis. Jos darbui sustojus, po ilgesnės pertraukos mokyklą atgaivino apyl. v-ba (pirm. J. Danys) 1960 m. Antrą kartą po šešerių metų pertraukos ją atgaivino apyl. v-ba, vadovaujama pirm. V. Priščepionkos. Šį kartą mokyklos veikimas buvo įstatytas į tinkamas vėžes — mokytojams nustatytas minimalus atlyginimas, darbas vyksta mokyklos patalpose, sudarytas tėvų k-tas, kuris rūpinasi mokyklos ūkio reikalais.

Sukakties proga mokykla išleido mokyklos laikraštėlio "Trupinėliai" 4 nr., kuriame įdėta to laikotarpio apžvalga, sveikinimai tų asmenų, kuriems mokykla yra prie širdies, ir vaikučių kūryba.

Šia proga buvo padidintas L. Fonde mokyklos įnašas iki $200. Tai mokyt. A. Paškevičienės ir LF įgaliotinio pastangų rezultatas.

Minėjimą baigiant, buvo įteiktas mokinių tėvams ir mokyklos rėmėjams mokyklos laikraštėlis. Mokytojų darbą įvertindamas tėvų k-tas įteikė mokytojams po vertingą lietuvišką knygą. Iškilmės baigtos tautos himnu. Pasigesta apyl. v-bos įnašo į šias iškilmes. Vaišių metu LF įgaliotinis atliko burtų keliu dovanų paskirstymą tiems, kurie parėmė mokyklos antrojo įnašo LF sudarymą. A. Paškevičius

• **FAKTAS, kad tremtis daugelį nubloškia į nevaisingumą. Bet taip atsitinka beveik vien su mažai gabiais, kurie tik tirštos tautinės atmosferos dėka šiaip taip galėjo išsivystyti. Jei tokie, patekę svetur, ten nutyla, tai niekam iš to nuostolių nėra.** J. ERETAS

London, Ontario

LITUANISTINĖS MOKYKLOS ir jos mokinių tėvų komiteto bendromis pastangomis paminėta Motinos Diena, kartu su mokslo metų užbaiga parapijos salėje gegužės 16 d. Po mokyklos vedėjo L. Eimanto įvadinio žodžio sekė žymesnių Londono organizacijų sveikinimai motinoms, kurios buvo apdovanotos gėlėmis. Žodinę bei meninę programą atliko mokyklos auklėtiniai. Išdalinus mokslo pažymėjimus mokiniams, kurie visi buvo keliami į augštesnį skyrių, padėkota mokytojams: V. Gudeliui, B. Kerienei, L. Dragūnienei, L. Petrašiūnaitei, M. Chainauskui, akordeonistams — broliams Jurgiui ir Vytei Valaičiams, G. Petrauskienei, kurios X skyrius dar tęsia savo kursą. Už pastarąjį gaunama Ontario provincijos viena XIII skyriaus užskaita. Devintą skyrių baigė: S. Bersėnaitė, R. Genčius, A. Petrašiūnas, B. Keras. Prie Clarke Road Secondary School veikiantį X skyrių baigė: Saulė Bajalytė, Lydija Dragūnienė, Ilona Janeliūnaitė, Algis Jusys, Marija Konopeskaitė, Kristina Petrauskaitė, Vytautas Valaitis. Jus, jaunieji tautiečiai, sveikina lietuviškoji bendruomenė.

Mokyklos tėvų komiteto pirm. S. Keras paminėjo, kad sekančiais metais Londono lituanistinė mokykla minės savo veiklos dvidešimtpenkmetį. Šiai svarbiai sukakčiai jau pradedama ruoštis. A.

PADĖKA

Šiuomi norime šiltai padėkoti mūsų mieliems kaimynams už suruošimą mums išleistuvių baliaus gegužės 1 d. West Lorne parapijos salėje.

Ypatingas ačiū Stefani W. Zinsky, Mrs. Ema Kebbel, V. A. ir Ed. Kausenam, J. ir M. Nargėlam, A. T. Kojelaičiam, M. ir Wm. Preikšaičiam, R. ir K. Mitchell, Rev. W. Smith, Rev. C. Coleman; šeimininkėms už gražų patarnavimą ir gerą maistą; fotografams, Ed. Kausen, A. Kojelaičiui, Bud Coleman; visiems už gražias ir brangias dovanas, kurios primins mums pragyventus 31 metus labai draugiškoje kaimynystėje. Nors tuo tarpu mes pakeitėm gyvenvietę, bet Kanados ūkininkų reikalu visuomet pasiliksiu jums ištikimas, kaip ir ligi šiol buvau.

Nuoširdžiausias AČIŪ.

Per metų trisdešimt vienus
jaukioj apylinkėj Rodnės,
mažai lietuviams težinotoj
kur žemės ūkis primityvus,
užsipirkom nugyventą farmą.

O darbo buvo marios begalinės,
rankoves paraitę per dienas
darbavomės abudu — ne vienas.

Keletui metelių prabėgus,
ir mūsų grupelė atkuto,
iš nugyventų senų farmų,
apylinkė Rodnės sukruto.

Per tuos trisdešimt metų
išaugo ir karta nauja,
kuri net lengtyniauja
su Londono grupe gausia.

Dėkojame Jums, mieli tautiečiai,
už žodžius išreikštus gražius,
ateitis lai bus palankesnė
praleisti likusius metus.

Dabar, mums kelionę jau baigiant
apylinkėj Rodney-West Lorne,
suruošusiems mums išleistuves
nuoširdžiausias ačiū rengėjams!

Stasys ir Pranė Repšiai

London, Ont.

SUDBURY, ONT.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS, surengtas KLB Sudburio apylinkės valdybos, praėjo su dideliu pasisekimu. Jis buvo sujungtas su Tumo-Vaižganto šeštadieninės mokyklos mokslo metų užbaigimu.

Šventę pradėjo pirm. J. Labuckienė. Sugiedojus Tautos himną, Vida Stankutė pasakė motinoms pagerbti skirtą eilėraštį. M. Trumpauskienė skaitė turiningą paskaitą. Meninę dalį atliko šeštadieninės mokyklos mokiniai. Jie pasigėrėtinai suvaidino vaizdelį "Apie Strazdą", kur buvo įjungta 15 mokinių. Režisavo ir vaidinimuĩ aprangą siuvo mokyklos vedėja N. Paulaitienė, M. Rudienė ir G. Petrėnienė. Prie aprangos siuvimo prisidėjo ir visos mokinių mamytės. Eilėraščius sakė J. Tolvaišaitė, A. Stepšytė ir D. Stankutė. A. Kusinskis ir E. Rotkis padainavo duetą. Pianinu palydėjo D. Rotkienė. Paskiau visi trys kartu gražiai sudainavo trio, pritariant Danguolei Rotkienei akordeonu. Linas Paulaitis ir Aldona Stepšytė įteikė N. Paulaitienei ir G. Petrėnienei po raudonų rožių puokštę, o J. Labuckienė — O. Drūtienei, kuri čia su savo vyru atvažiavo iš Punsko atostogų pas savo dukras.

Po meninės dalies buvo šokiai, veikė bufetas ir loterija. Žmonių prisirinko gana daug. Sekančią dieną buvo atlaikytos Mišios už gyvas ir mirusias lietuves motinas.

Šeštadieninės mokyklos mokiniams po vaidinimo apylinkės valdyba suruošė vakarienę. Premijos pasižymėjusiems pažangumu ir drausmingumu buvo išdalintos anksčiau mokykloje. Be valdybos narių, prie parengimo daug prisidėjo B. Stankienė, J. Remeikis ir V. Juška.

LIETUVIŠKI FILMAI. Šeštadieninės mokyklos vedėjos Nijolės Paulaitienės rūpesčiu buvo pakviestas V. Matulaitis iš Toronto parodyti lietuviškų filmų: iš nepriklausomos ir pavergtos Lietuvos. Filmai buvo rodomi tuoj po lietuviškų pamaldų. Žiūrovų buvo gana daug. Ypač filmai iš nepriklausomos Lietuvos gyvenimo patiko jaunimui ir senimui. Turint lėšų, būtų galima filmą iš nepriklausomos Lietuvos gyvenimo atnaujinti, nes su laiku sensta ir susidėvi. Tik V. Matulaičio pasišventimu ir darbu galėjome jį pamatyti, nes ir balso pritaikymas pareikalavo jo asmeninių išlaidų. Būtų gera, kad ir mūsų fondai labiau įvertintų filmą iš nepriklausomos Lietuvos gyvenimo ir duotų piniginę paramą. V. M. pažadėjo atsiųsti ir skaidrių naujiems mokslo metams.

SUKAKTIS. J. M. Čebatorių iniciatyva buvo suruoštos 25 metų vedybinio gyvenimo sukakties pagerbtuvės P. J. Gabrėnams staigmenos būdu. Dalyvavo tik patys artimiausieji šeimos draugai. K.A.S.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

"ELTOS INFORMACIJOS" paskelbė išsamią 1975 m. VLIKo apyskaitą, kurią taryba priėmė ir patvirtino š.m. vasario 23 d. posėdyje. Iš viso metinių pajamų buvo $49.-870,24. Jas sudarė: 1974 m. likutis $124,24, iš Tautos Fondo gauti $49.-268, iš kitų šaltinių — $478. Savo veiklai finansuoti VLIKas 1975 m. išleido $48.564,86. Pagrindinės išlaidų pozicijos: ELTOS biuleteniai lietuvių, anglų, ispanų, italų ir portugalų kalbomis — $15.507,92, radijo valandėlės — $7.063, P. A. Brazinskų byla — $5.234,05, bendrieji reikalai, apimantys patalpos nuomą, ryšius, raštinės personalo atlyginimą, keliones — $11.103. Patalpos nuomai išleista $3.948,25, bet $1.579,28 gauta iš Pavergtųjų Europos Tautų Seimo, kuris turi bendrą patalpą su VLIKu. Į kelionėms išleistą $2.697,-96 sumą įskaitomas Elenos Kulber pasiuntimas Meksikos sostinėn atstovauti lietuvėms moterims Tarptautinių Moters Metų proga surengtoje konferencijoje, Simo Kudirkos — į Kopenhagoje vykusią dr. A. Sacharovo vardo apklausą. Nenumatyti reikalai parcikalavo $2.913,85 išlaidų. Jų tarpe yra atlyginimas vienam studentui, vasaros mėnesiais dirbusiam VLIKe. Konferencijų išlaidos — $3.396,57. Iš šios sumos išrašytas $1.868,11 čekis valdybos pirm. dr. K. J. Valiūnui už jo kelionę Helsinkin ir Stockholman Europos saugumo konferencijos užbaigos proga. Šį čekį jis pasirašė ir paaukojo Tautos Fondui.

KALIFORNIJOS UNIVERSITETAS Los Angeles mieste šiemetinėn absolventų žymenų programon (Alumni Awards Program) įtraukė keturis mokslu ir veikla pasižymėjusius studentus. Jų tarpe yra Linas Kojelis iš Santa Monica miesto. Ypatingo dėmesio susilaukė jo pieštos karikatūros universiteto laikraščiui "Daily Bruin", atspindinčios politinę nuovoką bei patirtį. Oficialiame rašte pabrėžiama, kad L. Kojelis yra lietuvių jaunimo veikėjas, dalyvavęs III pasauliniame kongrese P. Amerikoje, ėjęs vertėjo pareigas S. Kudirkos pokalbiuose su spaudos atstovais. Sekančiais metais sieks magistro laipsnio Princetono universiteto tarptautinių santykių mokykloje. Nori būti JAV valstybės departamento diplomatu.

DETROITO KULTŪROS MUZĖJUS gavo kasetės juostelėn įrašytą šio didmiesčio lietuvių istoriją. Dabar ją galės išgirsti kiekvienas lankytojas, paspaudęs mygtuką. Įrašu pasirūpino Detroito lietuvių komitetas, sudarytas JAV dvišimtmečio renginiams. Įrašą klausimų bei atsakymų forma perredagavo ir įkalbėjo Antanas Dainius su Elena Mykolaitiene.

DAINAVOS JAUNIMO STOVYKLOS taryba posėdžiavo šioje stovyklavietėje. Administracinį pranešimą padarė J. Damušienė, finansinį — V. Baublys. Apie $13.000 buvo išleista Dainavos kelių perasfaltavimui, priešgaisriniams įrengimams, vandens sistemos sutvarkymui ir šiuo metu pertvarkomoms prausykloms. Žiemos sezono metu stovyklaviete daugiausia naudojosi amerikiečių grupės. Iš jų gauta $4.400 pajamų. Vajus stovyklavietei paremti yra davęs apie $4.000. Vasaros sezono tvarkaraštis jau užpildytas, išskyrus vieną savaitę. Posėdyje dalyvavo ir niujorkietis architektas A. Gudaitis, ruošiantis kryžių kalno projektą.

ŠAULIŲ SĄJUNGOS jubilėjinę kultūrinę savaitę šiemet rengia N. Anglijos šaulių rinktinė liepos 3 - 10 d.d. Kennebunkporte, lietuvių pranciškonų vietovėje. Stovyklautojų čia laukia graži aplinka, jūros vandens baseinas ir Atlanto paplūdimys. Darbotvarkėn įtrauktos paskaitos, šaudymas, sportas, laužas, pasilinksminimai su menine programa. Registraciją tvarko E. Gorodockienė, 66 Fifth Ave., Worcester, Mass. 01607. Tel. 617-757-7984.

PENSILVANIJOS LIETUVIŲ DIENA šiemet bus surengta rugpjūčio 15 d. Lakewood Parke. Rengėjų komitetui vadovauja kun. J. Neverauskas Shenandoah mieste. Pagrindiniu kalbėtoju yra numatytas detriotietis Algis Zaparackas, respublikininkų kandidatas į JAV atstovų rūmus. Programai atlikti pakviesta tautinių šokių grupė "Malūnas" iš Baltimorės.

PETRAS BERNOTA jau trečius metus studijuoja žurnalistiką Marquette universitete, Milwaukee mieste, Wisc. Jis yra jaunųjų demokratų pirmininkas, dalyvaujantis kandidatų į prezidentus pirminių rinkimų veikloje. Daugiausia jam teko bendradarbiauti su kylančiu demokratų kandidatu J. Carter.

Argentina

PRISIKĖLIMO ISKILMES Velykų rytą Buenos Aires Aušros Vartų šventovėje atliko kun. Antanas Lubickas. Visiems dideli įspūdį padarė procesija, kurioje draugijos dalyvavo su savo vėliavomis, o gėles barstė mergaitės. Velykų Mišias atnašavo kun. Augustinas Steigvilas, giedant Šv. Cecilijos chorui. Kiekvieną gegužės mėnesio vakarą šioje šventovėje yra gegužinės pamaldos.

ARGENTINOS LIETUVIŲ SPAUDOS ir Organizacijų Taryba sibirinių trėmimų minėjimą rengia birželio 13 d. Jis bus pradėtas Mišiomis už žuvusius lietuvius Aušros Vartų šventovėje, jų pagerbimu prie lietuviško kryžiaus parapijos sodelyje. Po pamaldų įvyks iškilmingas čikagietės sol. Romos Mastienės koncertas parapijos salėje. Viešniai akompanuos vietinė jaunosios kartos pianistė Aldona Čikštaitė. Programoje taipgi dalyvaus vokalinis "Žibučių" ansamblis, paruoštas dr. Jono Simanausko. Visai programai vadovus Vladė Survilienė.

ADRIANA MONIKA JOCYTĖ, pasižymėjusi dainininkė, gyvenanti Berisso lietuvių kolonijoje, sėkmingai baigė gitaros studijas La Platoje, Ricci muzikos institute. Jai įteiktas mokytojos diplomas su medaliu. A. M. Jocytė yra dažna lietuviškų renginių programos atlikėja, savo talentu garsinanti lietuvių vardą ir argentiniečių tarpe.

Australija

PRANEŠIMĄ APIE RELIGINĘ ŠALPĄ bei religijos persekiojimą sovietų okupuotoj Lietuvoj Brisbanės lietuviams padarė jų kapelionas kun. dr. P. Bačinskas. Šia proga buvo numatyta paminėti ir Lietuvos bažnytinės provincijos įsteigimo penkiasdešimtmetį K. Bagdono paskaita, bet nesuspėta. Ji atidėta kitam kartui.

POBŪVĮ SU KONCERTINE DALIMI Sydnėjaus lietuvių klube surengė kun. P. Butkaus vadovaujama "Caritas" organizacija ir "Dainos" choras, pastaruoju metu likęs našlaičiu, pasitraukus ilgamečiam chorvedžiui muz. Br. Kiveriui. "Dainai" dabar vadovauja muz. St. Žukas, kuris taip pat yra Newcastelio lietuvių choro vadovas, į repeticijas turintis važiuoti daugiau kaip 100 mylių. Tikimasi, kad jis įstengs atlaikyti dvigubą darbo naštą. Dėl šios priežasties pobūvio dalyviai šį kartą ypač šiltai sutiko bendras muz. St. Žuko ir "Dainos" pastangas. Programą papildė vyrų oktetas, vadovaujamas A. Pluko.

ALB GEELONGO APYLINKĖS narių susirinkime naujon valdybon išrinkti: pirm. dr. S. Skapinskas, vicepirm. P. Vaičekauskas, sekr. P. Mažylis, ižd. O. Šrederis, kultūrinių reikalų vadovė C. Vaičekauskienė.

ŠEŠTOSIOS TAUTINĖS SKAUTŲ STOVYKLOS ženklelį suprojektavo v.s. A. Jakštas. Jin yra įjungtas stovyklos įrašas, skautų organizacijos inicialai bei ženklai, 1978 m. data, skaitlinės "60", pakibusios virš dviejų palapinių, pervertos ąžuolo šakute, laužo liepsnos ir lietuviškas kryžius. Ženklelis bus naudojamas spaudos reikalams.

MELBURNO DIENRAŠČIO "The Herald" pranešimu, žymusis krepšininkas Edis Paulauskas, šešerius metus praleidęs JAV, vėl grįžo Australijon, nes nori patekti į olimpinę Australijos krepšinio rinktinę. Jis yra gimęs ir augęs Australijos sostinėje Kanberoje.

Britanija

BRADFORDO LIETUVIAI Motinos Dieną paminėjo kapeliono kun. J. Kuzmickio atlaikytomis pamaldomis ir pamokslu Šv. Onos šventovėje. Solo giedojo I. T. Dickinson. Po pietų minėjimas buvo tęsiamas Vyčio klubo salėje. Paskaitą apie lietuvę motiną skaitė kun. J. Kuzmickis, savo mintis paįvairindamas poetų E. Verharno, B. Brazdžionio ir J. Degutytės eilėraščių posmais. DB Lietuvių Sąjungos Bradfordo skyriaus vardu minėjime dalyvavusias motinas pasveikino J. Adamonis. Vakarienę motinoms ir viešnioms surengė Vyčio klubas, talkinamas šeimininkių — Z. Voicekauskienės ir jos dukros Romos.

PLATESNIO MASTO Motinos Dinos minėjimą socialiniame Mančesterio lietuvių klube surengė skautų tėvų komitetas, vadovaujamas pirm. Vl. Kupsčio, tarusio įvadinį žodį. Paskaitą skaitė v.s. J. Maslauskas. Pavergtoje tėvynėje, Sibire ir išeivijoje mirusioms motinoms simboliškai atstovavo tuščia kėdė, papuošta alyvų šakelėmis ir lietuviška trispalve, perrišta juodu kaspinu. Gražų eilėraščių bei dainų montažą paruošė J. Podvoiskis ir K. Steponavičius. Skautės ir skautai padainavo porą dainelių, eilėraščius deklamavo K. Kupstytė ir A. Navockaitė. Kepurinę ir Sustą pasoko tautinių šokių grupelė. Skautų programai vadovavo ps. I. Gerdžiūnienė. Motinas pasveikino LSS seserijos vadovė s. J. Traškienė. Minėjime dalyvavusias motinas skautės papuošė gėlių puokštėmis, o nedalyvavusioms jas pasiuntė į namus. Minėjimas užbaigtas motinoms skirtomis vaišėmis.

VELYKŲ ŠVENČIŲ METU Londone viešėjo dr. Helmutas ir Aldona Petrikai iš V. Vokietijos Kiel miesto. Jiedu V. Vokietijon yra neseniai atvykę iš okupuotos Lietuvos. Londone susipažino su Šv. Kazimiero parapija, Lietuvių Namais, Sporto ir Socialiniu Klubu.

Vokietija

KIEL MIESTE veikianti tarptautinės organizacijos "Amnesty International" grupė nr. 213 rūpinasi Jehovos liudininko Petro Babono išlaisvinimu iš kalėjimo okup. Lietuvoje. Šis 30 metų amžiaus lietuvis buvo suimtas 1972 m. pavasarį Juodalangėje, Rokiškio rajone. Už religinius įsitikinimus Klaipėdos teismas 1973 m. pradžioje jį nubaudė penkeriais metais kalėjimo. Jeigu kas turėtų platesnių žinių apie šį kalinį, jas yra prašomas nedelsiant siųsti VLIKui, 29 West 57th St., New York, N.Y. 10019, USA.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street East, telefonas 544-7125 **"TALKA"**

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.
Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Kapitalas — virš $7.000.000.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santaupas 8½%
term. depozitus 1 m. 9½%

IMAME UŽ:
asmenines paskolas 12%
nekiln. turto pask. 11%

Mėsos ir puikūs dešros gaminiai
Skanėstai kiekvieno skoniui
R. Denninger Ltd.

284 KING STREET E., HAMILTON — 528-8468
740 UPPER JAMES ST., HAMILTON — 389-4113
GUELPH LINE prie PROSPECT, BURLINGTON — 639-0510
LLOYD D. JACKSON SQUARE, HAMILTON — 525-9641

'the helpful bank' biudžetui planuoti

Šiais laikais labiau nei betkada svarbus yra kiekvienas centas. Dėlto svarbu žinoti kur jis eina.

Asmeninių lėšų tvarkymas gali būti lengvesnis su nedidele Royal Bank čekių skyriaus personalo pagalba. Kai atidarote asmeninę čekių sąskaitą, gaunate specialią knygelę įrašyti indėliams ir išėmimams. Tuo būdu aiškiai matote savo sąskaitos balansą. Tai irgi palengvina ateities biudžeto planavimą. Galite atidaryti asmeninę čekių sąskaitą kiekviename Royal Bank of Canada skyriuje. Tai viena mūsų teikiamų paslaugų. Kodėl tad nenueiti į artimiausią Royal Bank skyrių dar šiandieną?

Ten galite su betkuriuo draugiško personalo nariu kalbėti apie būdus, kuriais mes galime padėti tvarkyti jūsų lėšas. Kai atsilankysite, pamatysite kodėl Royal Bank yra žinomas kaip "the helpful bank".

ROYAL BANK
the helpful bank

Kaip veikia sovietiniai saugumiečiai?

Sovietų saugumo KGB uždavinai nėra vien tik "medžioklė" — sekti įtariamus asmenis, juos suimti, sudaryti baudžiamąją bylą, pagaliau perduoti surinktąją medžiagą "iš augšto" paskirtajam teismui. Tai yra tik dalis KGB uždavinių. Kita dalis, nemažiau svarbi — sudaryti apie pasirinktąją auką "mirties zoną", "niekieno žemę", tuštumą, visišką tylą. Vargšas, jau patekęs į valstybinę žmonių traiškymo mašiną, turi pereiti visus tos mašinos ratelius.

Pirmiausia KGB iššnipinėja apkaltintojo gimines ir draugus. Paprastai šioje operacijoje nebūna sunkumų. Sovietinis žmogus yra taip išauklėtas, kad jam nereikia daug kalbėti, įrodinėti. Jis turi nepaprastą gabumą tuoj suprasti, ko nerasime niekur kitur pasaulyje. Užtenka vien tik žvilgsino, užuominos, žodžio, pasakyto augštai stovinčio asmens, ir tuojau pilnu ritmu veikia geležinė baimės ir išdavimo logika. "Juk jam nieko nepadėsiu, o tik sunaikinsiu save patį. Kam daužyti galvą į sieną? Jam sakiau, kad būtų atsargus . . . paskui šeima, vaikai, jų mokslas, darbas . . . Aš negaliu palikti jų našlaičiais". Dažnai galvojama dar konkrečiau: "Jei dar ir aš pradėsiu triukšmauti, jaudintis, rašyti laiškus ir t.t., mane išmes iš darbo, suardysiu savo karjerą. Esu žmogus be priekaištų. Geriau tad, jei dirbu aš, o ne koks nevykėlis".

Jei tokia gerai patepta mašina dar vis neveikia pilnu tempu, KGB pasistengia ją išjudinti. Romantiška 1940 m. jaunystė jau yra praėjusi ir niekad negrįš. Nebent sovietinis mokslas išrastų kokį nors jaunystės eliksyrą, kokią nors piliulę, kuri sunaikintų valią ir bandymą priešintis. KGB be pirštinių apčiupinėja kompartijos organizacijas, įmonių vadovus, kad jie nevalgytų neužsitarnautos duonos. O paskui eina profesinių sąjungų vadovai, kooperatyvų direktoriai, liaudies tribunolai. Jie irgi neturi snausti.

Šiandien KGB nėra, kaip seniau, sunkiai surandama erdvėje. Ji šiandien randama visur ir yra visiems gerai žinoma. Joks sovietinis pilietis nėra tikras kur baigiasi KGB ir kur prasideda jo įmonė, profesinė aplinka, net ir šeima. Tai nėra tik masės psichologija, o faktas, kad kiekviena sovietinė organizacija yra KGB padalinys.

Kai KGB nori išvalyti kurią nors "užkrėstą" zoną ir sutinka smarkų moralinį pasipriešinimą (be moralinio, kitokio nėra), tada ne tiek panaudoja savo dispozicijoje turimas priemones, kiek įtraukia visuomeninio pobūdžio organizacijas, kaip milicija, liaudies teismas, prokuratūra. Tai yra tik priemonės, o tikslas? Tikslas visuomet tas pats: komunistinėje bendruomenėja nėra ir negali būti prieštaravimų, konfliktų, susidūrimų; nėra ir negali būti dvasinių vertybių, kurios skirtųsi nuo komunizmo moralės kodekso. Visi yra patenkinti, visi saldžiai šypsosi ir jaučiasi laimingi pirmoje pergalingo socializmo valstybėje. O kai iššoka koks nors degeneratas, išdavikas, norįs "daugiau negu kiti", tada reikia tokį izoliuoti. Tokiu atveju turima taip vad. "mažoji programa": "Viskas tvarkoje, nieko nepaprasto neatsitiko. Taip, jos vyrą nugabeno į beprotnamį. Suprantu, žmonai vyras visuomet yra protingas, net ir man jis darė gerą įspūdį. Bet yra juk gydytojai. Mes negalime maišytis į medicinos mokslą . . . rūpintis jo vaikais, žmona . . . Viena aišku, jos vyras yra gerose rankose".

Tokioje padėtyje pirmasis KGB uždavinys — tai, kas įvyko, padaryti kasdieniniu reiškiniu, individo nelaimę paskandinti bendroje gerovėje: juk leidžiama du kartu psichinį ligonį aplankyti (ir kas tokią teisę gali neigti?), paskui siuntiniai, laiškai . . . Ir taip diena iš dienos, savaitė iš savaitės, metai iš metų. Yra nemažai asmenų, kurie tokiai hipnozei pasiduoda ir mano, kad viskas tvarkoje.

Bet kaikada hipnozė neveikia. Žmona nerezignuoja, draugai nepamiršta, pats "pacientas" nepasiduoda, protestuoja sakydamas, kad jis visiškai sveikas, nors aišku, kad kiekvienas normalus žmogus jo vietoje seniai būtų prisipažinęs p a m i š ė l i u. Vakarai ima domėtis, protestuoti, kaišioti nosį į grynai "vidaus reikalą". Kas tada daryti?

Tokiu atveju panaudojamas kitas metodas: grasinimai. Neramiems suimtojo ir į beprotnamį uždarytojo draugams suvėčiama visa atsakomybė už jo likimą. "Jei nesiliausite k ė l ę triukšmą, mes . . . Jei nesiliausite rašinėję laiškus, skundus, mes . . . "

Pagunda yra didelė. Brangus asmuo žūsta tau matant, ir visos tavo pastangos dabar — gelbėti tiktai save, savo sąžinę ir nieko daugiau.

KGB laikosi dar ir kito dėsnio: geriausias talkininkas yra bėgantis laikas. Grasinimai baigiasi tuo, kad laimima laiko: čia nutils, ten nusiramins, juk visi turi savo problemų. Vakarai neturės naujų malkų (informacijų) kurstyti ugniai (kelti Vakaruose triukšmą), ir ji užges savaime. Svarbiausia, kad būtų tyla, kad dienos slinktų ramiai, kad įsigalėtų rezignacija, susitaikymas su likimu. KGB laikosi tokios taktikos: Vakarai iš karto kelia triukšmą; paskui apsipranta su savo triukšmu, o nepasiekdami jokio praktiško rezultato pagaliau visiškai nutyla.

Kai jau užsienis tyli, tada galima nešvarius baltinius išsiplauti ir namie. Padedant geriem žmonėm (giminėm, pažįstamiem, viršininkam), pagaliau susigyvenama su mintimi, jog nėra kitokios išeities, kad betkokia kova, betkokios pastangos yra ne tik neprotingos, bet dar ir pačiam kenksmingos. O KGB? Jos nematyti, ji atrodo čia nieku dėta. Jei tau darbe sudaromos nepakenčiamos sąlygos, tai kuo čia mes kalti? Mes juk negalime kištis į įmonės reikalus, tai ne mūsų kompetencijoje. Jei tave nuolat seka — ar tik nesergi persekiojimo manija? Atsargiai! Yra pavojinga skųstis sekimu, šnipinėjimu. Vargina tavo tėvus aliarmuojančiomis žiniomis? Ne, mes čia nieku dėti, neskleidžiame jokių nereikalingų žinių. Juk tavo tėvas yra komunistas, kuris piktinasi tavo elgesiu, remdamasis vien savo komunistiška sąžine. Nori emigruoti? Kam kreipiesi į mus (KGB), tam yra kita įstaiga. Išvykimas į užsienį nėra mūsų kompetencijoje — pasakys besišypsantis KGB agentas.

Ir taip mes gyvename.

T. Chodorovič
(Iš "Russia Cristiana", 144 nr.).

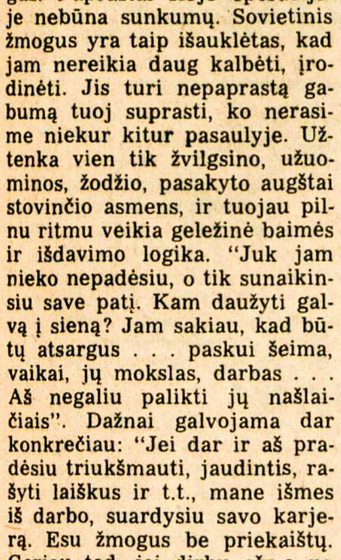

Toronto Maironio mokyklos mokinė **RITA TRINKAITĖ** atsisveikina su mokykla Xb skyrių baigusiu vardu
Nuotr. S. Dabkaus

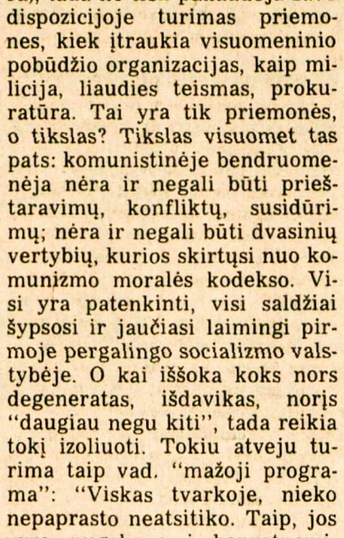

ALGIS RAŠYMAS, Toronto Maironio mokyklos mokinys, atsisveikina su mokykla Xa skyrių baigusių vardu
Nuotr. S. Dabkaus

Iš Ontario į Karibų jūrą

Nuotykinga Kanados lietuvio kelionė nuosava jachta

B. STUNDŽIA

Maždaug prieš pusantrų metų "TŽ" pasirodė trumpa žinutė, kad kun. P. Ažubalis palaimino $100.000 vertės jachtą, kuri rengėsi kelionei į pietus. Mums, lietuviams buriuotojams, tai buvo staigmena, nes prieš tai nei aple tą jachtą, nei apie jos savininką R. Meiliūną neteko girdėti. Gal tai buvo todėl, kad jis gyveno Windsore ir tik jo tėvai bei giminės yra įsikūrę Toronte.

Vėliau buvo patirta, kad jachta "Comunicar" yra 12,8 metro (42 pėdų) ilgio ir 15,5 tonos vandentalpos (svorio). Kanadoje nė vienas lietuvis buriuotojas tokios didelės jachtos neturi. Jos kapitonas R. Meiliūnas yra "RBM Communications" firmos prezidentas. Buvo nutarta įsteigti skyrių Portorike, iš kurio būtų aprūpinti Karibų jūros ir P. Amerikos kraštai firmos reikmenimis. Tą skyrių apsiėmė vesti R. Meiliūnas.

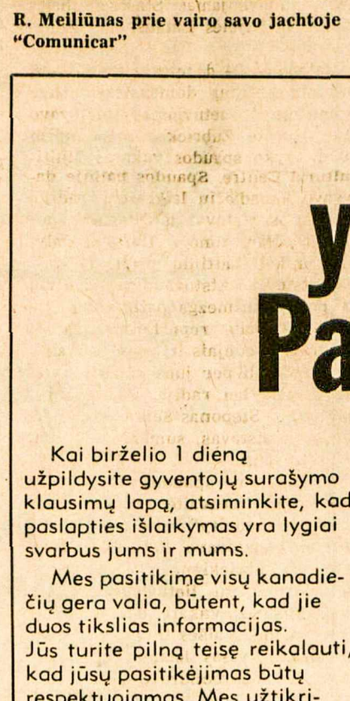

R. Meiliūnas prie vairo savo jachtoje "Comunicar"

Reikalus sutvarkius, jis nutarė parsigabenti iš Windsoro ir savo jachtą. Taip jachta užsuko į Torontą.

1974 m. spalio 19 d. Regimantas Meiliūnas su 14 metų sūnumi Pilypu pradėjo iš Ontario ežero 2000 jūrmylių kelionę į pietus. Vėlai rudenį didieji ežerai pasižymi audromis, kurios net didelius laivus nuleidžia į dugną. Taip ir tėvas su sūnumi Ontario ežere, netoli JAV krantų, pakliuvo į 36 mazgų vėją ir 14 pėdų bangas. Čia įvyko pirma nelaimė — trūko dvi štagos (šoninės), kurios iš abiejų pusių prilaiko laivo stiebą. Temperatūrai esant žemiau nulio, pučiant žvarbiam vėjui teko su šlapiomis rankomis t v a r k y t i stiebo sustiprinimą. Net ir po ilgo laiko jis tai prisimena — atrodo ir dabar dar rankos šąla.

Iš Ontario ežero per Oswego kanalą Hudsono upe jie pasiekė Niujorką. Ten sustojus keliom dienom, reikėjo pasiruošti kelionei į Bermudos salą.

Palikus Niujorką ir nuburiavus apie 40 jūrmylių, sugedo automatinis vairavimas. Reikia paminėti, kad jachta "Comunicar" turi modernius navigacijos įrenginius. Bet juo daugiau sudėtingų įrangų, juo didesnė galimybė, kad kas nors gali sugesti. Kolei pasiekė Bermudą, Regimantui teko visą laiką sėdėti atviroje vietoje prie vairo, o tuo laiku oras nebūna šiltas. Bermudoje teko laukti penkias dienas, kolei buvo gautos pataisymui reikalingos dalys. Pilypas, kol apsiprato su jūra, kurį laiką negalavo, bet saloje pailsėjęs jautėsi vėl gerai.

Buriuojant toliau į pietus, oras buvo gana šiltas, ir kelionė vyko be ypatingų nuotykių. Po mėnesio kelionės, lapkričio 18 d., jachta pasiekė Portoriko sostinę — San Juan uostą.

Iš viso kelionė buvo nelengva, nes tokiu laiku, spalio ir lapkričio mėnesiais, oras nėra labai palankus buriavimui, juoba, kad teko plaukti per vadinamą "velnio trikampį". Sunkiais momentais Regimantas žinojo, kad jo laivas yra tvirtas ir pasitikėjo Augščiausiojo globa.

Dabar jis planuoja kartu su sūnumi atlikti daugiau kelionių, gal net ir Baltijos jūrą pasiekti. Pasak jo, tik jūroje žmogus gali patikrinti savo dvasines, fizines jėgas ir tikėjimą į Dievą.

Kelionė buvo aprašyta "Puerto Rico Ilustrado" laikraštyje, kuriame per visą puslapį įdėta R. Meiliūno nuotrauka. Nepamiršta pasakyti, kad kapitonas, nors gyveno Kanadoje, bet yra kilęs iš Lietuvos.

VAIDILUTĖ ŠETIKAITĖ, St. Catharines lietuvių bendruomenės šių metų iškilioji lietuvaitė. Ji atstovaus lietuviams tautybių ir vynuogių festivaliuose. Yorko universitete ji studijuoja meną ir dalyvauja lietuvių veikloje

WEST END AUTO BODY

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas.
Darbas garantuotas. Savininkas lietuvis JONAS JURĖNAS
87 Shorncliffe Rd. • East of Hwy. 27
South of Dundas St. West
Toronto, Ont. M8Z 5K5
Telefonas 231-6710

MEDUS --
reikalingas sveikatai
Natūralus, nepasterizuotas.
Induose ar koriuose.
Iš bityno: 30 Dewson St.,
Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534-0563

Birželio 1 yra surašymo diena Paslaptis garantuota

Kai birželio 1 dieną užpildysite gyventojų surašymo klausimų lapą, atsiminkite, kad paslapties išlaikymas yra lygiai svarbus jums ir mums.

Mes pasitikime visų kanadiečių gera valia, būtent, kad jie duos tikslias informacijas. Jūs turite pilną teisę reikalauti, kad jūsų pasitikėjimas būtų respektuojamas. Mes užtikriname, kad tiktai "Statistics Canada" tarnautojai, kurie yra prisaikdinti laikyti paslaptį, skaitys jūsų atsakymus. Jie gali būti baudžiami sunkiomis bausmėmis, jei kam nors atskleistų jūsų atsakymus. Mes taip pat garantuojame, kad joks kitas vyriausybės departamentas neprieis prie jūsų atsakymų.

Kam reikalingi duomenys?

Jūsų pateikti duomenys bus sudėti su kitų kanadiečių duomenimis ir tuo būdu bus sudarytas bendras Kanados gyventojų vaizdas: kiek mūsų yra, kur gyvename, mokomės, dirbame. Statistika yra panaudojama įvairiems planavimo reikalams.

Prekyba ir pramonė naudojasi ja nustatyti rinkos būklei bei jos linkmei. Visų laipsnių valdžia naudojasi statistika beveik kiekvienoje srityje ką nors planuodama mūsų visų naudai.

Labai lengva atsakyti

Surašymo klausimų lapas bus atneštas į jūsų namus. Jums belieka paskaityti lengvą paaiškinimų knygelę, paimti pieštuką ir atsakyti į klausimus.

Kaip rasti pagalbą?

Paaiškinimų knygelė, kurią gavote kartu su klausimų lapu, turėtų padėti jums atsakyti į klausimus. Bet jei rasite dalykų, dėl kurių nesate tikri, skambinkite patarimų įstaigai (Telephone Assistance Service), kurios telefono numeris yra nurodytas jūsų klausimų lape.

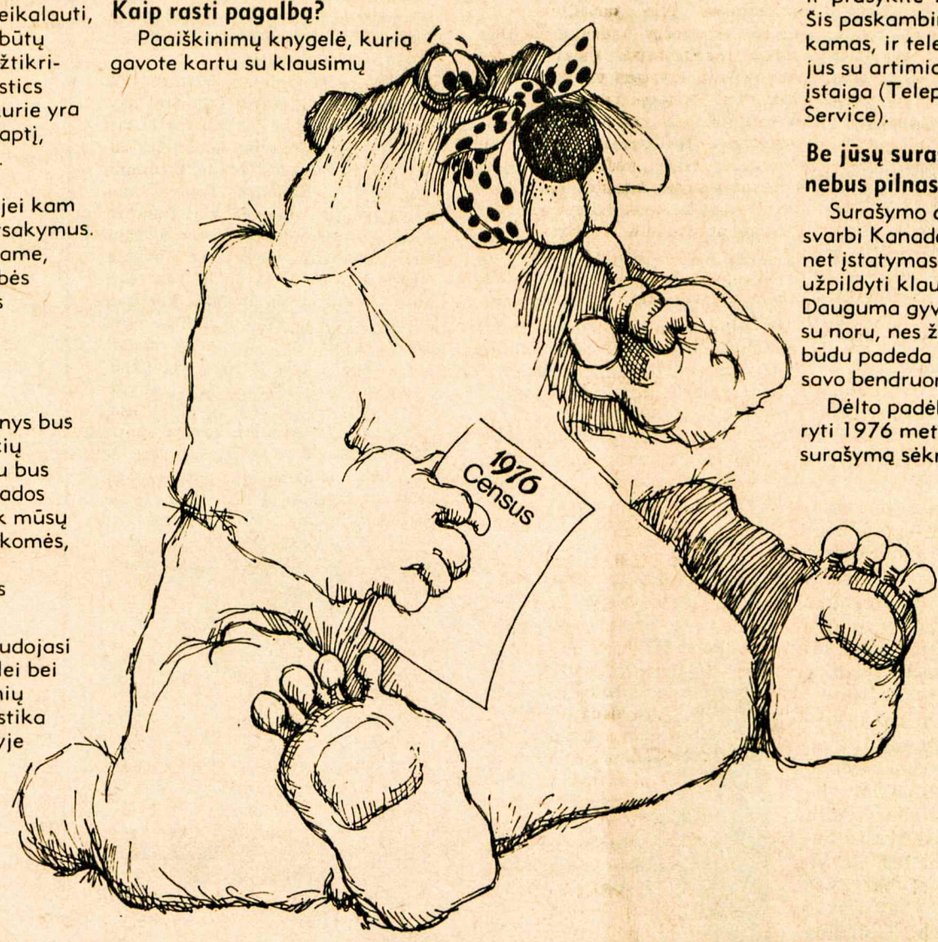

Ką daryti, jei negavote klausimų lapo?

Jeigu mes jus praleidom arba negavote surašymo lapo norima oficialia kalba (anglų arba prancūzų), skambinkite tolimų distancijų telefonistei ir prašykite ZENITH 0-1976. Šis paskambinimas yra nemokamas, ir telefonistė sujungs jus su artimiausia pagalbos įstaiga (Telephone Assistance Service).

Be jūsų surašymas nebus pilnas

Surašymo diena yra taip svarbi Kanados ateičiai, kad net įstatymas reikalauja užpildyti klausimų lapą. Dauguma gyventojų tai atlieka su noru, nes žino, kad tuo būdu padeda visam kraštui ir savo bendruomenei.

Dėlto padėkite mums padaryti 1976 metų Kanados surašymą sėkmingą.

KANADA LAUKIA JŪSŲ ĮRAŠANT SAVE

Statistics Canada Statistique Canada

Vilniaus lietuvių veiklos ramstis

Jurgis Šlapelis — visuomenės veikėjas, mokytojas, kalbos puoselėtojas

K. BARONAS

Š.m. balandžio 18 buvo šimtasis Šlapelio gimtadienis. Vilniaus krašto lietuviams šis asmuo buvo labai brangus, tad negalima tylomis praeiti ta proga neprisimenant jo nuveiktų darbų ne tik Vilniaus kraštui, bet ir visai Lietuvai.

Gydytojas Jurgis Šlapelis gimė 1876 m. balandžio 18 d. Galsiškių vkm., Šimonių vlsč., mirė Vilniuje 1941 m. kovo 17 d.

Mintaujos gimnazijoj už atsisakymą kalbėti prieš pamokas rusiškai maldą buvo išvarytas iš aštuntos klasės. Petrapilyje eksternu išlaikė egzaminus ir gavo brandos atestatą.

Studijoms pasirinko mediciną, nors gydytojo profesija J. Šlapeliui nebuvo prie širdies. Kaip gydytojas jis galėjo dirbti caro laikais Lietuvoje ir visuomeninėje-tautinėje srityje.

Visuomenininkas

J. Šlapelio visuomeninė veikla prasidėjo gimnazijoje. Išlaikęs egzaminus į IV Mintaujos gimnazijos klasę, mokėsi vien penketukais. Gimnazijoje buvo gausus būrelis lietuvių mokinių, o mokytojų tarpe — kalbininkas J. Jablonskis. Tad ir nenuostabu, kad 1890 m. buvo įsteigta J. Jablonskio globojama slapta lietuvių organizacija. Čia, greičiausiai J. Jablonskio įtakoje, J. Šlapelis pamilo mūsų kalbą, atsidėdamas jai visą savo gyvenimą.

Studijuodamas Maskvos unte, jis taip pat įsitraukė į organizacinį darbą — buvo aktyviu lietuvių studentų dr-jos nariu. Nekartą buvo suimtas ir kalintas.

Panevėžietis, tačiau kaip ir "mūsų direktorius" Marcelinas Šikšnys, J. Šlapelis pamilo Vilnių gal net daugiau už savo gimtinę. Visai suprantama: juk mūsų sostinė buvo ir bus Lietuvos tautinio bei kultūrinio gyvenimo lopšys. Tad ir J. Š. 1904 m. apsigyveno Vilniuje, važinėdamas į Maskvą tik laikyti egzaminų. Tuoj pat įsijungė į spaudos darbą kartu su J. Jablonskiu ("Vilniaus Žinių" redakcijoje), dalyvavo Vilniaus seime ir jo nutarimų vykdyme. Greičiausiai dėl ideologinių skirtumų su P. Vileišiu iš redakcijos pasitraukė. 1905 m. vedė M. Piaseckaitę ir 1906 m. įsteigė Vilniuje su ja lietuvišką knygyną. Apie tai M. Piaseckaitė-Šlapelienė rašo:

Po kurio laiko nutariau savo vardu prašyti leidimo knygynui įkurti. Padaviau Vilniaus gubernatoriui prašymą ir greit leidimą gavau. Tuo laiku valdžia buvo nuolaidesnė. Knygyno steigėjais buvome trise: aš — Marija Piaseckaitė-Šlapelienė, Jurgis Šlapelis ir Elena Brazaitytė. Buvom susitarę steigti lyg ir b-vę knygyną, knygų leidyklą. Susiradę patalpą Blagoveščenkos g-vėje nr. 13 (vėliau Šv. Jono, — K.B.) atpirkome ten porą buv. spintų ir du prekystalius. Nei vyras, nei Brazaitytė pinigų neturėjo. Aš buvau kiek susitaupiusi ir gavau kiek iš tėvų. Tai supirkę kiek knygų, 1906 m. vasario mėn. 6 d. knygyną atidarėme. (M. Piaseckaitės-Šlapelienės Atsiminimai, Vilnius 1965 m.).

Be abejonės, ši kultūrinė įstaiga, kaip ir mūsų senelis Vilnius, pergyveno daug audrų. Nepriklausomos Lietuvos tautiečiams gal ir nežinomi yra faktai apie nuolatines kratas (kitas knygynas buvo Šv. Kazimiero dr-jos netoli Aušros Vartų, — K.B.), išmuštus langus, konfiskuotas knygas, tardymus lenkų policijos. Man teko šias nelaimes matyti, nes domėjausi filatelija, pirkau J. Šlapelio knygyne Lietuvos pašto ženklus, Vytauto Didžiojo gimnazijai reikalingas mokslo knygas, atvežtas iš nepriklausomos Lietuvos per Latviją ar Vokietiją. Greičiausiai tai buvo slaptas susitarimas tarp Lietuvos ir Lenkijos vyriausybių, duodant panašias sąlygas Kauno ir Panevėžio lenkų gimnazijoms.

Nežinau, kaip finansiškai vertėsi knygynas, tačiau esu tikras, kad metiniai balansai nebuvo džiuginantys. Visdėlto lietuviškas spausdintas žodis lenkų okupuotame Vilniaus krašte buvo daugiau branginamas už kitas materialines gėrybes, nes lietuviškoji knyga, lietuviškas laikraštis pereidavo Golgotos kelią.

Nežinau, kaip J. Š. rasdavo laiko visuomeninei veiklai: po lietuvių kalbos pamokų gimnazijoje (ir rašančiam šias eilutes jis dėstė lietuvių kalbą pirmose klasėse) jis žygiuodavo į knygyną, padėdavo žmonai susitvarkyti kataloguose, vėliau — popiečiais įvairių Vilniaus lietuvių organizacijų, naktimis — žodynų tvarkymas. Šiandieną nesistebiu, kodėl mokinių sąsiuviniai pas J. Š. išgulėdavo ilgiausiai, nes tam jis mažai laiko turėjo.

JURGIS ŠLAPELIS, Vilniaus lietuvių veikėjas ir kalbos puoselėtojas

1927 m. J. Š. buvo išrinktas į Vilniaus m. savivaldybę kaip vienintelis lietuvių atstovas. Čia dar kartą okupantui buvo pademonstruota vieninga lietuvių tautinė veikla. J. Š. gynė ne tik Vilniaus lietuvių reikalus, bet ir kitų Vilniaus miesto tautybių. Jis daug prisidėjo prie lengvatų iškovojimo lietuviams, ypač švietimo įstaigoms, gavo nuolatinę pašalpą Vilniaus lietuvių "Ryto" pradžios mokyklai.

Kalbininkas

Kalbos buvo artimiausia sritis J. Šlapelio širdžiai. Maskvos universitete šalia medicinos, domėjosi kalbotyra. Pradinę įtaką jau gimnazijos metu jam padarė J. Jablonskis. 1904 m. lietuviams atgavus spausdintą žodį, negausus buvo mūsų kalbos žinovų ratelis, kuriam priklausė ir J. Šlapelis. Su J. Jablonskiu taisė "Vilniaus Žinių" dienraščio, M. Piaseckaitės-Šlapelienės knygyno leidžiamų knygų kalbą. Pastarųjų tarpe buvo B. Untulio "Vadovėlis lietuvių kalbai pasimokyti", Esmaičio "Lietuvos istorijėlė", P. Bendoriaus ir P. Daugirdo "Aritmetikos uždavinynas", Donelaičio raštai, "Robinzono gyvenimas ir nelaimės", "Dėdės Tomo trobelė" ir kiti leidiniai.

J. Basanavičius savo redaguotos ir Vilniuje išleistos knygos "Iš kun. A. Strazdo gyvenimo ir raštų" prakalboj rašė:

Kadangi A. Strazdo dainos buvo įvairių žmonių, įvairia rašyba ir įvairia tarme užrašytos, tai jas, čia apskelbiant, teko pirmučiausia kun. A. Strazdo tarmę restauruoti, ką atliko tos tarmės žinovai d-ras J. Šlapelis ir K. Būga, pritaikydami prie jos šių dienų vartojamą rašybą.

J. Šlapelis bendradarbiavo ne tik su lietuvių ir Petrapilio Mokslų Akademijos, bet ir su daugelio užsienio šalių kalbininkais — P. Arumaa, E. Fraenkeliu, A. Niemi ir kt. E. Fraenkelis keletą kartų lankėsi Vilniuje. 1936 m. Vilniaus Lietuvių Mokslo Dr-joje E. Fraenkelis, Kielio un-to profesorius, skaitė viešą paskaitą. J. Š. su juo palaikė ryšius ne tik mokslinėje srityje, bet ir asmeniškuose reikaluose. Šis, garsus mokslininkas, atvykęs į Vilnių, apsistodavo pas Šlapelius.

Nuo 1920 m. J. Š. ėmė tvarkyti savo žodyninę medžiagą, su kelių kalbų paaiškinimais. Jo paruošto leidinio "Lietuvių kalbos žodynas", išversto į rusų, lenkų ir vokiečių kalbas, išėjo tik vienas lankas — iki žodžio "antpirštis".

1926 m. pasirodė I-ji dalis "Lietuvių ir rusų kalbų žodyno" (iki raidės J, paskutinis žodis "juši"). Žodynas turi 320 psl. ir naudingas tuo, kad visi žodžiai sukirčiuoti.

Lenkų okupacijos metu reikalingesnis buvo lietuviškai-lenkiškas žodynas. Jo išėjo 4 lankai — iki žodžio "drėbti". Tik 1938 m. J. Š. paruošė ir iki galo užbaigė nedidelį, kišeninio formato 608 psl. žodyną "Kirčiuotas lenkiškas lietuvių kalbos žodynas" (1000 egz. tiražas). Antroji jo laida išleista 1940 m. 2.900 egz. tiražu.

J. Š. būtų galėjęs žymiai daugiau darbų atlikti, jei ne liga; 1932 m. sunkiai susirgo — prie arterijų sklerozės prisidėjo smegenų anemija. Mirė 1941 m. kovo 17 d., palaidotas Rasų kapinėse Vilniuje.

"T. Žiburiams" aukojo

$100: Toronto Prisikėlimo parapija, Montrealio Lietuvių Kredito Unija "Litas", Laima Baltrėnas, Angelė ir Alfonsas Šmigelskiai; $50: Dailininkai A. A. Tamošaičiai; $40: Irena ir Jonas Račinskai; $25: Toronto Lietuvių Namų Moterų Būrelis, KLB Windsoro apyl. valdyba, Wasagos ir Staynerio apyl. lietuviai; $20: Ona Baliūnienė, dr. Br Pacevičienė; $10: S. Žiemelytė, Aug. Pelenauskienė, p. Šibilskienė, Mečys Alaunė; $9: Jonas Govėdas, sn.; $6.50: Vikt. Norvilaitė; $6: kun. dr. P. Ragažinskas.

$5: Ant. Štuikys, John Gris, Vl. Kiškūnas, Vyt Vaitonis, Elena Narbutaitė, Vl. Plečkaitis, A. G. Augūnas, Jonas Revas, Jonas M. Adomaitis, M. Chrolavičius, Ant. Bernotaitis, Juoz. Witlipas, Ona Čeikienė; $4.35: V. Žiūraitytė.

Rėmėjo prenumeratas po $25 atsiuntė: kun. dr. P. Ragažinskas, K. Bagdonavičius, Jonas Naujokaitis; po $15: Juoz. Liuima, Albertas Šiukšta, Mrs. I r. Coates, Vl. Kiškūnas, Vyt. Čekanauskas, Juoz. Žilionis, Pr. Jurgutis, Jonas Jasinskas, Vinc. Čerškus, A. Gvazdaitis, W. Maciunskas, F. Barzdžius, V. Andrulionis, S. Rakštienė, J. Čepaitis, Algis Čiužas, Ant. Bernotaitis, Jonas Labenskas, A. Alkaitis, Jonas Vabuolas, Vytas Siminkevičius, Ig. Bumelis, Vyt. Pečiulis, Br. Girčys.

$4: Stef. Žinskienė; $3: Petr. Pajaujis; $2.50: A. Heikienė, St. Briedelis.

$2: Vl. Šaltmiras, V. Matulevičius, P. Gobis, V. Bieliūnas, A. Razutis, Jonas Lenkaitis, A. Astrauskienė, K. Balčiūnas, Val. Kutkevičius, K. Jasiulevičius; $1.50: D. Danienė; $1: Vl. Balys, J. Docius.

Visiems aukotojams — spaudos rėmėjams reiškiame nuoširdžią padėką.

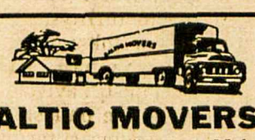

BALTIC MOVERS

Visų rūšių pervežimas baldai ir kt. Vežamas turtas pilnai apdraustas.

Skambinti tel. LE 4-1403

30 DEWSON St., Toronto, Ont.

TORONTO MIESTAS
VIEŠAS PRANEŠIMAS

Šiuo raštu pranešama, kad pagal miesto nutarimą nr 586-75, priimtą 1975 metų gruodžio 10 dieną ir pakeistą nutarimu nr. 51-76, priimtu 1976 m. vasario 18 dieną, — Toronto miestas nustatė sekančias gaires, liečiančias bendrų patalpų naudojimą suaugusiem ir vaikam:

"Butas laikomas užimtas suaugusių ir vaikų:

(1) jeigu jis buvo bendrai gyvenamas bent vieno suaugusio ir vieno ar daugiau vaikų 1975 metų gruodžio 10 dieną.

Minėto nuostato prasme gyvenamoji patalpa nebus laikoma užimta bendrai bent vieno ar daugiau vaikų 1975 metų gruodžio 10 dieną, jei visi anie vaikai tą dieną buvo:

(a) laikinai tokio suaugusio svečiai arba

(b) gimę po nuomos sutarties pradžios, kaip nustatyta įstatymo "The Landlord and Tenant Act", ir turį leidimą pasilikti tokioje patalpoje iki nuomos sutarties pabaigos.

(2) jei tokia gyvenamoji patalpa gali būti apgyventa betkada po 1975 metų vasario 18 dienos ir kur ji

(i) turi du ar daugiau miegamųjų kambarių;

(ii) yra pirmųjų keturių augštų lygyje

(iii) turi bent vieną tiesioginį, nemechaninį įėjimą į tą augštą.

Paragrafas (2) netaikomas: gyvenamai patalpai:

(a) kuri įrengta pastate, skirtame vyresniems piliečiams ir jiems naudojamame, bendrabutyje, prieglaudoje, apartamentiniame viešbutyje;

(b) žemutiniam augštui ("flat") savininko gyvenamojoje patalpoje. Šio paragrafo prasme "flat" reiškia gyvenamą patalpą, kuri yra neatskirta nuo likusios patalpos; "savininko gyvenama patalpa" reiškia tokią patalpą, kurioje savininkas užima jos dalį kaip nuolatinę asmeninę rezidenciją."

Šis nuostatas nebus taikomas po 1976 metų rugsėjo 30 dienos.

Šiuo raštu taipgi pranešama, kad 1975 m. gruodžio 10 d. Toronto miestas priėmė nuostatą 587-75, "draudžiantį diskriminaciją buto naudojime suaugusių ir vaikų atveju." Štai tas nuostatas:

"1. Nė vienas asmuo, tiesiogiai ar netiesiogiai, vienas ar su kitu, pats arba per kitą negali diskriminuoti jokia sąlyga asmens buto gavimo srityje dėl to, kad jis turi vaikų, kurie bendrai gyvens tame pačiame bute, tinkamame gyventi suaugusiem ir vaikam pagal 586-75 nuostatą."

"2. Kiekvienas asmuo, kuris priešinasi betkuriem šio nuostato punktam, laikomas nusikaltusiu ir gali būti nubaustas bauda iki $1000, neįskaitant išlaidų."

Minėtojo nuostato vykdymas yra pavestas skyriui "Community Renewal Division of the Development Department." Platesnė informacija, liečianti šį reikalą, ir minėto nuostato kopijos gaunamos: The Development Department, 18th Floor, West Tower, City Hall, arba telefonu 367-7600.

R. V. Henderson,
City Clerk

Vilniečio šeimos sukaktis

Išeivijoje nevisada atsiranda sąlygos sukurti lietuvišką šeimą. Jos susidaro didesnėse lietuvių kolonijose. Atsiradus prieaugliui, sąlygos sunkina auklėti jį lietuviškoje dvasioje. Tam yra būtinas tėvų tautinis susipratimas ir pasiaukojimas. Visi tėvai turi gerus norus, deja, vien geri norai n i e k o pozityvaus neatneša. Tiems tėvams, kurie sugebėjo, priklauso pagarba.

Viena tokių šeimų yra Primos ir Broniaus Saplių, kuriems š. m. birželio 9 d. sueina sidabrinė vedybų sukaktis. Juos prieš 25 metus sujungė Toronte Šv. Jono Kr. parapijos klebonas kun. P. Ažubalis.

Bronius yra Vilniaus krašto sūnus, gimęs 1920 m. T v e r e č i u j e, Švenčionių apskr., Baigęs lenkų 4 skyrių mokyklą, vėliau mokėsi Švenčionių ir Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijoje. Atgavus Lietuvai Vilnių, 1939-40 m. mokytojavo Jašūnų pradžios mokykloje ir tais pačiais metais baigė pradžios mokyklų mokytojų kursus Kaune, gaudamas mokytojo cenzą. 1941 m. grįžo į Vilnių ir baigė gimnaziją. Po to studijavo Vilniaus universitete ekonomiją iki universiteto uždarymo 1943 m. Vėliau tarnavo Švenčionių apskrities viršininko įstaigoje.

Broniaus, kaip ir visų vilniečių lenkų okupacijos laikais, kelias buvo nuklotas spygliais. Po trumpos laisvės prošvaistės Vilniaus kraštui Broniui teko jį palikti ir trauktis į Vokietiją.

Gyvendamas Wuerzburgo ir kitose stovyklose šoko tautinius šokius ir priklausė dramos grupei, su kuria aplankė daug stovyklų. Bronius į Kanadą atvyko 1948 m. ir dirbo prie geležinkelio darbų. Baigęs sutartį, atvyko į Torontą ir pradėjo dirbti statyboje. Toronte greitai įsijungė į tautinių šokių grupę. 1950 m. buvo sporto klubo valdyboje. Bandė laimę ir tabako ūkyje Rodney apylinkėje, kur buvo KLB apylinkės pirmininku. 1954 m. grįžo į Torontą ir čia įsijungė į Liet. Bendruomenę — per 10 metų ėjo įvairias pareigas valdybose. Dabar yra Toronto apylinkės revizijos k-jos narys.

Tais pačiais metais įsikūrus Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos skyriui, dalyvauja be pertraukos vilniečių veikloje. Keliolika kadencijų buvo VKLS Kanados krašto pirmininku, 1963 m. Kanados rajono skautams įsigijus stovyklavietę Romuva, aktyviai prisidėjo prie jos pagerinimo. Dabartiniu metu eina stovyklavietės k-to pirm. pareigas. Yra "Gintaro" tautinių šokių tėvų komiteto narys. Yra paaukojęs keliolika vasarų savo atostogų ir daug valandų dirbo su skautais. Bronius vedė 1951 m. Primą Siminkevičiūtę. Augina tris sūnus.

Broniaus žmona Prima yra gimusi Kaune. Iš Lietuvos pasitraukė su tėveliais, būdama dar visai jauna. Mokėsi Blombergo liet. gimnazijoje, priklausė skautų organizacijai. At-

(Nukelta į 9-tą psl.)

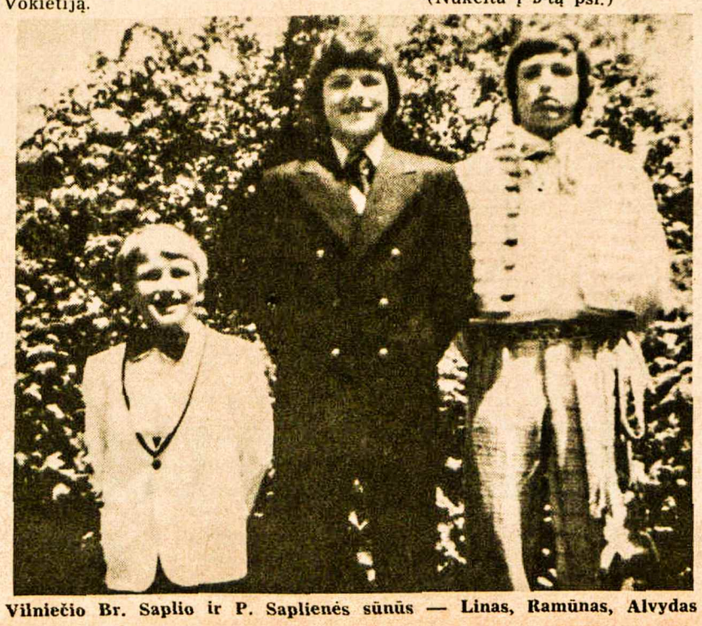

Vilniečio Br. Saplio ir P. Saplienės sūnūs — Linas, Ramūnas, Alvydas

JŪSŲ VADOVAS UODAMS KONTROLIUOTI

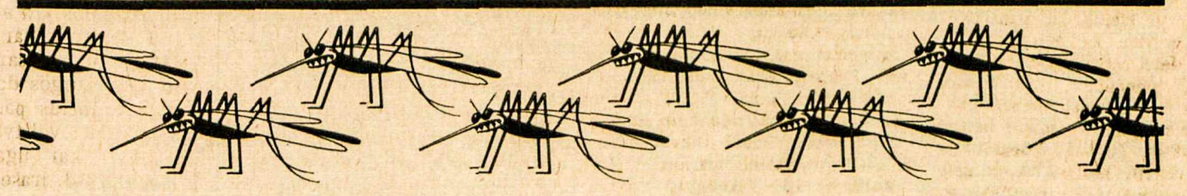

Kaip sulaikyti jų dauginimąsi?

Uodai paprastai veisiasi ramiame vandenyje. Dėlto geriausias būdas jiems išnaikinti yra nusausinti tokias drėgnas veisimosi vietas kur jos bebūtų. Jūs galite prie to prisidėti.

- Pašalinkite stovintį vandenį aplink savo namus
- Užpilkyte daubas, kad nesusitelktų vanduo
- Patikrinkite nusausinimo griovius ir nutekėjimo vamzdžius, ar nėra užkimšti sąnašomis
- Išvalykite užkimštus lietaus vamzdžius ir pašalinkite vandenį nuo plokščių stogų
- Išvežkite tuščias skardines, senas padangas, neuždengtus kibirus bei kitus indus, paliktus kieme
- Keiskite vandenį braidyklose, tvenkiniuose ir paukščių maudyklėse kas kelintą dieną
- Žiūrėkite, kad jūsų plaukykla turėtų atitinkamą kiekį chloro ir būtų filtruojama

Vabzdžiams bei parazitams naikinti chemikalai turi būti vartojami atsargiai. Laikykitės gamyklų nurodymų.

Kaip sulaikyti juos nuo įkandimo?

Uodai labiausiai puola vakare, ir tai miškingose vietose. Geriausias būdas išvengti uodų kandimo — pasitraukti nuo jų kiek galint toliau.

- Užtaisykite skyles tinkleliuose ir žiūrėkite, kad būtų sandarūs
- Dažnai pjaukite žolę bei piktžoles, karpykite gyvatvores, pašalinkite visą nereikalingą augmeniją, kuri saugo užaugusius uodus nuo saulės ir vėjo
- Apsaugokite tinklais kūdikius ir vaikus
- Uždarykite židinio duslintuvą, kai juo nesinaudojate
- Nešiokite neaptemptą, laisvą aprangą su ilgom rankovėm ten, kur yra daug uodų
- Šviesios spalvos apranga mažiau vilioja uodus nei juodos spalvos

Yra daug veiksmingų chemikalų prieš vabzdžius, bet visuomet paskaitykite įrašus ir laikykitės instrukcijų.

Pernai pirmą kartą Ontario provincijoje pasirodė tam tikra rūšis encefalito (smegenų liga), išplatinta kaikurių uodų. Tokių atvejų buvo apie 70, daugiausia pietvakarinėje Ontario dalyje.

Kad tai nepasikartotų, apsauga yra svarbus dalykas. Tam ruošiamos uodams kontroliuoti programos.

- Šią vasarą dauguma uodų įgėlimų tebus paprastas įkyrumas. Jei betgi pasirodytų encefalito ženklai — svaigulys, netekimas apetito, karštis, galvosopis, vėmimas, kreipkitės į savo šeimos gydytoją.

Nemokama brošiūra apie uodų kontrolę gaunama kreipiantis į vietinę sveikatos įstaigą arba į kurią nors aplinkos ministerijos raštinę.

Hon. George A. Kerr, Q.C.,
Minister of the Environment
Hon. Frank S. Miller,
Minister of Health

William Davis,
Premier

Province of Ontario

DAIL. STASĖ SMALINSKIENĖ, gyvenanti Detroite. Jos tapybos paroda rengiama Anapilyje kapinių lankymo proga šių metų gegužės 29-30 dienomis. Dailininkė jau daug kur yra dalyvavusi meno parodose

Filmų vardai ir darbai

"TŽ" 18 nr. išspausdintas straipsnis "Filmai ir jų pavadinimai", liečiantis mano nuomones tuo klausimu. Džiaugiuosi, kad pagaliau šis nuomonių skirtumas rado atgarsį ir spaudoje, nes daugeliui yra neaišku, kodėl čia šūkaujama. Iš minėto straipsnio matyti, kad net jo autoriui A. Keziui, SJ, tai nėra aišku. Dėvint Jaunimo Centro direktoriaus ir Lietuvių Foto Archyvo vedėjo kepures, sunku suprasti kodėl paprasti žmogeliai šūkauja. O šūkauja dėl Lietuvių Foto Archyvo nejautrumo kitų žmonių atliktam darbui. A. Kezys, SJ, teigia, kad rinkdamasis filmui vardą visai nepagalvojo apie video technika paruoštą filmą "Simas Kudirka Čikagoje". Video filmo "Simas Kudirka Čikagoje" premjera įvyko 1975 m. gruodžio 6 d. Jaunimo Centro kavinėje. Premjera buvo viešai skelbiama ir reklaminiai plakatai iškabinti visoje Čikagoje, net ir Jaunimo Centre. Pastarojo leidinys "Mūsų Žinios", redaguojamos A. Kezio, SJ, trumpai komentavo video filmo premjerą. Neaišku, ką reikia daryti, be viešo premjerinio spektaklio, kad LFA atkreiptų dėmesį. Galų gale ne vien tik A. Kezys, SJ, gali lietuviškus filmus ruošti.

Kai atkreipiau A. Kezio, SJ, dėmesį į padarytą klaidą, jis paaiškino, kad jau pervėlu ką nors pakeisti. Ramybės dėlei buvo pažadėta filmo vardo visai nenaudoti. Nors ir viešai vardas jau buvo skelbiamas spaudoje iš anksto, buvau pilnai patenkintas pažadu pačiame spektaklyje vardo nerodyti. Rodyto filmo gale pamatęs jo pavadinimą, išdalinau atsišaukimą, kad LFA vedėjas sulaužė duotą pažadą. Taip pat nusiskundžiau, kad lietuviška visuomenė remia instituciją, kuri slopina jaunųjų iniciatyvą.

Video filmas "Simas Kudirka Čikagoje" yra dviejų valandų ilgumo, išsamiai apimantis S. Kudirkos atvykimą Čikagon ir paprastų žmonių jausmus šio didelio įvykio akivaizdoje. Tai pirmutinė ir vienintelė tokio plataus masto vieno įvykio dokumentacija lietuvių kalba. Ją paruošė visas būrys jaunų video entuziastų. Premjeros diena kryžiavosi su kitais Čikagoje vykstančiais parengimais. Daug žmonių norėjo pamatyti šį video filmą, bet negalėjo ir laukė jo pakartojimo. Netrukus pasirodžius LFA filmui lygiai tuo pačiu pavadinimu, kaikurie manė, kad tai bus lauktasis spektalio pakartojimas. Teoriškai kalbant, pilnai sutinku su A. Kezio, SJ, dėstymais apie meno darbu pavadinimus, bet praktiškai kalbant, yra negerai, kai pavadinimai klaidina žmonse. Tą LFA turėtų suprasti rinkdamas pavadinimus savo darbams.

Mūsų rodytas filmas buvo paruoštas video technika. Tai antras lietuviškas video filmas. Pirmasis buvo valandos ilgumo pokalbis su poetu Kaziu Bradūnu, rodytas poezijos šventėje 1975 m. Taip pat esame pagaminę visą eilę naujų filmų video technika. Ruošiame filmus video technika, manydami, kad jinai yra ideali priemonė lietuviškiem tikslam siekti. Nors aparatūra nepigi, bet pačių filmų gamyba bei jų dauginimas yra privačiam asmeniui labai prieinami. LFA gali veikti tik su didele ir nuolatine visuomenės parama (siekia ligi $6.000 už filmą), neskaitant pačios aparatūros. Kadangi video technika nėra taip finansiškai apsunkinta, ja naudojantis galima dokumentuoti ne tik didžiuosius įvykius ar didžiąsias kolonijas, bet ir kultūriškai svarbias lietuviško gyvenimo kasdienybes. Pavyzdžiui, esame paruošę ilgą video filmą apie Shenandoah, Pensilvanijoje, lietuvių angliakasių gyvenimą. Esame užplanavę kelis kitus video filmus panašiomis temomis.

Baigiant keli tiesioginiai komentarai. Protestą prieš mūsų parinkto vardo panaudojimą vedžiau aš vienas, o ne daugiskaitoje, kaip straipsnis užsimena. Dėkui Dievui, mano žmona Teresė labai taikinga.

Kalbant apie skolintus vardus, reikia pabrėžti, kad mes niekados neruošėme ir neruošime "poezijos pavasarių". Tai dabartinės Lietuvos užsimojimas, ir mes jų darbo Amerikoje nedirbame. Esame surengę dvi poezijos šventes, pavadintas "Poezijos Pavasaris Čikagoje". Tai plataus masto dviejų dienų poezijos šventė, kurią sava iniciatyva pradėjo ir rengė L. Alenskas, T. Bogutienė ir J. Boguta. Esame paruošę naują programą Torontui. O kas atsitiko su ta švente šiais metais Čikagoje? Mums nežinant, ji buvo perkrikštyta į "Poezijos Dienos Čikagoje". Jos globa — Jaunimo Centro, programa — Lietuvių Foto Archyvo. Gaila, jog mūsų institucijos pasidarė tokios socios, kad net jų šešėliuose nėra vietos paprastai, individualiai, lietuviškai veiklai. Viską jos bando aprėpti.

Dr. Jonas Boguta

TAUTOS IR VALSTYBĖS ISTORIJA

Tai Vincento Liulevičiaus vadovėlis, skirtas lituanistinių mokyklų XI skyriui arba VII klasei; JAV švietimo tarybos apaprobuotas leidinys, paremtas Lietuvių Fondo, 1975.

Knyga parengta su tikra meile ir dideliu rūpestingumu. Tai matyti jau iš iliustracijų, kurių surinkta 192 visoj istorijoj (207 psl.). O šiose sąlygose tai padaryti nelengva. Žymi dalis visiškai naujų, nematytų.

Vadovėlis turi 5 skyrius: I. Lietuvių santykiai su rusais, II. — su lenkais, III. — su vokiečiais, IV. — su švedais, V. Kitos tautos Lietuvos valstybės ribose. Gaila, kad autorius neįterpė lietuvių tautos sukilimo II karo pradžioje. Juk čia buvo bandyta atstatyti Lietuvos nepriklausomybę. Šešių savaičių bandymas buvo naujo okupanto nuslopintas.

Kiekvienas skyrius turi poskyrius: 1. Lietuvos plėtimasis į rytus iki Vytauto mirties, 2. Lietuvos karai su Maskva (1430 - 1613), 3. Maskvos pergalė (1613 - 1758), 4. Lietuva Rusijos valdžioje ir sukilimai (1795-1863), 5. Lietuvos rusinimas (1864-1914), 6. Sovietų Sąjungos okupacijos. Šios temos suskirstytos dar mažesnėmis temelėmis. Vadovėliui tai būtina, kad kiekvienas klausimas lengvai išsiskirtų ir būtų lengvai surandamas.

Visas vadovėlis yra paruoštas ne tik dalyką išmanančio, bet ir mokančio dalyką perduoti. Vadovėlį vartos ne tik mokiniai, bet ir norį geriau mūsų praeitį pažinti kiti asmenys.

Knygos kaina — $5, galima užsisakyti: A. Kareiva, 7030 S. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629, USA. Vadovėlis gaunamas ir pas platintojus.

Ignas Malėnas

• **Laisvos spaudos siekis — laisva Lietuva**

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID
1596 Bloor Street West
Toronto 9, Ont. (prieš Lietuvių Namus) • Tel. 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Pirmaeilis ano meto istorinis šaltinis

Jono Matulionio dienoraštį "Neramios dienos" perskaičius

J. JAKŠTAS

Kai rašomos originalios istorijos, naudojamasi kokiomis nors liekanomis iš tų laikų, kuriuos istorikas imasi aprašyti. Pagal liekanas, vadinamas šaltiniais, istorikas kuria veikalus. Pagrindiniai šaltiniai istorijos mokslui yra rašytiniai. Juose daugiau ar mažiau atsispindi ta aplinka, kurioje šaltinių kūrėjai gyveno ir veikė. Įvairiopa yra šaltinių vertė jų vaizduojamos tikrovės atžvilgiu: vieni yra arčiau jos, kiti toliau ar net ją visai iškraipantieji.

Patikimiausiais laikomi bendralaikiai šaltiniai, atseit, kurie kilę iš juose aprašomų įvykių laikų. Bendralaikiams šaltiniams priklauso pvz. visokeriopi dokumentai, laiškai, atsiminimai, dienoraščiai. A t s i m i n i m a i ir dienoraščiai paprastai laikomi patikimiausiais, autentiškais istorijos šaltiniais, nes jų autoriai yra pačių įvykių dalyviai ar bent jų stebėtojai, juos patys pergyvenę. Betarpiškumo atžvilgiu artimiausi istorinei tikrovei yra dienoraščiai dėl to, kad jie teikia visokias kasdieninio gyvenimo smulkmenas, iš kurių istorikas gali daryti apibendrinančias išvadas. Juk ir paskiruose, kartais nežymiuose, kasdieninio gyvenimo nuotykiuose atsispindi tam tikro laiko visuomeninio gyvenimo tikrovė.

I

Dvi okupacijos, sekusios po nepriklausomo Lietuvos gyvenimo, yra aprašinėtos periodinėje spaudoje ir keliuose veikaluose. Reikia tikėtis, kad jos dar bus vaizduojamos ir ateityje jas pergyvenusių autorių. Iš atsiminimų grupės išsiskiria 1975 m. pasirodęs Jono Matulionio veikalas "Neramios dienos", vokiečių okupacijos metu ir mūsų tautos tremties dienomis vestas dienoraštis. Jis yra vokiečių okupacijos ir antros sovietų okupacijos betarpiškiausias istorinis šaltinis, sudarytas autoriaus, stovėjusio mūsų vadinamos savivaldos viršūnėje. Jis teikia faktų iš mūsų politinio, visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo, kurie nedaugeliui galėjo būti žinomi. Kadangi užrašyti dienoraštyje, tai jie yra "švieži", neiškraipyti kartais klaidinančios atminties, kaip atsiminimuose dažnai pasitaiko. Dienoraštiniais užrašais pasakoma, tariant didžio istoriko L. Rankės žodžiais, "kaip iš tikrųjų buvo".

Didelis per 577 puslapius išt|sęs dienoraštis pradėtas pirmu 1942 m. sausio 13 d. įrašu ir baigtas 1945 m. birželio 10 d. Dėl permainingų autoriaus veiklos ir gyvenimo sąlygų dienoraštis išėjo spragotas. Peršokamos kelios dienos, savaitės ir kartą net ištisas mėnuo. Prieš pradėdamas vesti dienoraštį, autorius pakalba aplamai apie 1941 m., kur paliečia sovietų okupaciją ir karo pradžią. Čia netiesiogiai pasakoma, kaip buvo ruošiamas sukilimas, palaikant ryšius su mūsų Berlyno veiksniu ir kaip buvo sudaroma būsimos nepriklausomos Lietuvos vyriausybė. Autorius, parinktas finansų ministeriu, pradėjo rašyti dienoraštį tos sukiliškos vyriausybės poveikyje. Tada jis pažymėjo, kad "lietuviai, pradėję sukilimą prieš bolševikus, buvo gerokai pasistūmėję į priekį ir užėmę abi sostines — Vilnių ir Kauną" (20 p.). Būtų buvęs tikras stebuklas, jei partizanai Kaune būtų suskubę per dvi dienas (birželio 23 ir 24 d.) susiorganizuoti, stoti į kovą su bolševikų kariuomene ir ją iš miesto išvyti. Juk trečiadienį (birželio 25 d.) vokiečiai be mūšio įžengė į Kauną (kaip ir iš paties minimo dienoraščio aiškėja). Bolševikų strategija buvo evakuotis iš Lietuvos. Tai jie būtų padarę ir be partizanų įsikišimo. Nebūtų partizanų žygdarbių menkinimas ir nusikaltimas istorinei tiesai, taikant tą klasišką posakį: "Amicus Plato, amicus Socrates, sed magis amica veritas".

II

Iš visų dienoraštyje pavaizduotų santykių tarp civilinės vokiečių valdžios ir mūsiškės savivaldos aiškėja pastarosios trapi padėtis. Ji net ir negali būti savivalda vadinama, nes neturėjo jokio teisinio statuso ir priklausė nuo okupacinės valdžios pareigūnų v a l i o s. Dienoraštyje 1942 m. liepos 7 d. rašoma: "Susisiekimas jau seniai išimtas (iš savivaldos), ūkis išimtas, technika išimta, bankai likviduojami, produktų paskirstymas išimtas. Paliekama švietimas, dalis teisių, sveikatos reikalai, socialinis aprūpinimas, žemės ūkis ir, žinoma, finansai, nes reikia algos mokėti" (112 p.).

Kadangi dienoraštį rašė buvęs finansų tarėjas, tai jis apie savo vadybą daugiausia ir kalba. Susidaro įspūdis, kad vadybai daugiausia rūpėjo subalansuoti biudžetą tiek, kad jo pakaktų tarnautojų algoms mokėti. Kitų pareigų lyg ir neturėta. Bet ano meto okupacinėse sąlygose ir tokia finansų vadybos veikla buvo pakankama, mūsų tautai naudinga. Juk tuo būdu išlaikytas savas administracinis aparatas, kuris tarnavo tautai kaip priedanga ir kartais apsauga nuo tiesioginio okupanto prievartavimo. Savas valdymosi aparatas darė antrojo karo vokiečių okupaciją žymiai švelnesnę nei pirmojo. Pirmojo karo metu, kaip mes senesni dar atmename, apskrityse viešpačiais jautėsi kariniai kreishauptmano pareigūnai ir valsčiuose žandarai, savivališkai prievartavę žmones visokiais reikalavimais. Gyventojai stipriai jautė svetimųjų jungą, užkrautą karinės valdžios.

Kaikurios dienoraščio vietos žadina tiesiog užuojautos jausmą tarėjams, kai jie turėjo atlaikyti v o k i e č i ų grasinimus. Pvz. 1944 m. sausio 22 d. įraše skaitome apie raštą generaliniam tarėjui: "Ir savo bernui rašoma mandagiau ir korektiškiau. Ir pasirašęs dr. von Renteln. Rašto turinys, sutrauktai kalbant, yra toks: arba duodat 100.000 darbininkų, arba likviduoju visą jūsų savivaldą" (321 p.). Akivaizdoje panašių grasinimų, kurių nemaža tarėjams teko patirti, reikėjo laviruoti. Negalima buvo atsakyti "ne", nes tai galėjo užtraukti tautai sunkias represijas ir brutalią okupaciją Lenkijos generalgubernatūros pavyzdžiu. Mūsų savivaldos vadovams į panašius reikalavimus r e i k ė j o atsakyti "taip" ir paskui derėtis bei tuo reikalą nutęsti. Tokia buvo tarėjų taktika, kaip dienoraštis rodo. Vilkinta, derėtasi, kai okupantas nuolat reikalavo darbo jėgos Reichui ir karo tarnybai.

Derėtasi, bendradarbiauta su viltimi pasiekti nepriklausomybės. 1945 m. kovo 8 d. dienoraštyje rašoma: "Lietuvos noras ir troškimas būti laisviems ir nepriklausomiems. Šitas mūsų politinis idealas yra amžinas" (234 p.). Tos vilties dar neišsižadėta ir 1944 m. pavasarį, kai imta kurti savisaugos daliniai. Šiuo atveju autorius pasirodė galvojąs ne tiek valstybiškai, kiek partiškai, kai ilgame 1944 m. gegužės 17 d. įraše (348 p.) kaltina kairiąsias grupes ir "nedidelę nacionalistų grupelę" dėl savisaugos dalinių likvidavimo. Rodos, tuo metu jau galima buvo numatyti, kas ištiks Lietuvą po pusantro mėnesio, o ir turėjo būti suprasta, kad savos kariuomenės organizavimas jau pavėluotas (jei anksčiau ir būtų buvęs prasmingas).

III

Dienoraščio autorius ne tik registruoja įvykius, bet ir juos dar svarsto, šiaip ar taip vertina. Vertinimo matą taiko ir žymiems asmenims, k. a. Musoliniui, Hitleriui, Šliūpui, Kubiliūnui ir Smetonai. Prisiminti Smetoną, kaip iš jo 1943 m. sausio 11 d. įrašo matyti (180 p.), jam davė progų skaityti prezidento atsiminimai. Tai buvo greičiausiai jo Vokietijoje parašytas expose (pro memoria), rankraščiu plitęs Lietuvoje. Jį perskaitęs J. Matulionis rašo jam s m e r k i a n t į sprendimą: "Paskutinė nepriklausomos Lietuvos valstybės diena, birželio 14-15, apvainikuoja visą jo politinę išmintį. Tą dieną išvydome jo visišką bejėgiškumą ir nesugebėjimą orientuotis. Ir taip pražudė mūsų valstybę". Tai nuosprendis, ėjęs iš seiminių ir vėliau vadinamų "ašies" partijų. Ne partiškai, o istoriškai į tą birželio 14-15 d. katastrofą žvelgiant reikia pripažinti, kad ne Smetona, bet sovietinė okupacija pražudė Lietuvos valstybę, kaip ir kitas dvi Pabaltijo valstybes. Čia prezidentas, kaip ir jo ministeriai nieku dėti. Kai nebuvo jėgų pasipriešinti okupantui, reikėjo kapituliuoti. Prezidentas A. Smetona, vengdamas pasirašyti kapituliacijos aktą, pasitraukė pasyvaus pasipriešinimo ženklan. Mūsų valstybę tada užgulė "v i s m a i o r" (didžioji jėga), ir niekas jos išgelbėti negalėjo. Reikėjo nusilenkti daug didesnei jėgai, kaip jai nusilenkė prieš dvejus metus Austrija ir maždaug prieš metus Čekoslovakija.

Tiesiog studijų vertas nuo tikrovės atsijęs A. Smetonos su Latvijos prezidentu Ulmaniu lyginimas. Jis panėši į viduramžišką legendą, kur riteris su iškeltu kardu metasi į priešų būrį ir krinta jiečių pervertas. Fantazinis palyginimas nustebino jau pirmuosius "Neramių dienų" skaitytojus torontiškius ("TŽ" 1976.I.22). Iš tikrųjų reikia stebėtis, kad po dvejų metų nuo Ulmanio nušalinimo ir jo ištrėmimo į Sovietų Sąjungą tokia prasimanyta žinia būtų šmėkšojusi mūsų autoriui. Sunku atsisakyti įtarimo, kad Smetonos režimo priešai bus tą gandą apie Ulmanį sufabrikavę jam labiau iš priešybės suniekinti. Šiaip ar taip pasakaitė apie Ulmanį iš piršto išlaužta.

IV

Kiekvienas istorinis veikalas yra objektyvus ir kartu subjektyvus. Jis yra objektyvus, kai pateikia visuomeninio gyvenimo faktus, ir subjektyvus, kai pateikiami faktai a u t o r i a u s svarstomi, tam tikru požiūriu grupuojami ir vertinami. Tad ir "Neramios dienos", būdamos istorinis veikalas plačiausia to žodžio prasme, yra subjektyvumo ir objektyvumo mišinys. Objektyvumas jose yra istorinė tikrovė, perteikiama tokia savaiminga ir lig šiol mūsuose vienintele forma — dienoraščiu. "Neramių dienų" dienoraštinis pobūdis daro leidinį to laikotarpio smulkių faktų faktelių rinkiniu, ir todėl jis paliks brangiu įnašu mūsų istorijos mokslui.

Atsiųsta paminėti

LITUANUS No. 4, 1975. Kultūrinis žurnalas anglų kalba. Žurnalo adresas: 6621 S. Troy, Chicago, Ill. 60629, USA.

Vladas Vijeikis, SAIGŪNAS. Istorinė apysaka, iliustruota autoriaus. 156 psl. minkštais viršeliais. Kaina nepažymėta. Išleido 1976 m. "Tėviškėlė", 4346 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60609, USA.

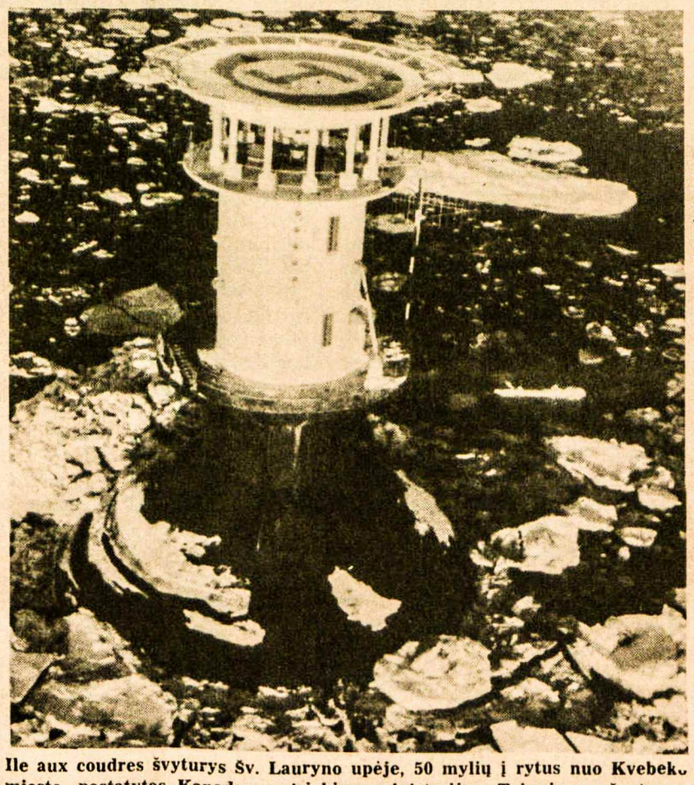

Ile aux coudres švyturys Šv. Lauryno upėje, 50 mylių į rytus nuo Kvebeko miesto, pastatytas Kanados susisiekimo ministerijos. Tai pirmas švyturys, pilnai mechanizuotas. Visų operacijų kontrolė atliekama radijo bangomis iš Kvebeko miesto. Projektą paruošė ir statybą prižiūrėjo inž. Juozas Danys, gyv. Otavoje

Nuotr. susisiekimo ministerijos

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

SKAITYTOJJUS JAU PASIEKĖ "Tėvynės Sargo" 1975 m. nr. 1(34), redaguotas dr. Domo Jasaičio. Jame paskelbti straipsniai: A. J. Kasulaičio "Grėsmė ir ryžtas", A. Šešplaukio "Anei rašto, anei druko", skirtas spaudos atgavimo septyniasdešimtmečiui, V. Juodeikos "Marksizmas ir moralė", G. Valančiaus "Gabriel Marcel (1889-1973)", J. Jakšto "Mindaugo karūna istorijoje ir dramoje" (apie A. Kairio poemą "Karūna"), vysk. Pr. Būčio prisiminimai "Prieš "T ė v y n ė s Sargui" gimstant" ir kt. Numerio kaina — $4. Gaunamas pas platintojus ir administratorių A. Balčytį, 6819 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629, USA. Su sekančiu numeriu šį lietuvių krikščionių demokratų žurnalą pradės redaguoti Petras Maldeikis, 2615 North St., Phoenix, Arizona 85008, USA.

JURGIS JANAVIČIUS Sydnėjaus Old Bakery Galerijoje kovo 12 — balandžio 2 d. d. surengė įdomią Naujosios Gvinėjos nuotraukų parodą. Iš Australijos į N. Gvinėją jis buvo nuvykęs pernai ir ten praleido tris mėnesius, padarė daug nuotraukų, kurių dalis ir buvo atrinkta šiai parodai. Viešnagės įspūdžiais su Sydnėjaus lietuviais jis pasidalijo prieš Kalėdas Lietuvių Klube įvykusiame inžinierių parengime.

OTAVOS M E N O DRAUGIJA centrinės bibliotekos vestibiulyje surengė visą balandį trukusią dail. Genės Kongelienės tapybos darbų parodą. Jos teigiamą įvertinimą paskelbė Kanados sostinėje leidžiamas laikraštis "The Ottawa Journal". Parodos recenzentui ypač patiko švelnumu bei spindesiu pasižymėję paveikslai "Žiemos vaizdai", "Sniego fėja" ir jiems kontrastingas paveikslas "Džiunglių gėlės". Dailininkės vaizduotę labiausiai atskleidė niūrus "Mirusių sielų slėnis", "Genezė"". Maloniu poilsiu akims buvo "Vienatvė". Dail. G. Kongelienė yra linkusi į simbolizmą, ypatingą dėmesį skiria dvasinei žmogaus aplinkai, tapo aliejum. Į ją vis didesnį dėmesį atkreipia Otavos meno galerijų lankytojai. Tapybos studijas ji gilina pas įvairius mokytojus Otavoje.

VALSTYBINIAME KENTO UNIVERSITETE, Ohio valstijoje, steigiamas Lietuvių Stipendijos Fondas, kuriam jau yra surinkta apie $3.000 pinigais ir $5.000 pažadais. Fondo pirm. Antanas Klimas, Ročesterio universiteto profesorius, ir ižd. John F. Cadzow, Kento universiteto profesorius, vėl kreipiasi į lietuvius bei jų organizacijas, prašydami finansinės paramos. Fonde norima sutelkti $50.000. Stipendijos lietuviams studentams bus skiriamos iš gaunamų palūkanų. Šią mintį bus galima pradėti įgyvendinti, kai fondas turės bent $20.0000. Aukas paršoma siųsti šiuo adresu: Lithuanian Fellowship Fund, Kent State University Foundation, Kent, Ohio 44242. Universitete jau keleri metai dėstoma lietuvių kalba, šiemet jau trečią kartą bus surengtas vasarinis dviejų savaičių lituanistikos seminaras, talkinant Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos ryšių centrui. Lietuvių kilmės profesoriaus J. F. Cadzow pastangų dėka universiteto bibliotekoje yra platus lituanistinių rinkinių skyrius. Jį neseniai papildė Albino Trečioko ir Petro P. Muliolio archyvai. Ypač vertingi yra P. P. Muliolio archyvo senosios spaudos kompleksai: "Varpo" — 1896, 1899, 1901, 1902 ir 1904 metų, "Ūkininko" — 1899 ir 1901 m., "Lietuvos Ūkininko" — 1909, 1911 ir 1912 m., "Lietuvos Žinių" — 1910-13 m., "Vienybės Lietuvninkų" — 1900-1902 ir 1906-1907, "Vilties" — 1907-1910 m. Lituanistinę medžiagą bibliotekai prašoma siųsti šiuo adresu: Lithuanian Collection, Kent State University Libraries, Kent, Ohio 44242, USA.

DAIL. A N T A N O PETRIKONIO pavasarinę 80 darbų parodą Čikagoje, jo paties galerijoje, balandžio 2 d. globėjų vardu atidarė Alina Lipskienė, Illinois Lietuvių Gydytojų Draugijos pagalbinio moterų vieneto stipendijų fondo pirmininkė. Dail. A. Petrikonio kūrybą apibūdino dail. Vl. Vijeikis, pabrėždamas jo polinkį į estetinių temų sprendimą. Lankytojus bene labiausiai domina 20 aliejinio monotipo technika atliktų darbų, pasižyminčių originalumu, pirmą kartą rodomų Čikagoje. Paroda truks iki gegužės 31 d.

KANADOS LIETUVIŲ D I E N Ų komitetas kviečia visus lietuvius dailininkus dalyvauti į šio renginio rėmus įtrauktoje dailės parodoje. Lietuvių Dienos įvyks spalio 9-10 Montrealyje. Norinčius parodoj dalyvauti dailininkus registruoja jos koordinatorius Gintaras Nagys, 700-B Champagneur Ave., Montreal, Que. H2V 3P8. Pageidaujama, kad dailininkai atsilieptų iki birželio mėnesio antros savaitės.

DAIL. VIDOS KRIŠTOLAITYTĖS tapybos darbų paroda, globojama ateitininkų sendraugių, įvyko Čikagoje, M. K. Čiurlionio galerijoje. Jos kūrybą apibūdino dail. Petras A l e k n a, pabrėždamas lietuvišką kūrybinį braižą, kurį pastebėjo ir dail. R. Viesulas ankstesnėje parodoje Filadelfijoje. Jos pasirinktose temose vyrauja gamta, žmogus ir ypač gėlės. Dail. V. Krištolaitytei yra būdingi stambesnio formato kūriniai, bet šioje parodoje netrūko ir mažesnių.

"VILNIAUS BOKŠTŲ-76" konkurse laureatų vardus išsikovojo: lietuviai estrados dainininkai — kariuomenėje tarnaujantis Viktoras Malinauskas ir Vilniaus filharmonijos ansamblio "Nerija" sol. Birutė Petrikytė, svečiai — Estijos filharmonijos sol. Tinis Megis ir Maskvos ansamblių sol. Natalija Karakaš. Konkurso diplomus laimėjo: kauniečiai Loreta Mankutė, Vladas Daugintis, panevėžietė Eglė Samulytė, vilnietis Narimantas Ramanauskas, kijevietis Vladimiras Romanka ir maskvietis Olegas Bočarovas. Vertintojų komisijai vadovavo kompoz. prof. Eduardas Balsys. Premijos už geriausias dainas paskirtos: "Jaunimo Gretų" — kompoz. Teisučiui M a k a č i n u i už dainą "Mes vėliau atėjom", "Sparnų" žurnalo — kompoz. Rimvydui Racevičiui už dainą "Siaurinis vėjas"". Šių dainų teksto autorius yra B. Dačiulis. Populiariausiais konkurso dalyviais žiūrovai išsirinko jauniausią Lietuvos atstovą vilnietį Joną Kavaliauską ir Janį Pakalnišk|, svečią iš Rygos. Šis metinis estrados dainininkų konkursas surengtas jau devintą kartą.

L I E T U V I Ų DRAMATURGIJOS FESTIVALIS įvyko Šiaulių dramos teatre. Klaipėdos dramos teatras jame dalyvavo su J. Marcinkevičiaus komedija "Čičinskas", Panevėžio — su A. Laurinčiuko "Akimirka teisybės", Šiaulių — B. Sruogos drama "Pajūrio kurortas" ir S. Čiurlionytės-Kymantaitės pasaka "Dvylika brolių, juodvarniais lakščiusių", Kauno — su M. K. Čiurlioniui skirta E. Ignatavičiaus ir J. Vaitkaus pjese "Svajonių piligrimas", Vilniaus — su S. Nėries poezijos spektakliu "Sesuo žydrioji", Vilniaus jaunimo — su G. Kuprevičiaus, L. Jacinevičiaus ir S. Šaltenio operete "Ugnies medžioklė su varovais", Vilniaus rusų — su G. Kanovičiaus "Akvariumu". Premijas laimėjo: už "Ugnies medžioklę su varovais" — Vilniaus jaunimo teatro rež. D. Tamulevičiūtė, kompoz. G. Kuprevičius, aktoriai V. Bagdonas, S. Sipaitis ir D. Storyk; už "Čičinską" — Klaipėdos teatro rež. P. Gaidys, aktoriai B. Barauskas, B. Gražys ir P. Stankus; už "Pajūrio kurortą" — Šiaulių teatro rež. A. Ragauskaitė, dail. D. Mataitienė, aktoriai A. Dobkevičius, P. Piaulokas; už "Svajonių piligrimą" — Kauno teatro rež. J. Vaitkus ir dail. J. Malinauskaitė; už spektaklį "Sesuo žydrioji" — Vilniaus teatro aktorė A. Janušauskaitė ir kompoz. F. Bajoras; už "Akvariumą" — Vilniaus rusų teatro aktorius N. Trusovas.

SOL. VALENTINAS ADAMKEVIČIUS, Vilniaus operos tenoras, staiga mirė gegužės 3 d. Paskelbtuose nekrologuose mirties priežastis neatskleidžiama. Sol. K. Šilgalis prasitaria apie penkiasdešimt pirmąjį pavasario rytą, kuris velioniui pastojo kelią pakeliui į darbą, apie žaibu pasiekusią tragišką žinią. Pernai sol. V. Adamkevičius atšventė amžiaus penkiasdešimtmetį ir teatrinio darbo trisdešimtmetį. Šia proga jam buvo suteiktas Lietuvos liaudies artisto titulas. Velionis buvo kauniet|s, lankęs jėzuitų gimnaziją, 1943 m. įsijungęs į Kauno operos teatro chorą. Dainavimą studijavo Kauno konservatorijoje pas prof. A. Kačanauską ir Vilniaus konservatorijoje pas prof. Kiprą Petrauską. 1950-54 m. dainavo Leningrado S. Kirovo operos ir baleto teatre, nuo 1955 m. iki mirties — Vilniaus operoje. Čia jis sukūrė apie 60 operinių vaidmenų, daugelyje operų pakeisdamas Kiprą Petrauską. Minėtini jo vaidmenys: Radamesas G. Verdi "Aidoje", Otelas G. Verdi to paties pavadinimo operoje, Germanas P. Čaikovskio "Pikų damoje", Lohengrinas R. Wagnerio "Lohengrine". Kaikuriems šių vaidmenų jis ilgus metus neturėjo pakaito. V. Adamkevičiaus tenoras buvo draminio atspalvio, nemažos jėgos, bet leidžiantis atlikti ir lyrinius vaidmenis. Nuo 1956 m. dėstė kamerinį bei operinį dainavimą Vilniaus konservatorijoje. Žymiausi jo mokiniai yra dabartiniai operos solistai D. Juodikaitytė, V. Bakas, konservatorijos dėstytoja A. Kisielienė. Velionis buvo vedęs savo buvusią mokinę D. Juodikaitytę, kylantį koloratūrinį sopraną. Palaidotas gegužės 5 d. iš Vilniaus operos teatro Antakalnio kapinėse. Atsisveikinimo žodį tarė Vilniaus operos ir baleto teatro direktorius bei meno vadovas sol. V. Noreika, meno reikalų valdybos viršininkas R. Jakučionis, Vilniaus konservatorijos dainavimo katedros vedėjas Z. Paulauskas ir operos sol. R. Siparis.

DU KONCERTUS VILNIUJE surengė pirmą kartą Sovietų Sąjungoje gastroliuojantis Tailandijos liaudies šokių ansamblis. Jų programa atspindėjo mitologinių didvyrių kovas, derliaus šventes. Didelio dėmesio susilaukė saviti šio ansamblio muzikos instrumentai ir šokėjų aprėdas, kurin įjungtos beždžionių kaukės, elnio ragai, paukščių sparnai.

GUDIJOS KULTŪROS MINISTERIJOS garbės raštus iš Minsko parsivežė jaunieji Vilniaus operos solistai G. Apanavičiūtė, A. Čiplys ir A. Daunoras. Jie atstovavo Lietuvai pirmajame sąjunginiame operos ir baleto teatrų kūrybinio jaunimo festivalyje.

V. Kst.

SPORTAS

SĖKMINGOS ŽAIDYNĖS

Žaidynių sėkmingumas priklauso nuo daugelio aplinkybių ir sąlygų, tačiau pagrindinis rūpestis tenka rengėjams. Krepšinio ir tinklinio žaidynės Toronte praėjo visai sklandžiai. Juo labiau tenka jas laikyti sėkmingomis, nes jose dalyvavo rekordinis skaičius komandų ir sportininkų ir, palyginti, visos žaidynės vyko beveik be didesnių pavėlavimų ar pakeitimų.

ŠALFASS centro valdyba jaučia didelį dėkingumą "T. Žiburių" redakcijai už plačią žaidynių informaciją. Dėlto ir lietuvių žiūrovų atsilankė kur kas daugiau. Tai didžia dalimi prisidėjo prie žaidynių sėkmingumo. Sykiu tai buvo ne vien sportinis, bet ir lietuviškas bendruomeninis laimėjimas.

Kaip ir kiekviena lietuviška organizacija turi problemų, taip jų netrūksta ir sportininkams. Todėl "T. Ž." vedamojo "Kova aikštėje" mintys priimamos su dideliu dėmesiu ir supratimu. "TŽ" talka lietuviškajam sportui — sveikintinas pavyzdys ne tik lietuviškai spaudai, bet ir lietuviškai veiklai aplamai.

Dar sykį sportinis lietuviškas ačiū!

ŠALFASS centro valdyba

SPORTAS LIETUVOJ

Dvi savaites Sov. Sąjungos moterų krepšinio komanda viešėjo JAV, sužaidė 8 rungtynes ir visas laimėjo. Sovietinėje komandoje šį kartą žaidė dvi lietuvaitės — Vilniaus Kibirkšties Angelė Rupšienė ir Vida Šulskytė.

Skaičius Lietuvos sportininkų, pakviestų į Sov. Sąjungos olimpines rinktines, pakilo ligi 18. Kaikurioms sporto šakoms bus surengtos Lietuvoje varžybos, treniruotės ir pan.

Sov. Sąjungos krepšinio rinktinės M. Paulausko pakaitas vilnietis R. Girskis pasižymi kaip geras metikas. Tarptautiniame turnyre Zagrebe sovietai nugalėjo Čekoslovakiją 96:90. R. Girskis iškovojo šiose rungtynėse daugiausia taškų — 27.

Pirmoji stambi baidarių ir kanojų irklavimo regata įvyko Dniepropetrovske. Joje sėkmingai irklavo kauniečiai Petras Grigonis ir Artūras Rainys. Dviviečiu kanojumi jie atplaukė pirmieji.

Plaukymo varžybose Britanijoje vėl gerai pasirodė vilnietis Arvydas Juozaitis. Leeds mieste jis laimėjo pirmas vietas 100 m. krūtine per 1:06,78 ir 200 m. krūtine per 2:25,76.

Vilniaus Statybos krepšinio komanda nugalėjo Lenkijos klubų rinktinę 101:98 Vilniuje.

Pasaulio mergaičių rankinio pirmenybėms ruoštis pakviestos į Sov. Sąjungos rinktinę Sigita Mažeikaitė, Genutė Garšvinskaitė, Marytė Garšvinskaitė, Regina Marcinonytė, Janina Cikaitė ir Jadvyga Kažkevičiūtė. Pasaulio masto pirmenybės įvyks 1977 m. Rumunijoje.

Į Sov. Sąjungos jaunių rankinio rinktinę buvo pakviesti du kauniečiai — Valdemaras Novickis ir Vladas Sadaunykas. Jaunių pasaulio pirmenybės įvyks 1977 m. Švedijoje.

VYČIO ŽINIOS

B klasės stalo teniso turnyrinė lentelė taip atrodo: 1. A. Slapšys 9-0, 2. R. Karpis 8-1, 3. L. Žukauskaitė 7-2, 4. L. Ažubalis 7-2, 5. D. Govėdas 7-3, 6. A. Bilkytė 4-6, 7. P. Karpis 3-6, 8. M. Slapšys 2-6, 9. R. Marcinkevičius 1-4, 10. R. Stanulis 1-8, 11. E. Stanulis 0-9. A klasės lentelė po dviejų ratų nepasikeitė.

Komandinių stalo teniso varžybų pasekmės: 1. Žirgai 5-0 (P. Tutlys, E. Augaitis), 2. Vyčiai 3-2 (V. ir K. Baneliai), 3. Lapės 3-3 (A. Sinkevičiūtė, L. Janušauskaitė), 4. Liūtai 1-2 (E. Slapšys, J. Karpis), 5. Vanagai 0-4 (V. Bartminas, A. Slapšys). Pavieniai laimėtojai: 1. P. Tutlys 10-0, 2. L. Janušauskaitė 8-4, 3. K. Banelis 7-2, 4. E. Augaitis 6-3, 5. J. Karpis 4-3.

Metiniai Vyčio šokiai įvyks spalio 30 d. Anapilio salėje.

Krepšinio uniformas, kurios buvo naudojamos žaidynių metu, prašoma gražinti turto globėjui A. Klimui 766-5972.

Stalo tenisininkės numato dalyvauti: gegužės 21-24 Kalgary — uždarose Kanados pirmenybėse; birželio 4-6 tarptautiniame turnyre Jamaikoje; birželio 10-13 Filadelfijoje — atvirose JAV stalo teniso pirmenybėse. Čia V. Nešukaitytė komandinėse varžybose atstovaus Kanadai, G. Nešukaitytė — Ontario.

Atviras Vyčio golfo turnyras įvyks birželio 13 d. 11.30 v., Hornby Towers aikštyne. Tarpusavio turnyre tesužaistos vienerios rungtynės — E. Kuchalskis nugalėjo V. Balsį (B). Gegužės 29 d., 1 v.p.p., Gormley Green įvyks apygardos golfo pirmenybės.

Bronzos ženkliuko egzaminus išlaikė šie stalo tenisininkai: R. Karpis ir L. Janušauskaitė; sidabro ženkliuko — J. Karpis ir A. Sinkevičiūtė. Šie egzaminai patikrina žaidėjo sugebėjimą ir pažangą. **A. S.**

HAMILTONO KOVAS

Sveikiname mūsų vyrų krepšinio komandą, laimėjusią Š. Amerikos lietuvių žaidynėse Toronte B grupėje I v. Koviečiai baigmėje nugalėjo Toronto Vytį 87:54 ir tuo ateinantiem metam užsitikrino sau vietą A grupėje. Trejose rungtynėse žaidė ir taškų iškovojo: R. ir V. Butkevičiai po 36, P. Maza 40, E. Tirilis 41, R. Tirilis 6, A. Valaitis 38, V. Stukas 6, V. Lukošius 8, B. Tatti 4, K. Kalvaitis 26, A. Grajauskas 14. Jauniai A. užėmė IV v., o moterų tinklinio komanda B grupėje — II v. Tad Kovo sportininkų pasirodymą žaidynėse reikia laikyti labai sėkmingu.

Kovietis Andrius Dūdonis gegužės 9 d. dalyvavo Wellande plaukymo pažangos pirmenybėse (development meet) 11-12 m. amžiaus grupėje. Mūsiškis laimėjo I v. 200 j. peteliške — 3 min. 15,3 sek.; antras vietas 200 j. krūtine — 3 min. 8,3 sek., 100 j. peteliške — 1 min. 26,1 sek.; II vietą 100 j. krūtine — 1 min. 27,3 sek. A. Dūdonis treniruojasi penkias dienas savaitėje, darydamas labai didelę pažangą. **K. B.**

Ateitininkų žinios

Stovykla Wasagoje bus kartu jaunučiams nuo 7 iki 12 m. ir vyresniesiems nuo 12 iki 18 m. Abiem grupėm sudarytos atskiros programos ir vadovybės. Stovykla prasidės liepos 18, sekmadienį, ir baigsis liepos 31, šeštadienį. Tikimasi daug stovyklautojų iš kitų Kanados vietovių ir iš JAV.

Studentų ateitininkų stovykla įvyks taip pat Wasagoje. Tai visos sąjungos metinė stovykla, kurią šiais metais rengia Toronto studentai. Stovykla prasidės rugpjūčio 29 d. ir baigsis rugsėjo 3 d., kad dalyvaujantieji tautinių šokių šventėje suskubtų suvažiuoti į Čikagą. Pagrindinė stovyklos tema bus "Religija ir moralė".

Gabija Juozapavičiūtė, buvusi Toronto moksleivių kuopos globėja, šiais mokslo metais kandidatuoja į Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkes.

Ateitininkų Federacijos rengiamas ateitininkų kongresas įvyks 1977 m. greičiausiai Klevelande.

"Ir tai labai svarbus dalykas, kad šiandieną jaunimas Lietuvoje veržiasi į bažnyčias. Bažnyčia šiandieną yra vienintelė vieta, kuri teikia žmogui paguodą, dvasios ramybę, susikaupimą ir viltį, tą tylią viltį, kada jau nieko nebėra, kada jau nėra ko tikėtis daugiau, kada tu iškrenti iš to visuomenės sulūžusio vežimo, kuriame ratų stipinai yra netikri"

(Jonas Jurašas).

Dr. J. Girnius ("Idealas ir laikas", 130 psl.) rašo: "Paprastas pamokslininkavimas, jog reikia doru augti, nedaug tereiškia. Dorinis auklėjimas tik tada gali sėkmingai vykti, kai jis virsta pačių auklėtinių auklėjimusi. O pačių auklėtinių auklėjimusi dorinis auklėjimas virsta tik tada, kai doriniai reikalavimai sąmoningai suprantami, o ne tik automatiškai priimami... Sąmoningas apsisprendimas siekti savo gyvenime dorinio idealo iš esmės yra pasaulėžiūrinis apsisprendimas."

Skautų veikla

- Gegužės 15 d. akademikai skautai-tės iškylavo p.p. Bakių ūkyje prie Boltono. Dail. J. Bakis iškylautojus supažindino su sava studija ir kalbėjo apie meną. Vakare prie laužo pasilinksminta ir pasivaišinta. Dalyvavo 18 sesių ir brolių, kurie dėkoja p.p. Bakiams už nuoširdų priėmimą ir vaišes.
- Platinama s. Pr. Enskaičio 136 psl. knyga "Rūtos ir lelijos". Joje yra keli apsakymėliai, daugiausia iš skautų gyvenimo. Pažįstamos vietovės, net atsekami realūs vardai, ypač Kanados skautams. Knyga iliustruota, pardavinėjama po $4. Skautams platintojams duodama $1 nuo parduotos knygos.
- LSS tarybos pirmijos pirm. v. s. L. Milukienė bendraraštyje tarybos nariams pranešė pakviestų į tarybą balsavimo rezultatus. Nubalsuota pakviesti skautininkus F. Kurgonienę iš Čikagos, A. Samužį ir Aldoną Pintsch iš Niujorko. Baigiama sudaryti tarybos pirmija. Didžiausias vadovybės darbas bus pradėti rūpintis ir organizuoti tautinę stovyklą, kuri įvyks 1978 m. Č. S.

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

damojo, unijos yra atsakingos tik savo nariams, pramonininkai — savo bendrovių šėrininkams, o ne visiems kanadiečiams. Tokią atsakomybę turi tiktai federacinė Kanados vyriausybė Otavoje. Darbo min. J. Munro skeptiškai sutiko Kanados Darbo Kongresui suvažiavimo atstovų suteiktą visuotinio streiko teisę, kuria remiamas reikalavimas atšaukti kainų bei atlyginimų kontrolę. Jo nuomone, visuotinio streiko nebus įmanoma suorganizuoti, nes unijų eilėse šiuo klausimu nėra pilno sutarimo. Viešosios nuomonės tyrimai liudija, kad kainų ir atlyginimų kontrolei pritaria apie 75% kanadiečių, matančių vis labiau pastebimą jos veiksmingumą pradedančioje mažėti infliacijoje.

Federacinė Kanados vyriausybė paskelbė naftos pabranginimą vietinėj rinkoj. Nuo praėjusių metų liepos mėnesio bendrovės už statinę nevalytos naftos gaudavo po $8. Š.m. liepos 1 d. joms bus leista kainą padidinti $1.05, 1977 m. sausio 1 d. — $1. Dėl šios priežasties galonas benzino automobilių savininkam pabrangs maždaug 4 centais nuo rugsėjo mėnesio ir 2 centais sekantį pavasarį. Atitinkamai pabrangs ir alyva namams šildyti. Iš kiekvieno papildomo dolerio, kurį už naftą gaus bendrovės Albertoj ir Saskačevane, joms teks 53 ct., provincinėms vyriausybėms — 44, federacinei vyriausybei — 3. Naftos pabranginimą padiktavo neatidėliotinas reikalas padidinti lėšas jos pajieškoms. Naftos bendrovės yra įpareigojamos pusę savo pelno, gauto iš naftos pabranginimo, skirti naujų šaltinių suradimui. Priešingu atveju joms bus pakeltas pajamų mokestis, sumažinantis pelną.

Kanados imigracijos ir darbo jėgos ministerija atsisakė duoti vizą dviem sovietų studentam, kuriuos 10 dienų viešnagei buvo pasikvietusi Kanados Komjaunimo Sąjunga, vadovaujama F. Wilsono. Jo teigimu, lig šiol kanadiškos vizos dar nėra gavęs nė vienas šios komunistinės organizacijos pakviestas asmuo. Pasak Maskvai tarnaujančio F. Wilsono, tokia ministerijos laikysena atspindi šaltojo karo mentalitetą ir yra priešinga atolydžio metui.

RCMP policijos pareigūnai tiria valstybinės nedarbo draudos piktnaudojimą. Šią žinią federaciniame parlamente paskelbė konservatorių atstovas T. Cossitt ir ją patvirtino darbo jėgos min. R. Andras. T. Cossitto duomenimis, iš draudos fondo po kelis tūkstančius dolerių per savaitę išmelždavo fiktyvios bendrovės, atleisdamos neegzistuojančius darbininkus ir jų vardu imdamos draudą. Šiai aferai greičiausiai buvo panaudojamos kitur dirbančių ir apie ją nieko nežinančių kanadiečių pavardės bei jų socialinės draudos numeriai. Tokiu būdu pavogta dolerių suma gali siekti milijonus, jeigu pašalpos gavimas yra trukęs ilgesnį laiką.

Metinė Kanados Arabų Federacijos konferencija įvyko Edmontone. Kadangi ši provincija, kaip ir arabų kraštai, turi naftos, jos premjeras P. Lougheed konferencijos dalyvių buvo pavadintas "mėlynakiu arabu". Pagrindiniu konferencijos motyvu buvo pasirinktas ryšių stiprinimas tarp kanadiečių ir arabų. Kalbėtojai pabrėžė seniau vyravusią diskriminaciją, kurią dabar sumažino valdžios dėmesys etninėms grupėms. Daugiausia priekaištų susilaukė Kanados spauda, stokojanti objektyvumo arabų nuomonei. Ji dažniausiai būna iškraipoma arba nepilnai teatskleidžiama. Pagrindinį žodį tarė Arabų Valstybių Sąjungos atstovas dr. C. Maksoud iš Libano, raginęs arabų valstybes už naftą gaunamą pelną panaudoti gyventojų gerovei. Kalbėtojų eilėse buvo ir Kanados užsienio reikalų min. A. MacEachen. Jo nuomone, arabai turi pripažinti Izraelio egzistenciją, bet asmeninė patirtis liudija, kad Izraelis konflikto su arabais negalės išspręsti be palestiniečių teisėtų reikalavimų patenkinimo. Jis taipgi pabrėžė, kad šiame konflikte Kanada nori būti neutrali.

Saskačevano provincijos parlamentarai n u t a rė pasididinti savo algas 56% per sekančius dvejus metus. Šį nuošimtį leido provincinė kainų ir kompensacijos taryba, motyvuodama faktu, kad paskutinis parlamento narių atlyginimų padidinimas buvo tik 1972 m. Dėl šios priežasties, esą, padidinimas neprašoka Federacinės Antiinfliacinės Tarybos nustatyto metinio $2.400 maksimumo. Laipsniškas atlyginimų didinimas bus užbaigtas 1978 m. liepos 1 d., kai Saskačevano parlamentarai su neapmokestinamu priedu gaus metinę $19.560 algą. Dabartinė alga yra $12.500. Ontario parlamento nariai gauna metinę $15.000 algą ir $7.500 neapmokestinamą priedą, Kvebeko — $22.000 ir $7.000, Princo Edvardo salos — $7.000 ir $7.000 ir $3.500, N. Skotijos — $9.600 ir $4.800, Albertos — $9.900 ir $4.950, Britų Kolumbijos — $16.000 ir $8.000, Manitobos — $10.650 ir $5.000, N. Brunswicko — $8.000 ir $2.500, Newfoundlando — $8.000 ir $4.000. Federacinio parlamento nariai, metines algas pasidalinę iki $24.000, o neapmokestinamą priedą iki $10.600, nutarė jas užšaldyti šiems metams. Jie turėjo teisę nuo š. m. sausio 1 d. neapmokestinamą priedą pasididinti 7% kaip kompensaciją už pragyvenimo pabrangimą.

- **Metinė "T. Žiburių" prenumerata — $10, rėmėjo — $15. Ar jau sumokėjote?**

PROGRESS
REAL ESTATE LTD. Perkant ar parduodant
1072 Bloor St. W. nekilnojamą nuosavybę
Tel. 534-9286 visada Jums
sąžiningai patarnaus
S. JOKUBAITIS
Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS Drug Store
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas
999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Tel. 532-3400
AKTYVAI — virš 9 milijonų

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10 - 3	term. indėlius 1 metų	9½%
Antradieniais	10 - 3	pensijų s-tas	8¼%
Trečiadieniais uždaryta		taupomąsias - savings s-tas	8%
Ketvirtadieniais	10 - 7	depozitų - čekių s-tas	6%
Penktadieniais	10 - 8	DUODA PASKOLAS:	
Šeštadieniais	9 - 12	asmenines	9½%
Sekmadieniais	9.30 - 1	nekiln. turto	9½%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmadieniais — 9.30 v.r. iki 1 v.p.p.
Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaidas. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

F. SENKUS "ONTARIO TRUST REAL ESTATE" įstaigos vedėjas
patarnauja visuose nekilnojamo turto reikaluose
Telefonas 533-4414

Autorite Sales and SERVICE
Telefonas 531-1305 1636 Dundas St. W.
ir Bloor Autorite Garage, 296 Brock Ave. (tarp Dundas ir College)
• Sąžiningas ir patikimas patarnavimas.
• Visi automobilių mechaniniai taisymai.
• Snieginės ir paprastos padangos, Michelin, B. F. Goodrich, Radial ir kt. Sav. FRANK PETTIT

BEST ELECTRIC
NUO LŪŠNOS IKI DANGORAIŽIO!
Verslo bei pramonės pastatų elektros įrengimai, priežiūra ir kiti darbai
ELEKTROS RANGOVAS
Tel. 925-7716 Petras Prakas
Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

Ar turite sunkumų suprasti ką reiškia gyvybės drauda?
Klauskite mane apie:
• pajamų mokesčių atskaitas
• pensijų planus
• RRSP — registruotą pensijų planą
• invalidumo pajamas
• nuosavybių draudą
• šeimos apsaugą
• Studentų draudos fondus mokslui eiti

Juozas Eimis Ramas, 2 Carlton St., suite 714
District Manager of Namai: 766-5857
Canadian Premier Life Raštinė: 363-7881

STEPHAN'S Furs 406 Roncesvalles Ave. tel. 536-5936
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Dufferin RADIO AND TV SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. • Parduodamos lempos ir baterijos. • Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Ušbalis

ADVANCE REAL ESTATE Ltd.
Toronto Real Estate Board narys
1055 Bloor Street West
A. (Blue) Bliūdžius
Telefonai 534-9246, namų 537-2291
rezidenciniai
komerciniai
investacijos
mortgičiai
įkainojimas
namų drauda

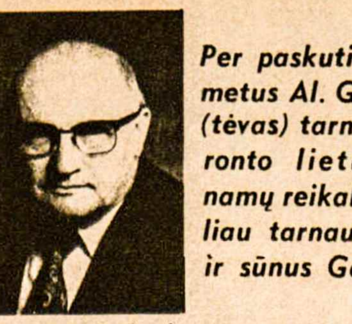

Alfonsas A. Garbenis — Alfonsas Wm. Garbenis, B.A.

Per paskutinius 25 metus Al. Garbenis (tėvas) tarnavo Toronto lietuviams namų reikaluose. Toliau tarnaus tėvas ir sūnus Garbeniai

AL GARBENS
REAL ESTATE
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys
Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West
PARDUODAMI NAMAI HIGH PARK RAJONE IR NETOLI LIETUVIŲ NAMŲ

12 KAMBARIŲ, plius užbaigtas rūsys, 4 virtuvės, platus įvažiavimas su garažu; pajamos — $150.00 į savaitę; yra savininko butas; reikia greitai parduoti, savininkas išvažiuoja iš Toronto. Kaina sumažnta.
16 KAMBARIŲ su įrengtu rūsiu, vandeniu šildomas; privatus įvažiavimas ir garažas; [PARDUOTA] pilnai įrengtas; pajamos ir gražus 5 kambarių butas savininkui.
19 KAMBARIŲ didelis gražus namas, legaliai pakeistas į 5 butus, plius rūsys, didelis sklypas, privatus įvažiavimas, 2 mūriniai garažai; palikimas; prieinama kaina.
14 KAMBARIŲ legalus tributis, plius atskiras sklypas su garažais, arti Bloor gatvės požeminio; gera investacija ateičiai.
KRAUTUVĖ Bloor gatvėj parduodama su "Cleaners" verslu ir pastatu bei visais įrengimais; vienas savininkas per paskutinius 40 metų; pirmą sykį parduodamas.
KLAUSKITE KITŲ PARDAVIMŲ HIGH PARK RAJONE

MISSISSAUGA, vienaaugštis (back split), 4 miegamųjų, beveik naujas namas, akmeninis priekis; savininkas jau išvažiavęs į Arizoną; reikia greitai parduoti; prašoma kaina tik $67.000; greitas užėmimas.
MISSISSAUGA, 3- [PARDUOTA] su įrengtu rūsiu; privatus įvažiavimas i... prašoma kaina $66.000.00.

KINGSWAY, gražus 2-jų miegamųjų vienaaugštis, gydytojo namas, vandeniu šildomas, du židiniai, dvi prausyklos, pilnai įrengtas rūsys, privatus įvažiavimas, prijungtas garažas; savininkas yra užpirkęs kitą namą; prašoma kaina — $74.000.00.
CLENDENAN gatvė atskiras plytų namas, legaliai pakeistas į 6 butus; visi butai moderniai įrengti; nuomojamas su baldais; pajamos — $14.400.00 į metus; prašo $120.000.00.
ANNETTE — JANE, įmokėti tik 5.000.00, 6 kambarių pilnai modernizuotas plytų namas [PARDUOTA] šildymo sistema, 2 vonios; prašoma kaina ... savininkas ima atgal mortgičius.
ANNETTE — RUNNYMEDE 10 kambarių atskiras namas, 3 virtuvės ir 3 prausyklos; gražiai dekoruotas; geros pajamos ir geras butas savininkui; prašo tik $63.900.00; įmokėti $10.000.00.

STAYNER, ONT., 14 akrų ūkis su dviem trobesiais, tvartas ir daržinė, ūkis yra miesto ribose; palikimas; tikrai geras pirkinys; prašoma kaina — $57.000.00.
WASAGA, ONT., savininko statytas vienaaugštis (back split), 8 kambariai, gražių plytų; prijungtas garažas dviem mašinom; gražus vaizdas prie upės, 2 prausyklos ir židinys.
PT. SEVERN — WAUBAUSHENE, gražus 1 akro statybos sklypas (Ropės subdivision), ežero privilegijos, įvestas vanduo; kelias asfaltuotas (šiais metais); palikimas; savininkas Floridoj; parduoda pigiai.

VAKARAIS SKAMBINKITE Į NAMUS
Alfonsas A. GARBENIS 489-1543 — Alfonsas Wm. GARBENIS 769-0656 — Stasys DARGIS 248-9196

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA:	IMA:
9¾% už 2 m. term. dep.	9½% už asm. paskolas
9% už 1 m. term. dep.	9½% už mortgičius
8¼% už pensijų ir namų planą	
8¼% už spec. taupymo sąsk.	
7½% už taupymo s-tas	
6% už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 12 milijonų dolerių
Asmenines paskolas duodame iki $10,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.
KASOS VALANDOS: pirmadieniais — nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; antradieniais ir trečiadieniais — nuo 11 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais — nuo 11 val. ryto iki 8 val. vakaro; penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149 M6P 1A6

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LTD. REALTOR
REAL ESTATE — GENERAL INSURANCE
PRINCE EDWARD — BLOOR, atskiras 2-jų miegamųjų vienos šeimos namas; garažas su privačiu įvažiavimu; prie pat Bloor gatvės.
BLOOR — JANE, atskiras 6 kambarių namas; kvadratinis planas, naujas šildymas, 2 prausyklos, užbaigtas rūsys; garažas su privačiu įvažiavimu, didelis kiemas, gražus vidus.
SHAVER — BLOOR, puikus 4 miegamųjų vienaaugštis; 3 prausyklos, pilnai užbaigtas rūsys su baru ir atviru iš akmens židiniu, didelė kambariai; garažas su privačiu įvažiavimu.
RUNNYMEDE—BLOOR, 11 kambarių per 2 augštus gražus atskiras namas; 3 prausyklos, pilnai užbaigtas rūsys; garažas su privačiu įvažiavimu; prašoma kina $80.500; netoli Bloor.
PRINCE EDWARD DR. — BLOOR, gražus 6 kambarių vienaaugštis; užbaigtas rūsys su baru ir atviru židiniu; didžiulis kiemas su maudymosi baseinu; garažas su privačiu įvažiavimu.
ETOBICOKE, 10 butų apartamentas, maždaug 13 metų senumo; visi butai bangolo dydžio su balkonais; galima apie $28.000 pajamų.
Pranas-Frank Kerberis
P. KERBERIS, 2336 Bloor Street West
tel. 763-5555 namų 535-1584

Trident Real Estate Ltd.
2150 Bloor St. W., Toronto, Ont., M6S 4V7
Sąžiningas patarnavimas perkant ar parduodant nuosavybę Toronte ir Mississaugos apylinkėje
TELEFONAI: įstaigos: 766-9771 namų 270-6075
Vyt. V. Girdauskas

PAMALDOS UŽ KOVOTOJĄ

Šiemet taip susiklostė reikalai, kad Motinos Dieną vyko lietuviškos visuomeninės ir kultūrinės šventės. 3 v.p.p. Marijos Augšt. Mokyklos auditorijoje prasidėjo antrasis Čikagos Lietuvių Operos spektaklis, o liet. jėzuitų koplyčioje tuo pat laiku Mišios už a.a. Julijoną Būtėną, grįžusį iš V. Europos į Lietuvą ir žuvusį kovos lauke lygiai prieš 25 metus (1951 m. gegužės mėn.). Tad Čikagos ir apylinkių lietuviams, pakilusiems nuo šeimyninių pietų motinų garbei, teko keliauti arba į operą, arba į laisvės kovotojo prisiminimo šventę. Mišias jėzuitų koplyčioje už a.a. žurn. J. Būtėną ir visus žuvusius kovoje už Lietuvos laisvę atlaikė LŽS cv pirm. kun. J. Vaišnys, pasakydamas turiningą ir prasmingą pamokslą apie motinas, apie a.a. Julijono didžią auką tėvynei, kviesdamas visus lietuvius jungtis bendrai kovai prieš Lietuvos okupantus. Mišių metu giedojo kovose už Lietuvos laisvę partizano mirtimi žuvusio žurnalisto-rašytojo kpt. J. Noreikos — "gen. Vėtros" dukra sol. D. Kučėnienė. Po Mišių visi dalyviai sugiedojo "Marija Marija".

DRAUGŲ ATSIMINIMAI

Žurn. J. Būtėno ir visų žuvusių už Lietuvos laisvę prisiminimo akademija, rengta LŽS cv, įvyko tuojau po Mišių didžiojoje Jaunimo Centro salėje. Susirinko pilna salė lietuvių, kuriems brangus a.a. žurn. J. Būtėno ir visų žuvusių už Lietuvos laisvę atminimas. Susirinkusiųjų tarpe matėsi vysk. V. Brizgys, ALTos cv pirm. dr. K. Bobelis, ateitininkų federacijos pirm. dr. P. Kisielius (a.a. Julijonas buvo aktyvus ateitininkas), LF valdybos pirm. dr. A. Razma ir šimtai kitų. Akademiją trumpu žodžiu pradėjo LŽS cv vicepirm. V. Kasniūnas. Invokacijos vietoje jautrų poetės J. Švabaitės eilėraštį, skirtą a.a. Julijonui, padeklamavo žurnalistikos studentė R. Janulevičiūtė. Trys pagrindiniai kalbėtojai — kun. dr. J. Prunskis, red. H. Žemelis ir dr. K. Ambrozaitis — iškėlė a. a. Julijono — žurnalisto, rezistento ir gyvybę už tėvynės būsimą laisvę atidavusio šviesią asmenybę. Visi jie, nors būdami skirtingų pažiūrų, a.a. Julijoną įvertino labai teigiamai, atvėrę visą eilę daugumai nežinomų faktų iš rezistencijos laikų. Red. H. Žemeliui teko prieš metus lankytis okup. Lietuvoje. Jį su ekskursija nuvežė į Latviją, į Salaspilio pragarą, kur nacių okupacijos metais H. Žemelis drauge buvo kalintas su J. Būtėnu. Ten dabar esąs pastatytas paminklas su įrašu "Žuvusiems už laisvę". Kai H. Žemelis sustojo prie to paminklo, kai susikaupė, galvojo: — ne už tokią laisvę jie kalėjo ir žuvo. Tose akimirkose gal jautriau negu betkada jis prisiminė ir a.a. Julijoną, žuvusį už kitokią laisvę.

A.A. ŽURNALISTAS JULIJONAS BŪTĖNAS (stovi trečias iš kairės) su savo bičiuliais Vokietijoje — St. Dauniu, a.a. prof. J. Brazaičiu, a.a. L. Prapuoleniu, kun. St. Yla ir kitais. J. Būtėnas žuvo kaip partizanas okupuotoje Lietuvoje 1951 m. gegužės mėnesį

Čikagos lietuvių horizonte

VLADAS RAMOJUS

AKTORIUS KELEČIUS

AKTORIUS J. KELEČIUS perteikia Lietuvos tikinčiųjų šauksmą Šv. Tėvui a. a. žurnalisto Julijono Būtėno minėjime Čikagoj Nuotr. E. Būtėno

AKTORIUS IR CHORAS

Akademijos viršūnę pasiekė akt. J. Kelečius, meniškame ir giliai meniškame šviesų fone (šviesas tvarkė studentės I. Toliušytė ir D. Petkūnaitė) su atitinkama inscenizacija perdavęs partizaninės Mykolo Vilties poezijos posmus, ištraukas iš laiškų laisvojo pasaulio lietuviams ir Šv. Tėvui. Tuos laiškus prieš 29 metus į laisvąjį pasaulį atnešė kovojančios Lietuvos atstovai. Tie krauju rašyti laiškai laisvojo pasaulio sąžinėje nerado atgarsio anais laikais, jie neranda ir dabar. Laisvasis pasaulis tebėra kurčias tiems, kurie šaukiasi laisvės. Akt. J. Kelečius savo puikiai paruoštą programos dalį atliko su giliu meniniu išgyvenimu ir pasiekė tokį lygį, koks retai suspindi scenoje.

Akademiją užbaigė jaunimo choras "Audra", vadovaujamas muz. F. Strolios. Būrys jaunų, gimnazijas tebelankančių dainininkų atliko jautrų Lietuvos partizanų ir Lietuvos kariuomenės karių dainuotų dainų repertuarą, giliai smigusį į klausytojų širdis. Pabaigoje visiems su jaunimo choru sugiedojus Lietuvos himną, buvo baigtas vos 1 val. 40 min. užtrukęs prasmingas a.a. žurn. Julijono Būtėno ir visų žuvusių už Lietuvos laisvę prisiminimas.

Kur yra a.a. žurn. J. Būtėno kapas Lietuvoje, niekas nežino ir vargu ar sužinos. Bet jo vardas ir atminimas tebėra gyvas daugelio lietuvių širdyse. Tai pamatėm gegužės 9 d. Čikagoje.

PORA IŠ DAINAVOS

Gegužės 8 d. Aušros Vartų šventovėje kun. prof. St. Yla, giedant sol. D. Kučėnienei, smuiku palydint E. Pakštaitei, trimitu — R. Kaspučiui ir vargonais — E. Krikščiūnui, palaimino santuoką dviejų veiklių ateitininkų dail. Danguolės Stončiūtės iš Čikagos ir Almio Kuolo iš Toronto. Vakare iškilmingose vaišėse dalyvavo arti 400 žmonių. Pranešėjais buvo du jauni, iškalbingi studentai iš Detroito — L. Mikulionis ir V. Sirgedas. Maldą sukalbėjo kun. St. Yla. Jaunuosius sveikino ateitininkų federacijos pirm. dr. P. Kisielius, M. Ročkuvienė, giminės ir kiti. Savo sveikinimo žodyje jaunojo tėvelis Aloyzas Kuolas teisingai pastebėjo, kad šeima, kuri išugdė išeivijoje vaikus lietuviais, yra herojiška. Kad pavojų daug, paliudijo statistika iš Prisikėlimo šventovės Toronte. Ten 1975 m. buvo 25 jungtuvės, iš jų tik 9 lietuviškos.

Jaunosios motina I. Stončiuvienė, prieš eilę metų likusi našle su trimis mažais našlaičiais, jų tarpe ir dabartine D. Kuoliene, iškėlė didžiuosius ramsčius, kurie teikė jai visokeriopą pagalbą per eilę metų: tai dr. P. Kisielius ir jo šeima, Rudaičių, Šilkaičių šeimos ir kt.

Gražus buvo motinos žygis, kai ji vedybų proga abu jaunuosius su $200 įnašu įrašė nariais į Lietuvių Fondą. Jaudinančius išleistuvių šokius savo buvusiai narei Danguolei atliko Jaunimo Centro šokėjų ansamblis.

Jaunasis A. Kuolas savo trumpame, taikliame žodyje pabrėžė, kad savo šeimoje pasistengs užauginti naujus stovyklautojus Dainavai ir naujus narius Lietuvių Bendruomenei.

Apskirtai, vestuvinė puota buvo tikrai įspūdinga ir kitokia, negu aplamai lietuviškose vestuvėse. Ir galbūt todėl, kad abu jaunieji nuo pat vaikystės gyvai dalyvavo lietuviškoje veikloje, dr. P. Kisieliaus žodžiais tariant, Dainavos Spyglys palietė abiejų širdis. Vestuvėse dalyvavo labai daug jaunimo, suvažiavusio iš gyvųjų lietuvių kolonijų JAV ir Kanadoje. Atiduodami mielą Danguolę Torontui, linkime jai ir jos vyrui geriausios sėkmės lietuviškame kelyje.

Vilniečio...

(Atkelta iš 6-to psl.)

vykusi Kanadon, dalyvavo Ličkūnaitės vėliau Valiukaitės - Imbrasienės tautinių šokių grupėse.

Įsisteigus Toronte "Šatrijos" skaučių tuntui,' buvo draugininkė. Jos vaikams pasiekus "vilkiukų" amžių dirbo su jais "Rambyno" tunte. 1971/74 m. buvo "Šatrijos" tunto tuntininkė. Priklauso Prisikėlimo pjos chorui ir daugiau kaip 20 metų dainuoja "V a r p o" chore. Prima, kaip ir jos vyras, praleido keliolika vasarų savo atostogų dirbdama su skautėm. Saplių vaikai su tėvais namuose kalba tik lietuviškai.

Primai ir Broniui ženįgiant į auksinį laikotarpį, jų giminės, draugai ir bendradarbiai surengė jiems š. m. gegužės 1 d. Prisikėlimo par. Parodų salėje iškilmingą pagerbimą - vakarienę, į kurią atsilankė apie 100 svečių. Ilgiausių metų sukaktuvininkams!

Stepas Varanka

SKAITYTOJAI PASISAKO

VLIKo KLAUSIMU

Atsiliepiu į V. Matulaičio pasisakymą š. m. "TŽ" 14 nr.

1. VLIKas nuo pat prel. M. Krupavičiaus pirmininkavimo laikų savo veikloje ir visuomenės informacijoje darė įspūdį, kad nežino pagrindinių politikos dėsnių, būtent, politikoje sentimentų nėra ir labdarybe neužsiimama. Kiekviena valstybė rūpinasi tik savo interesais. Nesant savo interesų, jokia valstybė nesiųs savo karių mirti už kitą valstybę, pvz. Lietuvą.

2. VLIKas dar Vokietijoj, neturėdamas jokių rimtų intervencijos pasižadėjimų nei iš JAV, nei kitų valstybių, pats klydo bei visuomenę krašte ir išeivijoj klaidino inspiruodamas ir skatindamas Lietuvoje vykusį partizanų karą. Tai pareikalavo daugelio kovotojų ir ištremtų tautiečių gyvybių. Vokietijai pralaimėjus karą prieš Sov. S-gą, tik politikai kabutėse galėjo tikėtis iš partizanų kovų teigiamų rezultatų. Kova nuo pat pradžios buvo beviltiška.

3. Jau prez. D. Eisenhowerio laikais buvo aišku, kad JAV Lietuvai veiksmingos pagalbos neduos. Po to net kasmetiniai JAV vyriausybės pareiškimai Vasario 16 proga darėsi skystesni, nieko nežadantys. O šiemet spaudoj paskelbtas sveikinimas skamba lyg užuojautos pareiškimas esančiam nelaisvėje. Esminiai sveikinimo žodžiai: "Mes gerai žinome lietuvių norą turėti laisvę ir laisvą apsisprendimą. Jų pastangos pasiekti tą tikslą yra vertos mūsų pasigėrėjimo ir pagarbos." Nė užuominos, kad JAV duos pagalbą!

4. Juk VLIKo inspiruota mūsų spaudos dauguma per daugelį metų klaidino visuomenę greito išlaisvinimo viltimis. Pasisakymu, kad reikia keisti išlaisvinimo politiką, spauda vengė. Aš pats bandžiau — nespausdino.

5. Dr. K. J. Valiūnui, VLIKo pirm., bene prieš 10 metų lankantis Sydnėjuje, privačiai ir viešame susirinkime aš vienintelis VLIKo politiką kritikavau, siūlydamas pakeitimus. Susilaukiau tik teisinimo buvusios linijos ir piktinimosi.

6. Australijos Lietuvių B-nės visos krašto tarybos ir valdybos buvo griežtai nusistačiusios prieš betkokią politinę veiklą iki pat Whitlamo Lietuvos inkorporacijos pripažinimo sovietams. Tokiems, kaip aš, VLIKo politikos kritikams nutraukdavo kalbą. Visą laiką iki Whitlamo pripažinimo 1974 m. politinės veiklos beveik nebuvo. Buvo tik kultūrinė veikla ir maldos šventovėse. Whitlamo pripažinimui atšaukti dirbo specialūs komitetai, padedant plačiai visuomenei. Atšaukus pripažinimą, dabar politinės veiklos visai nebėra.

9. Iš spaudos atrodo, kad VLIKo veikla prieš Helsinkio konferenciją buvo silpna. Po Helsinkio VLIKo tarybos sesijos 1975 m. lapkr. 29-30 d. d. spaudoj paskelbti nutarimai nepaprastai tušti — nė žodžio apie Helsinkio akto pasekmes Lietuvos bylai. Kiek iš spaudos matyti, tik šiemet VLIKas lyg ir atbudo.

V. Šliogeris
Sydney, Australija

REIKALINGA DOKUMENTACIJA

D a u g e l y j e mūsų laikraščių ir žurnalų yra rašoma apie Lietuvos žydų likimą, jų išsaugojimą nuo nacių žudymo. "TŽ" 18 nr. Ant. Musteikis komentuoja iš "Journal of Baltic Studies" Dov Levino straipsnį. Jis kaltina to žurnalo net 4 lietuvius redaktorius, kad jie sutinka su tokiais faktais, kurie yra neteisingi, daro žalą Lietuvai ir tiesai.

Ne tik D. Levinas parašė studiją, bet ir kiti, kurie nukentėjo nuo lietuvių. Mums yra žinoma, ką žydai darė Lietuvoje įsiveržus sovietų kariuomenei 1940 m. Kai Hitleris susitarė su Stalinu, paskui atgręžė savo durtuvus prieš sovietus, žydų likimas buvo pasibaisėtinas. Lietuvos žmonės buvo naujo okupanto prigrasyti neslėpti žydų. Lietuviai visdėlto tūkstančius jų išsaugojo. Labai gaila, kad Čikagoje dingo be žinios rinkta Jono Rimašausko medžiaga apie žydų gelbėjimą Lietuvoj karo metais. Jis rastas čia negyvas ir valdžios palaidotas. Jo dalis turto yra atitekusi Balzeko Lietuvių Kultūros Muzėjui.

Lietuvoje okupantai rašo, kad tik "buržuaziniai nacionalistai" kalti, o šiapus visi žinom, kad Hitlerio įsakymai viską tvarkė. Ir velionis prof. J. Brazaitis įrodė lietuvių nekaltumą. Dabar reikėtų vėl kam nors surinkti iš gyvų liudininkų apie žydų gelbėjimą iš tos baisios nelaimės ir parašyti, ką žydai darė Lietuvai blogo. Žinoma, nevisi jų dalyvavo lietuvių trėmime į Sibirą ir partizanų naikinime. Viskas turėtų būti sudėta į vieną knygą ir išleista anglų ir kitų tautų kalbomis. Reikėtų paskubėti, nes mūsų eilės retėja, gyvi liudininkai nueina į kapus su savo žiniomis.

Balys Svalia

ŽAIDYNĖS IR PASTABOS

"TŽ" 20 nr. vedamasis pavadintas "Kova aikštėje" gvildeno keletą minčių, liečiančių sportinę v e i k l ą ir ką tik pasibaigusias S. Amerikos lietuvių sporto žaidynes. Viena tų minčių lietė lietuvių kalbos vartojimą. Vedamasis tą temą užbaigė pastaba, kad sporto klubai turėtų dėti daugiau pastangų raginti žaidėjus vartoti lietuvių kalbą sportinėje veikloje. Antroji tema buvo jaunimo dvasinis a u k l ė j i m a s. Straipsnio paskutiniuose sakiniuose padaryta išvada, kad sporto šventės derėtų laikytis tradicijų, skirdamos atitinkamą dėmesį pamaldoms.

Lietuvių kalbos vartojimas mums visiems yra labai rūpima tema. Asmenys, dalyvaują organizacinėje klubų veikloje bei vadovaujamuose postuose, beveik be išimties tai supranta ir stengiasi situaciją pagerinti. Tačiau jeigu šiuos kilnius tikslus nevisiškai atsiekia mūsų mokslo institucijos, kurių pagrindinis tikslas yra lietuvių kalbos mokymas, tai nenuostabu, kad sporto klubai šioje srityje turi dar menkesnį pasisekimą. Visdėlto negalima užmiršti, kad sporto klubai atlieka svarbius uždavinius tautiškumo išlaikyme. Lietuvių kalbos vartojimą skatindami tik švelniais ir beveik netiesioginiais metodais, sėkmingiau išlaikome tautinius ryšius su didesne grupe jaunimo, negu smarkiai akcentuodami lietuvių kalbos vartojimą.

Dalyvavimas pamaldose taip pat yra sporto veikėjams artimas ir pilnai suprantamas principas. Gaila, kad finansiniai sunkumai verčia apsispręsti: rengti mažesnio masto žaidynes, kad būtų galima dalyvauti pamaldose, arba atsisakyti vienerių pamaldų per metus ir rengti didesnio masto žaidynes. Visas žaidynes reikia pravesti per vieną savaitgalį.

Šių paskutinių žaidynių rengėjai Toronte tikėjosi, kad plataus masto žaidynės gali rasti susidomėjimo Kanados spaudoje. Todėl buvo stengtasi didžiausią dėmesį skirti sporto aikštės veiklai ir išnaudoti žaidynių progą akcentuoti politinius lietuvių reikalus. Tuo tikslu buvo paruošti atitinkami pranešimai a p y l i n k ė s laikraščiams, radijo ir televizijos stotims. Tuose pranešimuose buvo paminėta ne tik žaidynių programa, bet ir neteisėtas rusų okupavimas Lietuvos krašto bei dabartinės aplinkybės, neleidžiančios lietuviams dalyvauti pasaulinėse olimpiadose su savo trispalve. Susilaukėme palankių aprašymų visuose dienraščiuose ir televizijoje.

Šį laišką rašau, norėdamas pabrėžti, kad žaidynių rengėjai taip pat įvertina dvasinius reikalus, kad nedalyvavimas pamaldose nereiškia dvasinių reikalų atmetimo. Siaurindami sportinę žaidynių programą, nebūtume pasiekę didelio dalyvių skaičiaus ir tikriausiai nebūtume galėję sudominti stambiąją Kanados spaudą.

Tikiuosi, kad "TŽ" skaitytojai supras mūsų pastangas ir palankiai įvertins rezultatus. Labai pozityvūs atsiliepimai plačioje Kanados spaudoje, primenantys Lietuvos politines problemas, t a r n a u j a mūsų tautiniams interesams. Tad neišpildymas kaikurių kitų kilnių tikslų turėtų būti šiuo atveju pateisinamas. **L. R.**

VEIKĖJŲ TAUTYBĖ

P. Lelio rašinyje "Kaikurių veikėjų praeities reikalu", išspausdintame "TŽ" 16 nr., pastebėjau šiek tiek netikslumų, kuriuos bandysiu čia išryškinti.

Blogai, kai atsiranda spaudos bendradarbių, kurie užsigauna, kai kaikurie asmenys yra pavadinami tikrais vardais. Dar blogiau, kai jie nori iš dvarininko padaryti kumetį, o iš svetimtaučio — lietuvį.

P. Lelio padarytoje ištraukoje iš K. Bielinio knygos "Dienojant" sakoma, kad Steponas Rusteika priklausęs lenkų moksleivių organizacijai Rygoje ir kad jis buvęs kuršėniškis bajoras arba šiaip didesnio žemvaldžio sūnus.

Iš tikrųjų S. Rusteika buvo bajoras ir dvarininko sūnus, nes jo tėvas Kurtuvėnų parapijoje, Šiaulių apskrityje, turėjo didelį Kybartų dvarą. Tik man neaišku kodėl K. Bielinis rašo, kad S. Rusteika buvęs kuršėniškis. Galimas daiktas, kad Kybartų dvaras, kuris yra nelabai toli Kuršėnų valsčiaus sienos, o gal ir visa Kurtuvėnų parapijos teritorija caro laikais priklausė Kuršėnų valsčiui, nes Kurtuvėnai nėra miestelis, o tiktai nedidelis bažnytkaimis.

Rusteikų kaimynystėje g y v e n o mano dėdė, kuris buvo irgi bajoras ir todėl, kai susitikdavo su Rusteikomis, kalbėdavo lenkiškai. Dėlto apylinkės gyventojai nei Rusteikų, nei mano dėdės nelaikė lietuviais ir juos vadino šlėktomis.

Žinome, kad atsikuriant Lietuvai, buvo nemažai lenkų, gudų bei kitų svetimtaučių, kaip ir S. Rusteika, kurie kovojo už mūsų krašto nepriklausomybę ir buvo lojalūs Lietuvos valdžiai. Dėlto nereikėtų jų niekinti, bet priešingai turėtume su meile ir pagarba apie juos kalbėti bei rašyti, nes jie yra mums daug brangesni už tuos "pažangiuosius" lietuvius, kurie tarnauja mūsų priešams; už tuos Kapsuko karius, kurie kovojo prieš savo brolius už Kremliaus interesus; už tuos sužvėrėjusius stribus, kurie išdavinėjo ir žudė laisvės kovotojus, už tuos skundikus, kurie skundė ir tebeskundžia okupantams patriotus lietuvius, ir pagaliau — už tuos Kremliaus pataikūnus bei enkavedistus, kurie šiandieną persekioja, terorizuoja ir žudo mūsų brolius pavergtoje tėvynėje.

Rokas Petkevičius

Mokykloje

Mokytojas: Paskutinį kartą klausiu, kas už tave uždavinį išsprendė?

Mokinys (mikendamas): Mano tėvas . . .

Mokytojas: Tėvas, pats vienas?

Mokinys: Ne, ne vienas. Aš jam padėjau . . .

ŠYPSENOS

Vairuotoja

Jauna moteris lekia plentu, kiek tik motoras pajėgia. Jos draugė, sėdinti greta, prašo:

— Aš bijau, sumažink greitį, viskas taip ir mirga akyse.

— O tu daryk tą, ką ir aš, ir nebijosi.

— O ką?

— Užsimerk.

Mieste

Vairuotoją, kuris važiuoja vienpusio eismo gatve priešinga nurodytai krypčiai, sustabdo policininkas:

— Ar jūs žinot, kur jūs važiuojate šia kryptimi?

— Nežinau, bet manau, kad jau būsiu pavėlavęs; mat, visi jau važiuoja atgal . . .

Nėra skambučio

Mergina kviečia draugę į vestuves:

— Brangioji, gyvenu aš penktame augšte, skambutis neveikia. Todėl tu atvažiavusi padaužyk duris keliu.

— Kodėl keliu?

— Tu ką, negi tuščiomis rankomis atvažiuosi?

Pokalbis laidotuvėse

— Aha, jus tai pykina? . . . — klausia ateivis komunistą, žiūrintį į religinius ženklus. Tiesa, velionis visą laiką buvo "pažangus", bet tik laidotuvėse pridėjo prie jo religinius simbolius . . .

— Ir kas čia tokio! — atsakė komunistas. — Jeigu būtų pridėję prie jo kūjį ir pjautuvą, tai daug kas pamanytų, kad jis iškeliavo ne į aną pasaulį, bet į Sovietų Sąjungą . . .

Receptas

Gydytojas:

— Gerbiamoji, jūsų vyrui reikia absoliutaus poilsio. Ir jokio nervinimosi.

— Viskas aišku. O man reikia naujo apsiausto.

Parinko Pr. Alš.

PLUMBING and HEATING
J. LISAUSKAS
valdžios pripažintas plomberis, atlieka įvairius vamzdžių ir apšildymo darbus.
Darbas sąžiningas ir nebrangus.
148 Westminster Ave., Toronto
Metro Lic. PH.136. Tel.532-5191

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

Litho-Art spaustuvė
971 College St., Toronto 4, Ontario
Telefonas: 533-4363
LIETUVIAI SAVININKAI
Įvairūs spaudos darbai: leidiniai, programos, visi verslo bei reklaminiai spaudiniai

743-0100
Užmiesčio nuosavybės: ūkiai, sklypai, žemės investacijos
FRANK BARAUSKAS, F.R.I., R.P.A.
FRANK BARAUSKAS LIMITED, Realtor
3828 Bloor Street West • Islington, Ontario

Florida: West Palm Beach, Singer Island, Juno Beach
NAMAI, DVIBUČIAI, DAUGIABUČIAI (condominiums)
ROBERT DATZ, Associate of GE. Richman Realty
Raštinės telefonas 305/844-5500, namų: 305/848-3606
(su Prano Barausko rekomendacijomis)

DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD.
Vedėjas — VALTERIS DREŠERIS Padėjėja — Alė Mikšienė
Tel. įstaigos: 233-3334 ir 231-2661, namų 233-4446
3828 Bloor Street W., Islington, Ontario M9B 1K8
(Prie Kipling ir Six Points Plaza)
Žinotina apie namų draudą:
Dauguma draudos bendrovių reikalauja apdrausti namą 80% iki 100% atstatymo kainos. Kitaip, įvykus ir mažam nuostoliui, bendrovė nėra įpareigota pilnai padengti nuostolį
Jeigu turite klausimų apie betkokią draudą, kreipkitės — paaiškinsime.
Valteris Drešeris

DRAUDA
Balio Maskeliūno įstaiga
Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

ED. KONDRATAS, siuvėjas
Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)
1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario
Tel. 533-5454
Lietuviams daroma NUOLAIDA

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

Įvairūs siuntiniai ir dovanos
į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu
Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.
LIETUVIŲ ĮSTAIGA Baltic Exporting Co. 482 Roncesvalles Ave., Toronto 3, Ontario
Telefonas LE 1-3098 Savininkai S. ir F. Janavičiai

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
2224 Dundas Street W., Toronto, Ontario M6R 1X3
Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531
nuo 11 v. r iki 7 v. v.

OKULISTAS
L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 COLLEGE ST., TORONTO
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r. - 6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

Okulistas
S. Brogowski, O.D.
412 Roncesvalles Ave.
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 WALTER DAUGINIS 249-2067
1613 BLOOR STREET WEST, TORONTO, ONTARIO

TORONTO ONT

Anapilio žinios

Telefonas: 277-1270

— Šį sekmadienį, gegužės 30 d., 3 v.p.p., lietuvių kapinių lankymas. Bus koncelebracinės Mišios, Komunija, mirusiųjų prisiminimas.

— Ilgojo savaitgalio proga Wasagoje sekmadienį lietuviams atlaikytos pamaldos.

— Gegužės 22 d. iš Lietuvos Kankinių parapijos palaidotas a.a. Algirdas Čuplinskas. Velionies motinai, broliui, seseriai ir jų šeimoms nuoširdi užuojauta.

— Žuvus eismo nelaimėje a.a. Banelienei Niujorke, jos vyrui Vytautui ir visai p. Banelių giminei Toronte nuoširdi užuojauta.

— Gegužės 30 d. tuokiasi Vladas Prasauskas ir Viktorija Pilipavičiūtė.

— Šv. Jono lietuvių kapinėse pamatai naujiems paminklams išlieti. Bus pastatyta per 40 naujų paminklų.

— Pamaldos: šį šeštadienį, 10 v.r., klebonijos koplyčioje pamaldos už a.a. Alfonsą Docių, velionies trečiųjų metinių proga; sekmadienį, 10 v. r., už Marijoną ir Jurgį Skaržinskus, 11 v. už a.a. Bronislavą Koreivienę ir a.a. Stasį Černiauską; 3 v.p.p. kapinių aikštėje — už a.a. Jievą Jonulynienę ir Kanadoje mirusius šaulius.

— Susituokė: Algis Vanagas ir Dana Kazlauskaitė.

Lietuvių Namų žinios

— Popietėje dalyvavo apie 130 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: P. Polgrimas ir P. Baronas iš St. Catharines, J. A. Gatautis iš Sudburio, M. Žilinskas, A. Žilinskas ir V. Žilinskas iš Montrealio, J. Didžbalis ir Vikt. Popikaitis iš Edmontono, S. ir J. Užupiai iš Čikagos.

— Simonas Šukys, gyvenąs New Jersey, viešėjo Toronte pas T. Stanulį. Aplankęs LN, įstojo į LN narius ir įmokėjo $100 nario įnašą. Čikagietis J. Užupis gėrėjosi gražiu Toronto lietuvių sutarimu ir paaukojo LN $10.

— Angelė ir Alfonsas Šmigelskiai 50 m. vedybinės sukakties proga LN įteikė $100. Jiedu yra LN nariai.

— Danutė Jokubaitytė gegužės 21 d. atšventė savo 18 metų sukaktį. Ta proga įstojo į LN nares, įmokėdama $100 įnašą.

— Karavano pasai platinami ir Lietuvių Namuose sekmadieniais popiečių metu, o savaitės dienomis — LN raštinėje. Praėjusį sekmadienį parduoti 7 pasai.

— Šiemet Toronto LN sueina 25 metai. Tą įvykį ruošiamasi iškilmingai paminėti spalio 23 d. Tuo reikalu gegužės 20 d. LN valdyba ir Moterų Būrelis turėjo bendrą pasitarimą.

— Hamiltono Lietuvių Pensininkų Klubas gegužės 29 d. minės dvejų metų sukaktį. Į minėjimą yra pakviestas ir Toronto LN Pensininkų Klubas. Norintieji vykti į minėjimą tesusisiekia su klubo būstine LN.

— Praėjusią savaitę LN nario įnašus sumokėjo: Danutė Jokubaitytė, Simonas Šakys, Marija Bulvičienė po $100; Stasys Banelis papildė įnašą $50 ir Paulius Stauskas $24.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju rengėjams Antanui Giedraičiui, Algiui Čiužui, Kaziui Lisauskui už man suruoštą priešvestuvinį pobūvį. Taip pat dėkoju visiems dalyvavusiems bei prisidėjusiems: Benui Galbuogiui, Petrui Kairiui, Vincui Lapinskui, Petrui Kitrai, Petrui Meškauskui, Walteriui Bendoriui, Povilui Dambrauskui, Kaziui Juzimui, Albinui Artičkoniui, Vitui Astrauskui, Jonui Jurkšui, Juozui Kvedarui, Stasiui Griciui, Vaciui Stanevičiui, Jonui Brakui, Pranui Žiurinskui, Edžiui Kinderiui, Klemui Kirnai, Broniui Jurėnui, Rob Harding, Jonui Jurėnui, Emanuel Buttigieg.

Visiems dėkingas —

Paul Kitra

Prisikėlimo parapijos žinios

— Gegužės 19 d. palaidota iš mūsų šventovės Irena Dimskienė, 52 m. amžiaus; vyrui Juozui, sūnui Algiui, dukterims Reginai ir Kristinai, seseriai Elenai Vaičienei reiškiame gilią užuojautą. Gegužės 22 d. iš Elizabeth, NJ, Toronto lietuvių kapinėse palaidotas Algirdas Čuplinskas; broliui Eugenijui Čuplinskui, motinai Valerijai Čuplinskienei, seseriai Gražinai Stripinienei reiškiame nuoširdžią užuojautą. Taip pat giliai užjaučiame Kostą Rašymą, Lietuvoje mirus jo mamytei, ir Juozą Vaičeliūną, mirus jo pusbroliui Jonui Vaičeliūnui.

— Pensininkų pobūvis — trečiadienį, 4 v.p.p., Parodų salėje.

— Autobusas į lietuvių kapines, tiems, kurie neturi kitų priemonių ten nuvažiuoti ir papuošti savo artimųjų kapų, važiuos gegužės 27, ketvirtadienį, 1 v.p.p., nuo mūsų parapijos; grįš atgal 4 v.p.p. Norintieji važiuoti tepaskambina S. Juodikaitienei 534-5972. Kaina į abi puses — $2.50.

— Spaudos-knygų kioskas veiks paskutinį kartą iki vasaros atostogų gegužės 30, sekmadienį. Parapijos biblioteka veiks iki birželio 6 d. Knygas pasiimti vasarai iki tos datos.

— Santuokai rengiasi: Vytautas Žulys ir Helen Lysowski; Gina Zakarevičiūtė ir Mario Turco; Kęstutis Tamašiūnas ir Liucija Vasiliauskaitė.

— Pakrikštytas Troy Russell, Mildos (Bričkutės) ir Russell W. Barnes sūnus.

— "Aušros" stovykla — liepos 4-17 d.d. Mokestis vienam stovyklautojui vienai savaitei $45, dviem savaitėm $80; dviem stovyklautojam iš tos pačios šeimos vienai savaitei $80, dviem sav. $140; trims — vienai savaitei $110, dviem savaitėm $180. Ateitininkų moksleivių stovykla — liepos 18 — rugpjūčio 1 d.d.

— Mišios šeštad., 8 v. — už Joną Austinską, užpr. P. Austinskienės; 8.30 v. — už Mykolą Dervinį, užpr. S. Dervinienės; 9 v. — Novenos Mišios; 9.20 v. — už Pranciškų Čeponį, užpr. A. Čeponio; sekmad., 8 v. — už tėvus — A. P. Misevičių 25 m. vedybų proga, užpr. vaikų; 9 v. — Novenos Mišios; 10 v. — už Marcelę Jonušienę, užpr. vaikų; 11.30 v. — už parapiją; 7 v.v. — už Želvių šeimos mirusius, užpr. E. A. Abromaičių.

Tikinčiosios Lietuvos Dieną (pirmąjį kovo sekmadienį) Kanados lietuvių katalikų šventovėse surinkta $4.568,08. Šios lėšos yra skirtos Lietuvos tikintiesiems šelpti. Jos yra persiųstos LK Religinei Šalpai Brooklyne, kurią globoja vysk. V. Brizgys. Tikinčiosios Lietuvos Dieną kasmet organizuoja ir lėšas telkia Kanados Lietuvių Katalikų Centras. Šiais metais surinkta: Hamiltone $770, Montrealyje (Aušros Vartų par.) $45, Toronte (Lietuvos Kankinių par.) $600, Toronte (Prisikėlimo par.) $1.225, Otavoje — $135,-25, Sudburyje $251,25, St. Catharines $658, Londone $163,-50, Montrealyje (Šv. Kazimiero par.) $108,08, Winnipege $52, Delhi $200, Windsore $50. KLK Centras visiems aukotojams reiškia nuoširdžią padėką.

Ontario Stalo Teniso Sąjunga sudarė reprezentacinę komandą provincijos varžyboms, kurios įvyks Kalgario universitete gegužės 21 —24 dienomis. Į vyrų komandą pakviesti E. Caetano, A. Heap, F. Watson iš Toronto ir P. Klevinas iš Missisaugos. Moterų komandą sudaro: V. Nešukaitytė, I. Cordas, R. Banerjee ir B. Plučaitė — visos iš Toronto. Vyrų komandos kapitonu paskirtas D. Wall, moterų — J. Nešukaitis iš Toronto.

KLK Kultūros Draugijos "Žiburiai" valdyba gegužės 18 d. įvykusiame posėdyje aptarė "TŽ" leidybos bei kitus einamuosius reikalus ir išreiškė padėką Antanui Aulinskui už nemokamai atliktus papildomus įrengimus "TŽ" patalpose.

"Ontario Arts Council" (151 Bloor St. W., Toronto, Ont. M5S 1T6, tel. 961-1660) kasmet skirsto pašalpas įvairioms meno bei kultūros organizacijoms. Pastaruoju metu ši taryba paskirstė joms $3,250,000. Ji yra sudaryta Ontario vyriausybės. Į ją gali kreiptis ir lietuvių kultūrinės organizacijos — teatrai, orkestrai, chorai, šokių grupės ir pan. Pašalpos duodamos ir paskiriem asmenim, jei kreipiasi su tam tikru projektu.

OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ METU išnuomoju kambarius Montrealyje. Rašyti: Mrs. J. Linkūnienė, 210-2nd Avenue, LaSalle, Quebec

NATŪRALAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA, 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5. Tel. 533-8008. Bernardas Naujalis, R.M. Npt. R.N.A.

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, prausyklų keramikos, sienų ir grindų darbus. Skambinti po 5 v.p.p. telefonu 535-4329.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

WASAGOJE, arti Prisikėlimo parapijos stovyklavietės, parduodamas apšildomas vasarnamis: 3 miegamieji, salonas, valgomasis, virtuvė, prausykla, šiltas ir šaltas vanduo. Gražus didelis sklypas. Skambinti vakarais tel. 705-492-3577.

FOTOGRAFAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydui tel. 537-3684.

GĖLĖS ĮVAIRIOM PROGOM (pagal susitarimą), ypač vestuvėms — jaunajai, pamergėms, stalų papuošimui, korsažams ir kt. Skambinti V. Siminkevičienei, telefonu 763-6256 po 6 v.v. Toronte.

FLORIDOJE, West Palm mieste, parduodamas pilnai apstatytas 2-jų miegamųjų bendrabutinis butas (condominium) už $35.000. Sezono metu galima gauti $4,000 nuomos už 6 mėnesius. Labai gražaus stiliaus pastatas, vos 800 pėdų nuo vandenyno. Skambinti Pr. Barauskui 743-0100 Toronte.

Gegužės 29-30 dienomis mažojoj ANAPILIO salėj įvyks

dailininkės Stasės Smalinskienės

TAPYBOS PARODA

Atidarymas – gegužės 29, šeštadienį, 4 val. po pietų.

Gegužės 30, sekmadienį, kapų lankymo dieną, paroda bus atidaryta nuo 12 v. ryto.

Maloniai kviečiame atsilankyti — *Anapilio Moterų Būrelis*

Dvidešimtoji

"Aušros" stovykla

Tėvų pranciškonų vasarvietėje N. Wasagoje

š. m. liepos 4-17 dienomis

● **Registracijos blankai** gaunami Prisikėlimo parapijos raštinėje (1011 College St., Toronto, Ont.)

● **Priimami vaikai** nuo 7 iki 15 metų amžiaus

Rengia — Prisikėlimo parapijos jaunimo sekcija

Pavasarinis lietuvių kapinių lankymas — gegužės 30, sekmadienį. Specialios pamaldos kapinėse (Mišios, Komunija, mirusių prisiminimas) — 3 v.p.p. Po jų — naujų paminklų šventinimas. Po iškilmių kapinėse — vakarienė Anapilio salėje, o mažojoje salėje — dail. St. Smalinskienės tapybos paroda. Rengia — Anapilio Moterų Būrelis.

Dailės parodą gegužės 29-30 dienomis (kapinių lankymo savaitgalį) mažojoje Anapilio salėje rengia Anapilio Moterų Būrelis. Lankytojai joje matys dail. Stasės Smalinskienės-Vaitiekaitytės paveikslus. Ši dailininkė seniau yra gyvenusi Toronte, bet dėl vyro (inžinieriaus) darbo persikėlė į Detroitą. Ten ji baigė meno mokyklą ir dalyvavo įvairiose grupinėse amerikiečių ir lietuvių dailininkų parodose Čikagoje, Detroite, Kennebunkporte, Windsore ir kt. St. Smalinskienė yra Detroito lituanistinės mokyklos mokytoja, L. Bendruomenės apylinkės valdybos narė kultūriniams reikalams. Pastaruoju metu ji surengė M. K. Čiurlionio reprodukcijų parodą Detroito universitete ir meno mokykloje. Jos pačios paveikslai yra lengvo pobūdžio, suprantami ir artimi lietuvio širdžiai.

Toronto Vl. Pūtvio kuopos šaulės ir šauliai prašomi dalyvauti kapų lankymo dienos pamaldose, kurios bus šį sekmadienį, gegužės 30 d., 3 v.p.p., Šv. Jono lietuvių kapinėse. Po pamaldų visi organizuotai lankysime savo brolių ir sesių kapus. Turintieji uniformas dalyvauja uniformuoti. **Valdyba**

Viešosios Toronto bibliotekos Runnymede skyriuje vyksta Sofijos Pacevičienės keramikos paroda nuo gegužės 1 iki 31 d.

Toronto Maironio mokyklos X skyriaus mokinių ekskursija įvyks birželio 5, šeštadienį. Bus aplankyta Niagara Falls, Marineland ir kitos vietos. Autobusas mokinius paims nuo Anapilio salės ir Lietuvių Namų. Prie Anapilio salės mokiniai turi būti 7 val. 15 min. ryto ir prie Lietuvių Namų 7 val. 45 min. ryto punktualiai. Užsiregistravę mokiniai, kurie dėl kokių nors priežasčių negalėtų ekskursijoje dalyvauti, turi iki birželio 4 d. pranešti klasių auklėtojams arba vedėjui.

Vedėjas

Metinis susirinkimas. KLK Kultūros Draugijos "Žiburiai" valdyba šaukia metinį visų narių susirinkimą birželio 8, antradienį, 7 v.v., "T. Žiburių" patalpose Anapilyje. Valdybos nariai, revizijos komisija ir kiti pareigūnai padarys pranešimus apie "TŽ" leidybą. Visi nariai prašomi dalyvauti.

Sibirinių trėmimų minėjimas — birželio 13, sekmadienį, visose estų, latvių ir lietuvių šventovėse. Birželio 15, antradienį, 8 v.v., Toronto Lietuvių Namų salėje bendras baltiečių minėjimas. Pagrindinis kalbėtojas — sen. C. W. Carter. Lietuviškąją meninę dalį atliks jungtinis "Varpo" ir Prisikėlimo par. choras. Rengėja — Kanados Baltiečių Federacija iš anksto kviečia baltiečius gausiai dalyvauti.

"The Toronto Star" gegužės 13 d. laidoje išspausdino Harold Povilačio (Povilaičio?) laišką, kuriame jis, kaip "Issues Study Committee" pirmininkas, pasisako Spadina gatvės panaudojimo reikalu.

Nauja Tautos Fondo atstovybė. Lietuvos laisvinimo akcijai vadovauja VLIKas, o tam tikslui lėšas telkia Tautos Fondas, kurio centrinė valdyba yra Niujorke. Jai šiuo metu pirmininkauja A. Vakselis. Kitose šalyse yra sudarytos atstovybės — kraštų ir apylinkių. Kanadoje iki šiol tokia atstovybė veikė Toronte šios sudėties: pirm. Aug. Kuolas, vicepirm. dr. J. Yčas, sekr. J. Gustainis, ižd. Vl. Kazlauskas, narys Alf. Skrebūnas. Pasitraukus iš pareigų šiai atstovybei, sudaryta nauja: pirmininkas J. Vaičeliūnas, vicepirm. A. Firavičius, sekr. Vyt. Montvilas, ižd. Vyt. Gudaitis, teisinis patarėjas adv. A. Puteris, nariai — Alf. Patamsis iš Hamiltono, G. Rugienius iš Tillsonburgo, L. Eimantas iš Londono. Naujosios atstovybės adresas: 170 Indian Rd., Toronto, Ont. M6R 2W1. Tel. (416) 534-2501. Ji pareigas perėmė š. m. gegužės 21 d. Ta proga buvusi atstovybė atsisveikino su savo bendradarbiais, įgaliotiniais, KLB valdybomis, visais darbuotojais bei aukotojais ir išreiškė jiems nuoširdžią padėką už sėkmingą talką, palinkėjo naujajai atstovybei dar didesnės sėkmės telkiant lėšas pavergtos Lietuvos laisvinimui.

Lietuvių šventė Thunder Bay, Ont. Vietinės apylinkės valdybos ir visų tautiečių pastangomis tautybių parke jau baigiamas įrengti lietuvių skyrius. Jo atidarymo iškilmės rengiamos š.m. birželio 27 d. Jose dalyvauti kviečiami ir KLB krašto valdybos atstovai iš Toronto, solistai, visuomenės veikėjai ir visi kiti tautiečiai. Numatyta gana plati programa. Pamaldas laikys vysk. V. Brizgys. Bus koncertas ir kiti renginiai. Ta proga rengiama ir dail. M. K. Čiurlionio reprodukcijų paroda birželio 24 — liepos 8 d.d. Confederation College patalpose. Thunder Bay vietovėje lietuviai nėra gausūs, bet veiklūs. Tenykščio laikraščio "Northern Mosaic" gegužės-birželio laidoje lietuviams paskirtas visas puslapis (su nuotraukomis). Be to, atskiras puslapis duotas medžio skulptoriui Jonui Mockui, garsėjančiam savo drožiniais. Įdėtos net septynios jo kūrinių nuotraukos.

"Aitvaras" pradeda ruoštis lietuviškųjų teatrų festivaliui, kuris įvyks 1977 m. Toronte. Pasirinkta vaidinti St. Pilkos 3 v. komedija "Žemės rojus". Vaidmenų skirstymas numatytas birželio mėn., o repeticijos prasidės rugsėjo mėnesį. Suinteresuotieji prašomi kreiptis į rež. Ald. Dargytę - Byszkiewciz tel. 247-3770.

"Aitvaro" teatro rež. Ald. Dargytė-Byszkiewicz buvo antrą kartą pakviesta vaidinti į CBC filmų studiją veikale "Cry Wolf". Filmas bus rodomas rudenį per CBC televizijos tinklą. Apie tai bus pranešta spaudoje. Jos rūpesčiu ir kiti trys asmenys atlieka minėtame filme statistų vaidmenis — M. Abromaitis, Al. Byszkiewicz ir Ald. Lukošienė.

Svečiai. Iš Ispanijos yra atvykęs kun. Br. Jurkšas, seniau vadovavęs Prisikėlimo par. chorui. Jis aplankė filatelijos parodą Niujorke. Paviešėjęs Kanadoje, grįš Ispanijon. — Iš JAV pas gimines p. Pilipavičius yra atvykęs kun. St. Šantaras. Praėjusį sekmadienį koncelebravo Mišias Prisikėlimo šventovėje.

Tautybių savaitė — Karavanas bus birželio 18-26 dienomis. Lietuvių paviljonas "Vilnius" bus įrengtas Prisikėlimo par. salėse. Šiuo metu platinami įėjimo pasai (po $3). Jie galioja visų tautybių paviljonuose. Apylinkės valdyba kviečia visus tautiečius įsigyti tuos pasus iki birželio 12 d., nes už iki tos datos parduotus pasus Liet. Bendruomenė gauna po $1. Už po tos datos parduotus pasus gautos lėšos eina Karavano centrui. Apylinkės valdybos atstovai Karavano pasus platina visose parapijose po pamaldų.

Pilietybės Dienos proga gegužės 20 d. Ontario gubernatorė ir jos vyras Donald W. McGibbon suruošė priėmimą vyriausybės patalpose Queen's Park. Jame dalyvavo konsulai, daug įvairių pareigūnų ir tautinių grupių atstovai. Iš lietuvių atsilankė gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas su Ponia ir KLB krašto valdybos pirm. J. R. Simanavičius.

Moksleivių susirinkimas. Gegužės 16 d. Prisikėlimo par. ateitininkų kambaryje įvyko ateitininkų moksleivių susirinkimas. Čia buvo išrinkta naują Stasio Šalkauskio kuopos valdyba. Rima Gustainytė vėl išrinkta pirmininke, Rūta Girdauskaitė — vicepirmininke, Birutė Nakrošiūtė — sekretore, Dana Jokubaitytė — iždininke, Kristina Norkutė — socialinių reikalų vedėja, Laimis Andrulis — korespondentu. Nutarta surengti ateitininkų iškylą birželio 6 d. Apie ją bus pranešta vėliau.

Aušra ir Jonas Jurašai, neseniai lankęsi Toronte, atsiuntė laišką "TŽ" redakcijai, kuriame tarp kita ko sako: "Iš Toronto kelionės mus vis tebelydi šviesus ir šiltas prisiminimas. Dar kartą perduokite mūsų padėką ir geriausius sveikinimus kun. Ažubaliui ir visiems, kurie mums parodė tiek gražaus dėmesio bei šilumos." — Viešėdami Toronte, A. J. Jurašai įrekordavo pasikalbėjimus su p.p. Mazurkevičiais ir "TŽ" redaktoriumi. Jie buvo perduoti pavergtai Lietuvai per "Laisvės Radiją" Muenchene.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba sudaryta Toronte pagal jaunimo kongreso pageidavimą P. Amerikoje. Buvę kongreso atstovai korespondenciniu būdu turi dar ją patvirtinti. Kadangi naujoji dar neturi lėšų veiklai, pirmoji atėjo į pagalbą Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjunga, atsiuntusi $1,200.

"Encyclopedia Lituanica" Toronte sėkmingai platina L. Tamošauskas (tel. 531-4469). Pastaruoju metu jis surado 11 prenumeratorių. Ši enciklopedija anglų kalba yra leidžiama bostoniškio J. Kapočiaus, kuris išleido ir 36 tomų "Lietuvių Enciklopediją". Angliškosios enciklopedijos jau išėjo 4 tomai, bus dar du. Redaguoja istorikai S. Sužiedėlis ir J. Jakštas. Tai puikus informacijos šaltinis lietuviams ir kitataučiams. Vieno tomo kaina — $25.

Žurnalo "Moteris" išėjo kovo-balandžio numeris. E. Vasiliūnienė rašo apie pedagogę M. Varnienę, P. Gaučys apie moterų pažiūras į moterys, A. Saudargienė pateikia beletristikos, S. Vilkauja — savo atsiminimų, T. Pautieniūtė — poezijos. Yra knygų recenzijų, moterų veiklos apžvalga, nekrologai, madų skyrius.

MONTREALQUE

Šv. Kazimiero parapijos žinios

— Sekmadienį, gegužės 16, mūsų šventovėje pamaldų metu matėsi tik mažas būrelis tikinčiųjų, nes dauguma buvo nuvykę į Aušros Vartų parapijos 25 metų jubiliėjinę šventę. Mūsų šventovėje pamaldas laikė prancūzų tautybės kunigas, kuris ta proga pasakė gan ilgoką pamokslą prancūzų kalba.

— Parapijos komitetas birželio 20 d. Skruibio ūkyje - vasarvietėje, prie Otavos upės, rengia pavasario gegužinę - pikniką. Visi esame kviečiami atsilankyti ir kartu praleisti sekmadienį. Būtų labai gera, kad atvažiuodami nepamirštumėme ką nors atsivežti gegužinės loterijai.

K. A.

Reginai Staškevičiūtei, kurios vestuvės su Juozu Piečaičiu bus birželio 12 d. AV šventovėje, A. Ottienės, St. Baršauskienės ir sesers A. Drešerienės iniciatyva gegužės 2 d. buvo suruoštas mergvakaris. Pobūvį par. salėje pradėjo A. Ottienė, padėkodama visoms atsilankiusioms, o būsimajai nuotakai Reginai — laimės ir sėkmės šeimyniniame gyvenime. Pobūvį pravedė A. Drešerienė. Regina gavo daug dovanų ir sveikinimų net iš Lietuvos. Ji padėkojo už viską ir visoms dalyvėms, ypač didelę padėką išreiškė savo gerajai mamai. Dalyvavo per 150 viešnių.

Balandžio 30 d. brolio Vinco ir Silvijos Piečaičių namuose, dalyvaujant per 50 Juozo draugų, įvyko priešvestuvinis pobūvis, kuriame dalyvavo ir Regina. Šalia kitų dovanų, buvo įteiktas labai vykęs inž. Gyčio Vazalinsko Juozo ir Reginos šaržas, po kuriuo pasirašė visi dalyviai.

Aušros Vartų parapijos klebono kun. J. Kubiliaus 70 m. amžiaus sukakties pagerbimas ruošiamas birželio 26 d. AV par. salėje. Sykiu bus švenčiamos ir Joninės. Programoje numatytas Joninių laužas, gera vakarienė, muzika ir šokiai. Norintieji dalyvauti prašomi kvietimus įsigyti iki birželio 20 d. pas platintojus — J. Šiaučiulį, D. Staškevičienę, Iz. Mališką, A. Mylę ir V. Sušinską. Pagerbimą rengia L. K. Mindaugo šaulių kuopa, talkina AV par. k-tas, moterų draugija, žvejotojų - medžiotojų klubas ir jūrų šaulių kuopa.

"Gintaro" ansamblis pastaruoju metu koncertavo Toronte, Otavoje, CBC televizijos stotyje ir Place Bonaventure. "Gintaro" laukia visa eilė pasirodymų: liepos 1, Dominion Day, Place des Nations; liepos 4 — International Band Shell. Tie trys koncertai ansambliui duos $1200 pajamų. Liepos 24 d. gintariečiai koncertuos olimpiadoje, rugsėjo mėn. — Matanne - Gaspe, lapkričio mėn. — Londone, Anglijoje. Rugpjūčio 22 d. bus išvyka į "Dainavą", kurioje Z. Lapinas turi savo vasarvietę. Čia ansamblis darys nuotraukas, duos koncertą ir po įtempto darbo pailsės.

AV parapijoje gegužės 9 d. buvo dvi gražios šventės — pirmoji Komunija ir Motinos Dienos minėjimas. Komuniją priėmė: Marius Bijūnas, Erikas Jurgutis, Lana Lukoševičiūtė, Dana Mickutė, Aldona Gudaitė, John Krasowski, Brian Sohujko-Spencer ir Angela Ūsaitė. Pirmieji keturi buvo paruošti lietuviškai, kiti — angliškai. Seselės Paulės rūpesčiu pirmosios Komunijos iškilmės buvo įspūdingos, Mišias atnašavo ir pamokslą pasakė kun. J. Aranauskas. Šventovė buvo pilna žmonių. Dauguma priėmė Komuniją.

Po pamaldų parapijos salėje įvyko Motinos Dienos minėjimas, kurį rengė KLB Montrealio apylinkės valdyba. Minėjimą pradėjo programos pranešėja Audronė Jonelytė, trumpai apibūdino šventės reikšmę. Vienos minutės susikaupimu buvo pagerbtos visos gyvos ir mirusios motinos. Aktorė E. Kudabienė pasirodė net tris kartus. Daug gražių minčių girdėjome apie mūsų mielą motiną. Skaitė ištraukas mūsų r a š y t o j ų. Girdėjome deklamacijas, dainas ir vaidybą. Pabaigai visus labai linksmai nuteikė "Grybų karas". Rytis Bulota, pritardamas gitara, padainavo dvi dainas prancūziškai ir vieną lietuviškai: "Stoviu aš parimus prie rūtų darželio". Lituanistinės mokyklos mokiniai, vadovaujami mokyt. Rasos Lukoševičiūtės, labai gerai pašoko kelis tautinius šokius. Akordeonu grojo L. Staškevičius. Mūsų mažieji šokėjai viešnią aktorę E. Kudabienę apdovanojo gėlėmis. Taip pat nepamiršo Rasos su Ryčiu. Gėlėmis buvo papuoštos ir motinos, dalyvavusios minėjime.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL, QUE. H4E 2A8. TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	6,0%	Asmenines	11.0%
Taupomąsias s-tas	8.25%	Nekiln. turto	10.75%
Term. ind. 1 m.	9.5%	Čekių kredito	12.0%
Term. ind. 2 m.	9.75%	Investacines nuo	11%
Term. ind. 3 m.	10.0%		
Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.		Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.	

KASOS VALANDOS:

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 ik 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.

Irena ir Jonas Račinskai, kadaise gyvenę Belgijoje, vėliau Sudbury, Ont., yra įsikūrę St. Petersburge, Floridoje. Praėjusią savaitę lankėsi Toronte pas savo bičiulius. Ta proga, lydimi p. Štuikių, aplankė "TŽ" redakciją ir paliko auką spaudai paremti. Nors abu išėję į pensiją, aktyviai dalyvauja lietuviškajame gyvenime. Jų sūnus Romas yra psichologijos profesorius Sudburio universitete. Antrasis sūnus Ričardas ruošiasi tęsti studijas tame pačiame universitete. Iš Toronto p.p. Račinskai nuvyko pas sūnų Romą ir marčią Danguolę Sudburyje. Jiedu dėkoja už malonų priėmimą Toronte St. ir A. Štuikiams, B. Matulevičiams ir kitiems.

Toronto Maironio mokyklos VIIa skyrius 1976 m. gegužės 8 d. išleisdino duplikatoriumi spausdintą laikraštėlį "Saulės spinduliai". Jame sudėti mokinių laiškai, rašinėliai, iliustracijos, mįslės. Yra net ir juokų. Pvz. vienas jų: "Mokytojas — Kaip tu gali padaryti tiek daug kvailysčių per dieną? Mokinys — O, aš keliuosi labai anksti..." Laikraštėlį redagavo Jūratė Uleckaitė, rinko rašinėlius Bernadeta Abromaitytė, piešė iliustracijas — Rasa Slapšytė, Aldona Kasperavičiūtė, Zita Prakapaitė (ir juokus parinko), sportu rūpinosi Rimas Budrys.

Danos Kazlauskaitės ir Algio Vanago sutuoktuvės įvyko gegužės 22 d. Prisikėlimo par. šventovėje. Santuoką palaimino ir pamokslą pasakė kun. J. Staškus. Mišias su juo koncelebravo kun. A. Simanavičius, OFM. Mišių metu giedojo sol. V. Verikaitis. Vaišės įvyko didžiojoje Anapilio salėje. Vaišių stalą palaimino klebonas kun. P. Ažubalis. Programą pravedė Algis Kairys. Jaunuosius sveikino giminės, draugai ir artimieji, kurių daugelis buvo atvykę ir iš JAV. Taipgi buvo gauta sveikinimo telegramų iš Lietuvos. Dalyvavo apie 300 asmenų.

"The Toronto Star" gegužės 17 d. šeimos bei pramogų skyriuje išspausdino pusės puslapio reportažą tema "Estonians are faithful to homeland culture". Jo autorius — dienraščio redakcijos narys Brian Vallee. Reportažas iliustruotas dviem nuotraukom, vaizduojančiom estu kalbos mokymą parengiamajame mokyklos skyriuje. Estų Namuose veikianti mokykla ir kalbos kursai, kur mokosi 500 vaikų ir suaugusių. Aplamai, estų gyvenimas Toronte pavaizduotas labai pozityviai, suminėti jų laimėjimai daugelyje sričių. Silpnoji pusė — mišrios santuokos, kurių dabar esą 50%.